

HISTÒRIA DELS ORÍGENS D'EUROPA

TEMA 1

Les invasions i els regnes germànics

Curs acadèmic 2022-2023

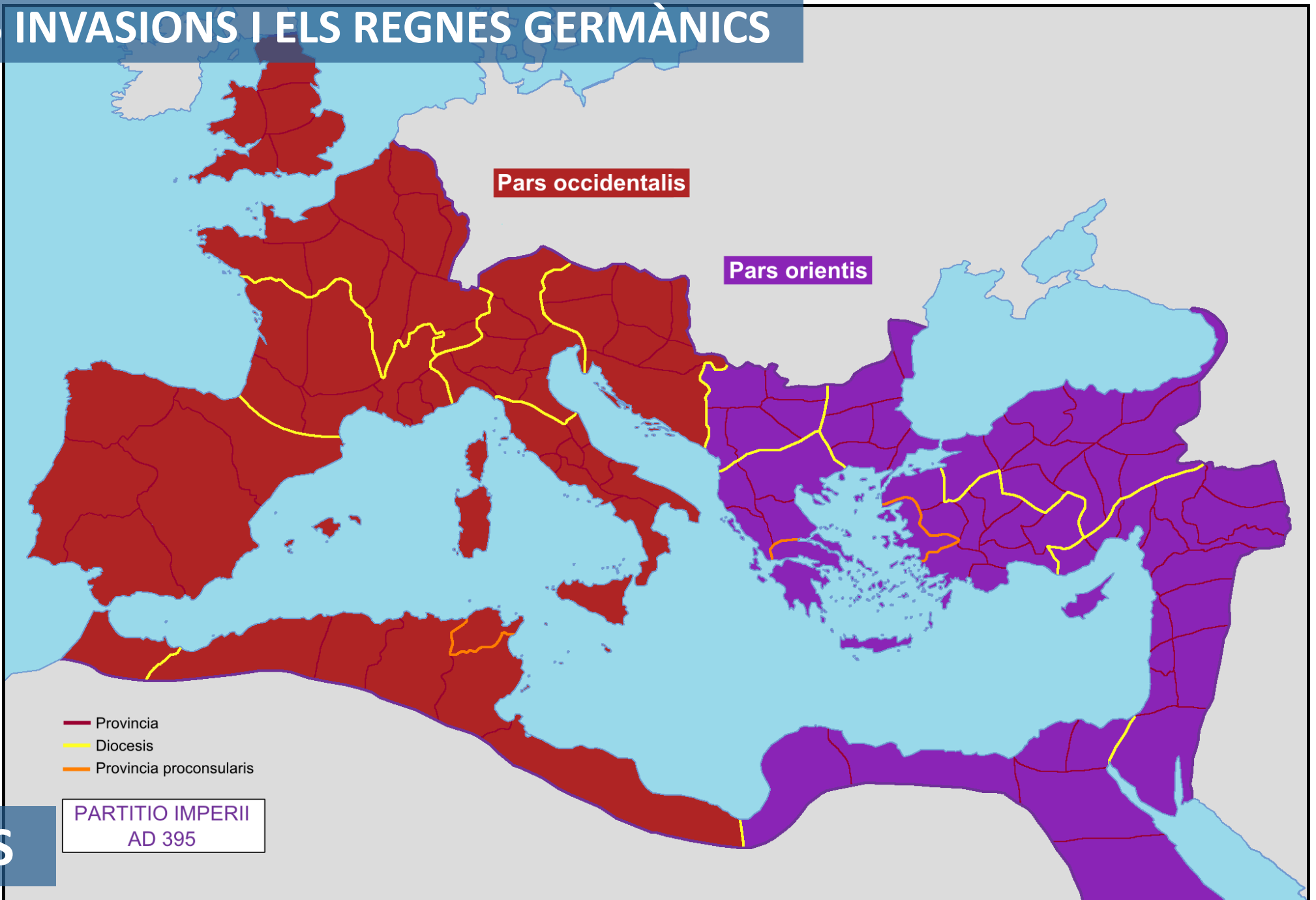
Alexandre Mateu Picó

VNIVERSITAT
ID VALÈNCIA

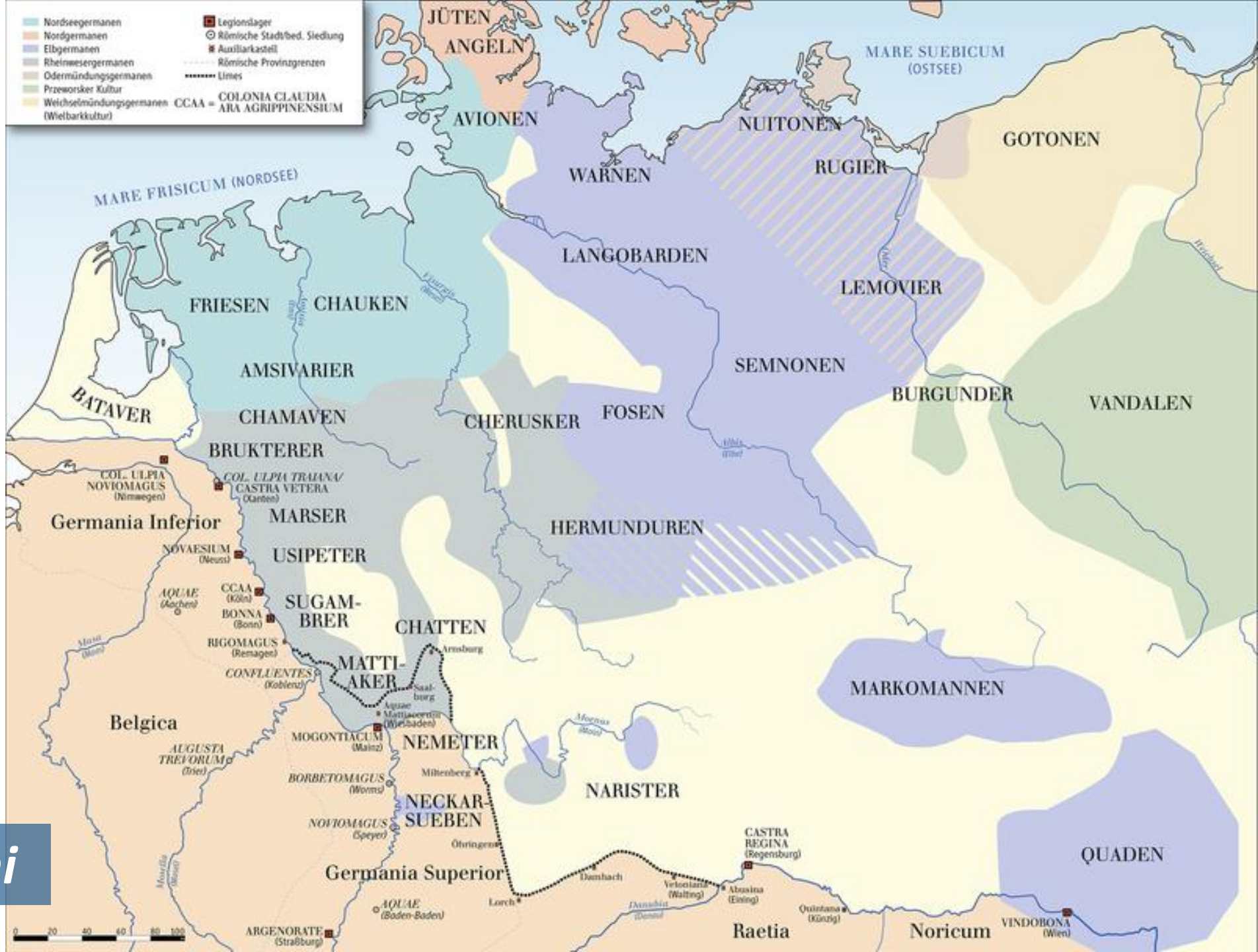
1. LES INVASIONS I ELS REGNES GERMÀNICS

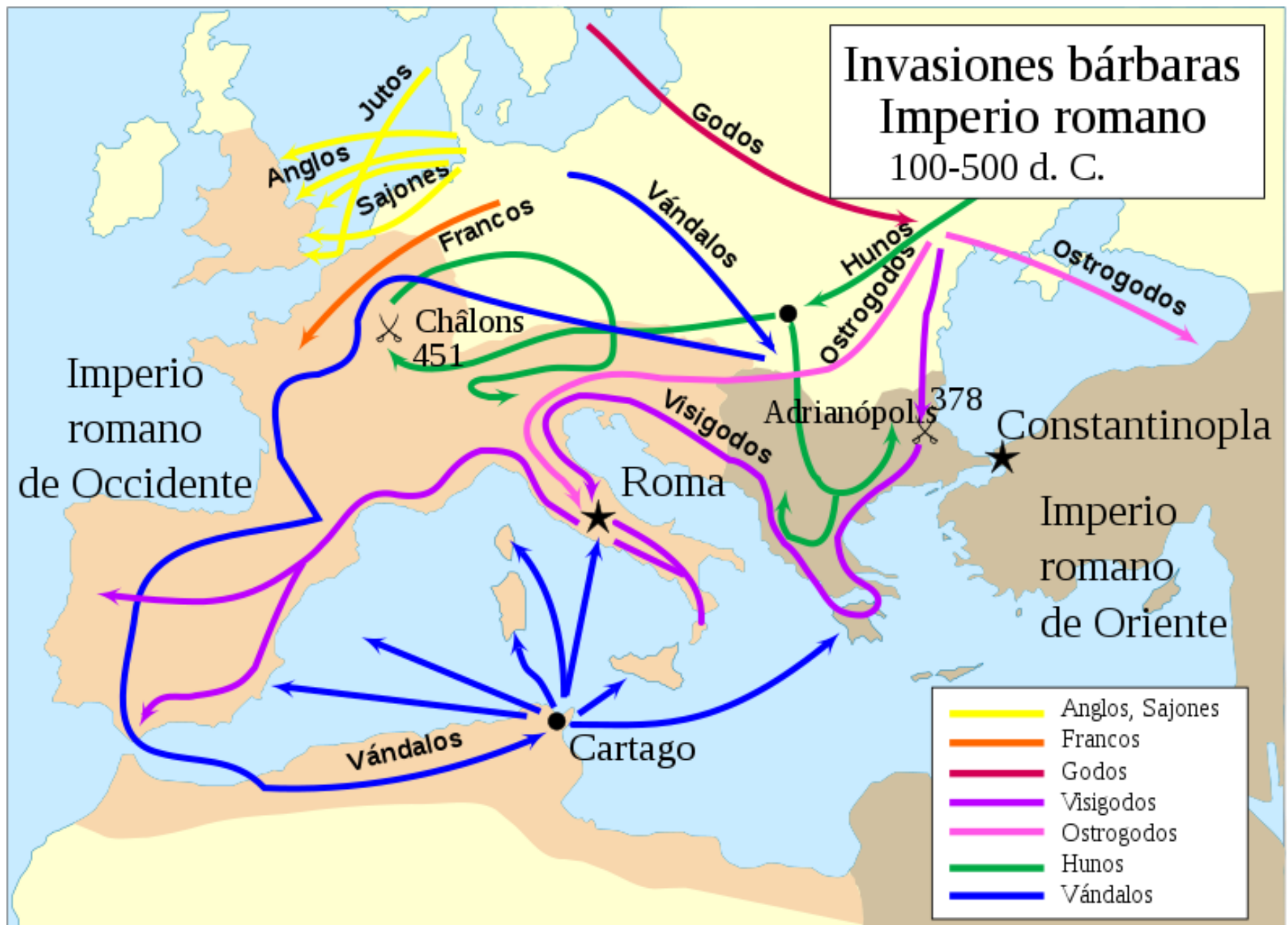
PARTITIO IMPERII
AD 395

LIMES

Germani

Invasiones bárbaras Imperio romano 100-500 d. C.

EMERITA AUGUSTA

VALENTIA

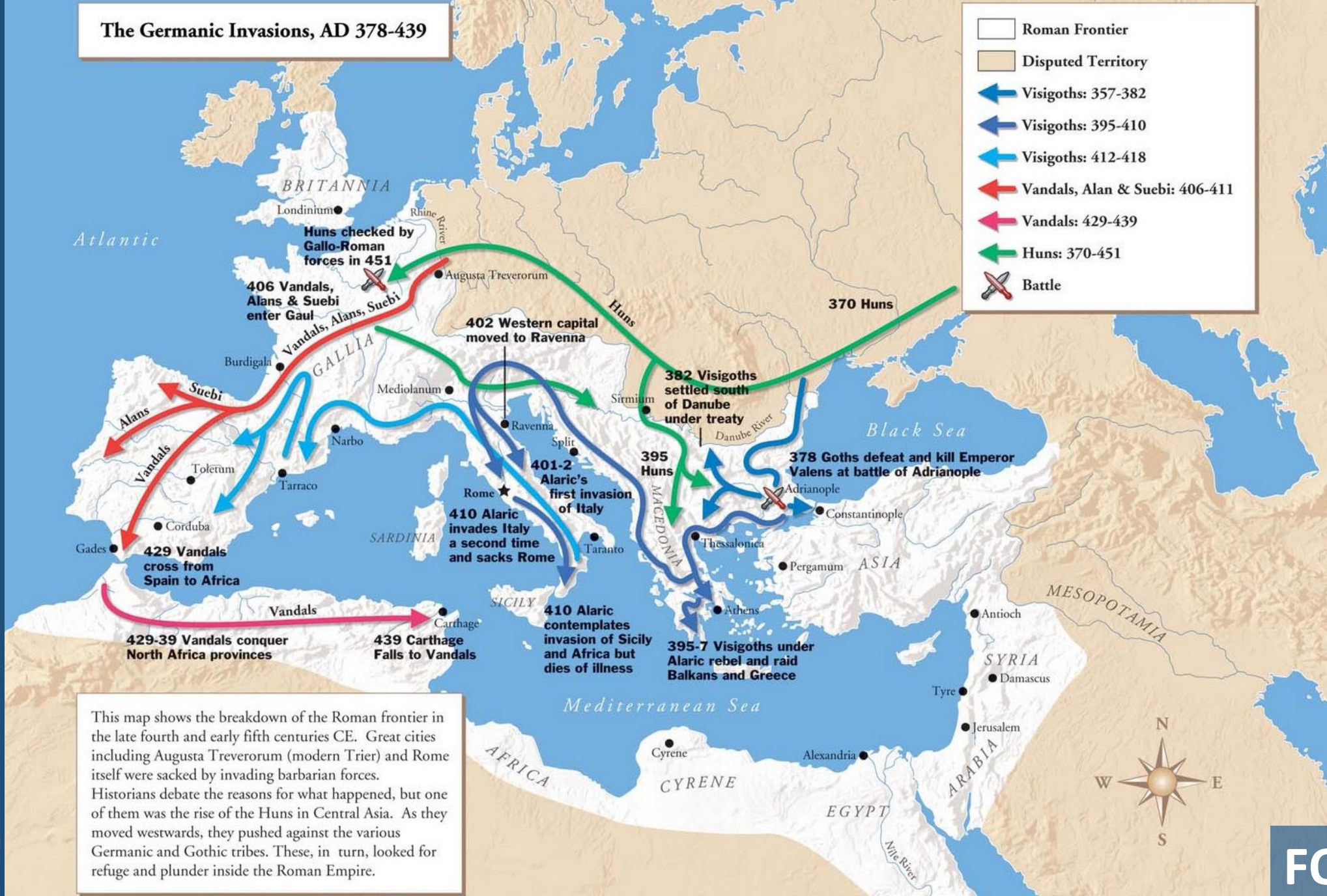
AGRI LIMITANEI

AUGUSTA TREVERORUM

The Germanic Invasions, AD 378-439

- Roman Frontier
- Disputed Territory
- Visigoths: 357-382
- Visigoths: 395-410
- Visigoths: 412-418
- Vandals, Alan & Suebi: 406-411
- Vandals: 429-439
- Huns: 370-451
- Battle

This map shows the breakdown of the Roman frontier in the late fourth and early fifth centuries CE. Great cities including Augusta Treverorum (modern Trier) and Rome itself were sacked by invading barbarian forces. Historians debate the reasons for what happened, but one of them was the rise of the Huns in Central Asia. As they moved westwards, they pushed against the various Germanic and Gothic tribes. These, in turn, looked for refuge and plunder inside the Roman Empire.

254: entrada dels francs a l'Imperi i saqueig.

375: els gots s'assenten a l'Imperi (nord de Bulgària)

378: batalla d'Adrianòpolis. Mort de Valent.

401: els gots es traslladen al nord d'Itàlia.

406: entrada dels sueus, vàndals i alans.

409: aquests pobles s'assenten a Hispània.

410: *sacco di Roma*.

411: *foedus* amb sueus, vàndals i alans.

412: visigots a la zona dels Pirineus.

415: *foedus* dels visigots. Han d'expulsar els germànics d'Hispània.

416-418: guerra d'Hispània. Part dels vàndals i els alans són derrotats.

429: uns 80.000 vàndals passen a l'Àfrica en vaixell.

439: els vàndals conquereixen l'Àfrica.

451: batalla dels Camps Catalàunics. Àtil·la derrotat.

455: els vàndals saquegen Roma.

472: els visigots ocupen la Tarraconense (expansió d'Euric).

476: Odoacre destitueix l'emperador Ròmul August.

507: batalla de Vouillé. Clodoveu derrota Alaric II.

568: els longobards conquereixen Itàlia (fins al 774).

Europa a comienzos del siglo VI

JUSTINIÀ I (527-565) *RENOVATIO IMPERII*

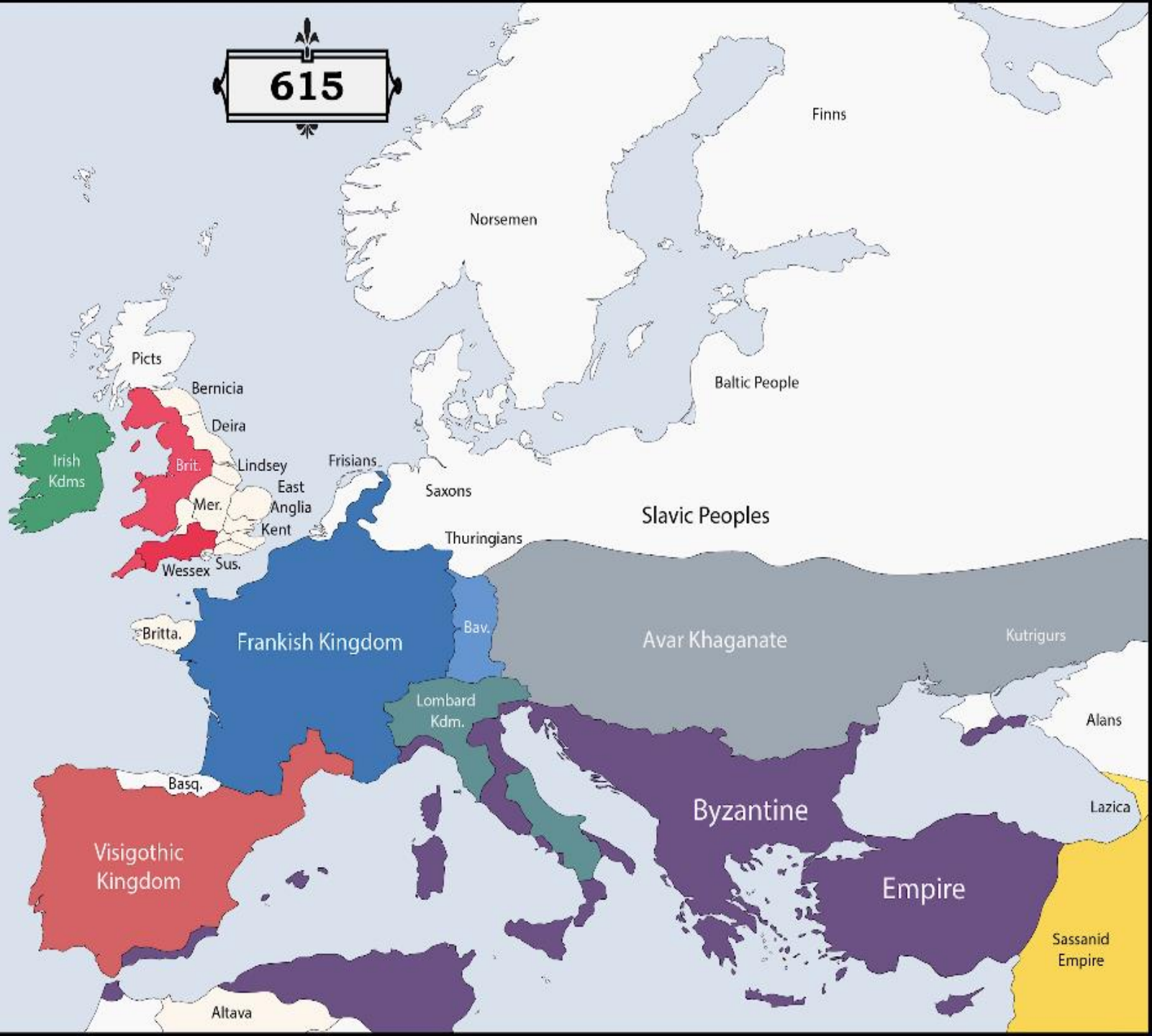
Basílica de San Vitale (Ravenna)

*Digest
Corpus Iuris Civilis*

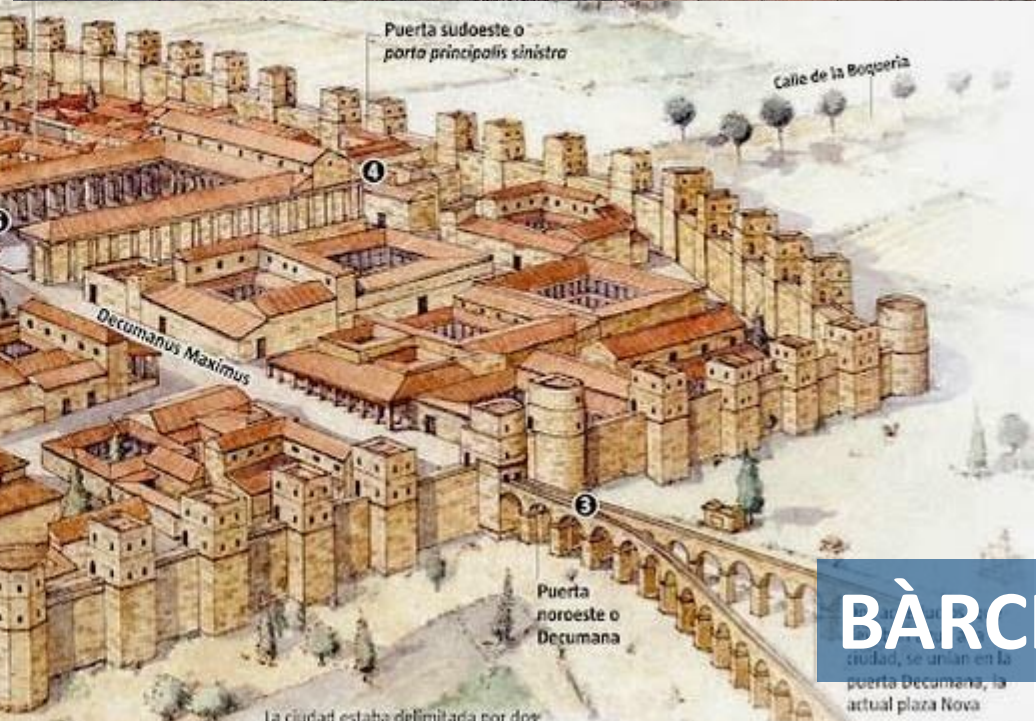
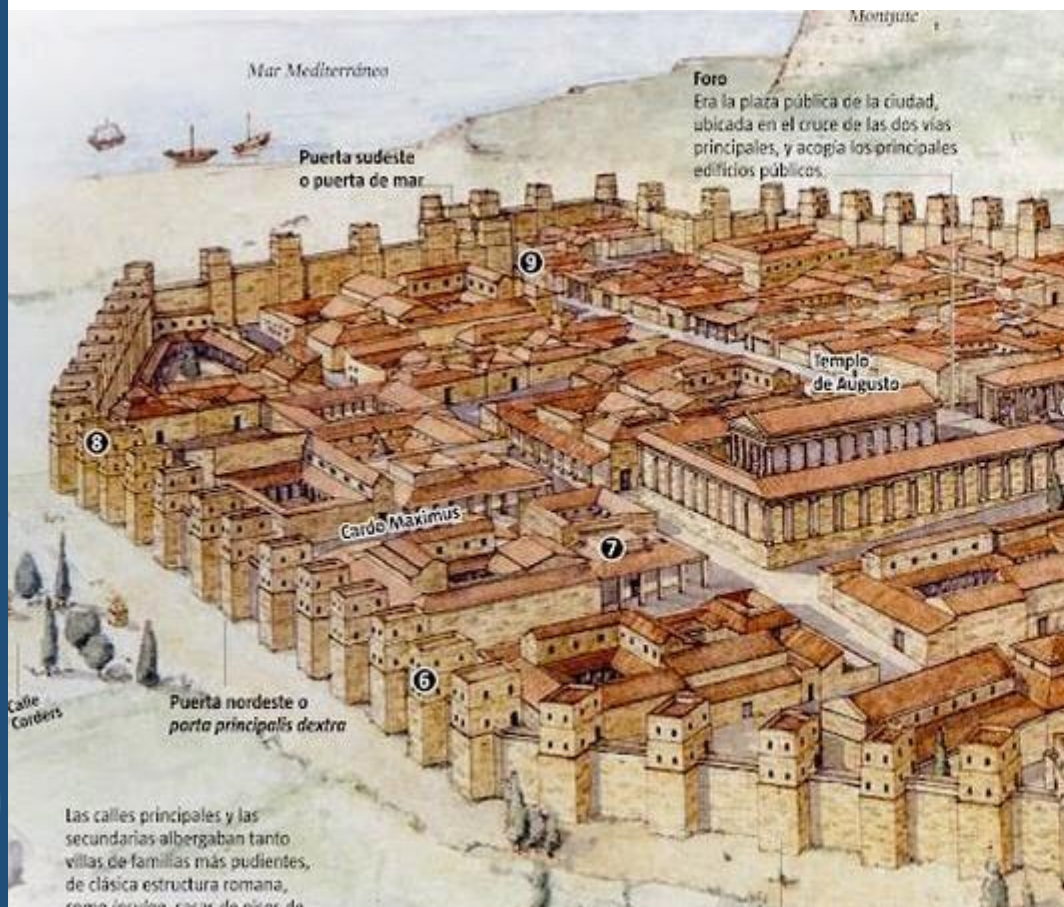
615

COUNTRY	POPULATION (M)
1. Byzantine Empire	15
2. Frankish Kingdom	6.3
3. Visigothic Kingdom	3.9
4. Lombard Kingdom	2.0
5. Avar Khaganate	2.0
6. Slavic Peoples	1.5
7. Norsemen	0.5
8. Brittonic Kingdoms	0.5
9. Irish Kingdoms	0.2
10. Brittany	0.2
11. Mercia	0.1
12. Wessex	0.1
13. Basques	0.1
14. Picts	0.1
15. Baltic People	0.1
16. East Anglia	0.1
17. Finns	<0.1
18. Deira	<0.1
19. Bernicia	<0.1
20. Sussex	<0.1

LES TRANSFORMACIONS DE LA SOCIETAT RURAL

FORTIFICACIÓ I CONCENTRACIÓ URBANA

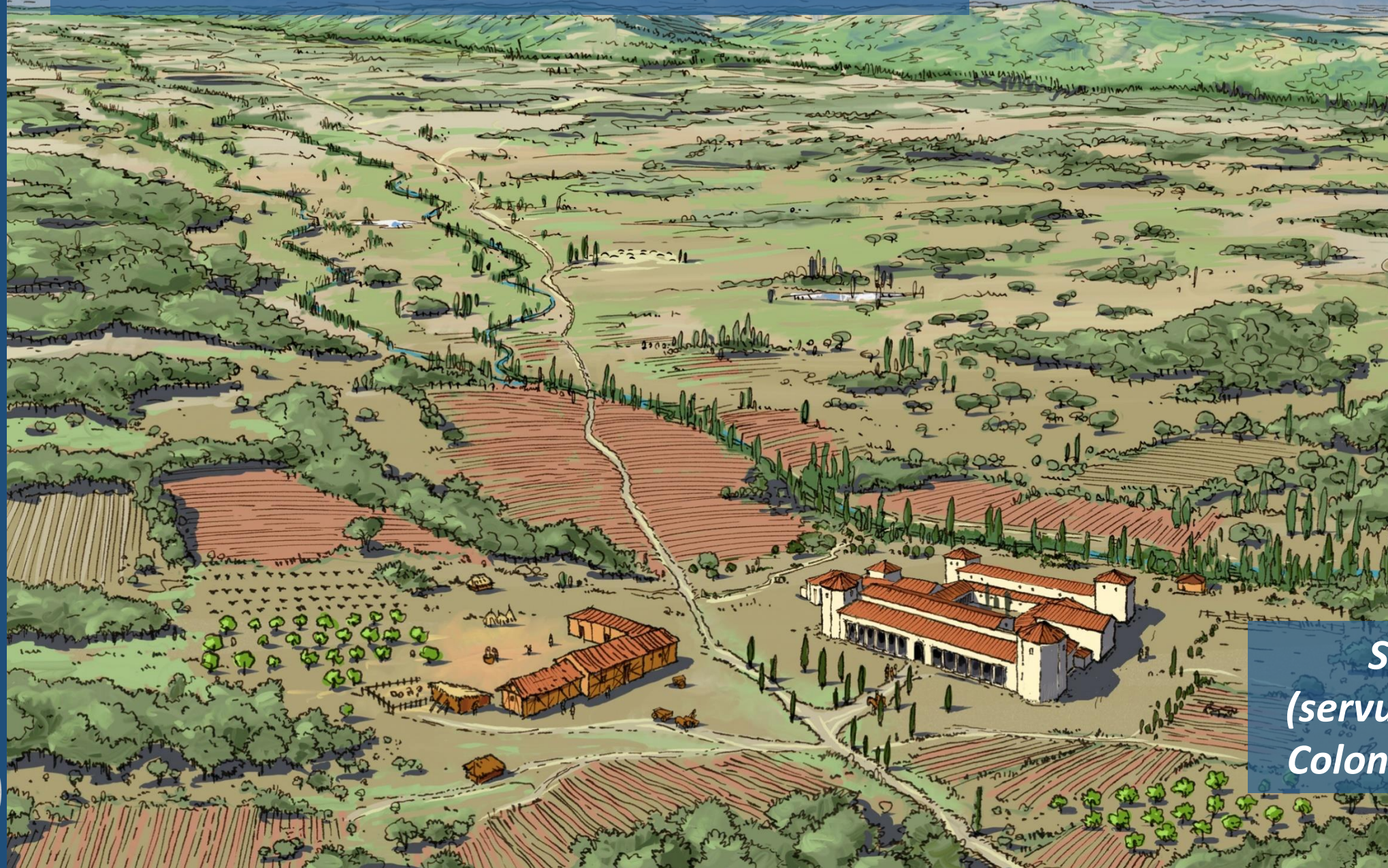
BÀRCINO

Las calles principales y las secundarias albergaban tanto villas de familias más pudientes, de clásica estructura romana, como *insulae*, casas de pisos de

La ciudad estaba delimitada por dos

ciudad, se unían en la puerta Decumana, la actual plaza Nova

LA TRANSFORMACIÓ DE LES VIL·LES

Servi casati
(*servus casatus*)
Coloni (colonus)

HISTÒRIA DELS ORÍGENS D'EUROPA

TEMA 2

L'imperi carolingi

Curs acadèmic 2022-2023

Alexandre Mateu Picó

TEMA 2

L'imperi carolingi

- 2.1. L'ascens carolingi i la restauració imperial
- 2.2. L'administració estatal
- 2.3. La *renovatio* carolíngia
- 2.4. La divisió de l'imperi
- 2.5. Les segones invasions

508
Year

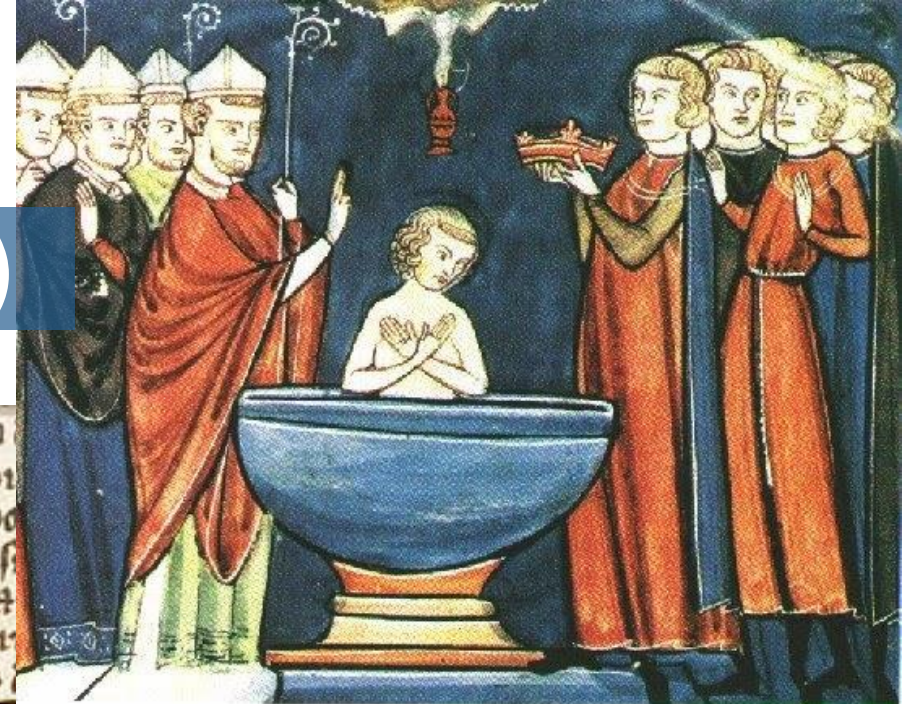
2. L'IMPERI CAROLINGI

2.1. L'ascens carolingi i la restauració imperial

Francia

CLODOVEU (466-511)

507: batalla de Vouillé

732: batalla de Poitiers
Carles Martell

KHILDERIC III vs. PIPÍ EL BREU (754) *rex francorum vs. maior domus*

REX FRANCORUM ET LONGOBARDORUM

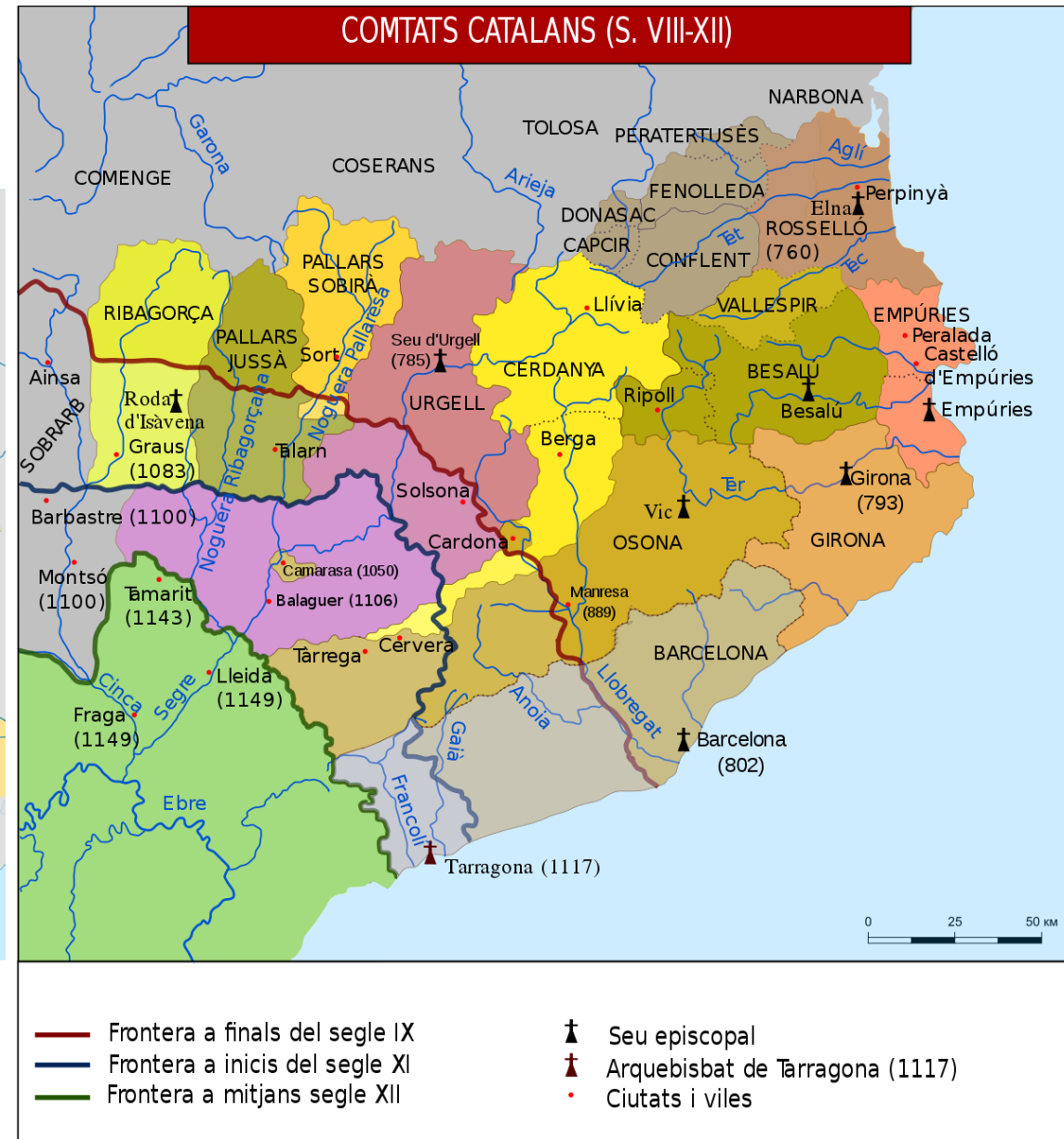
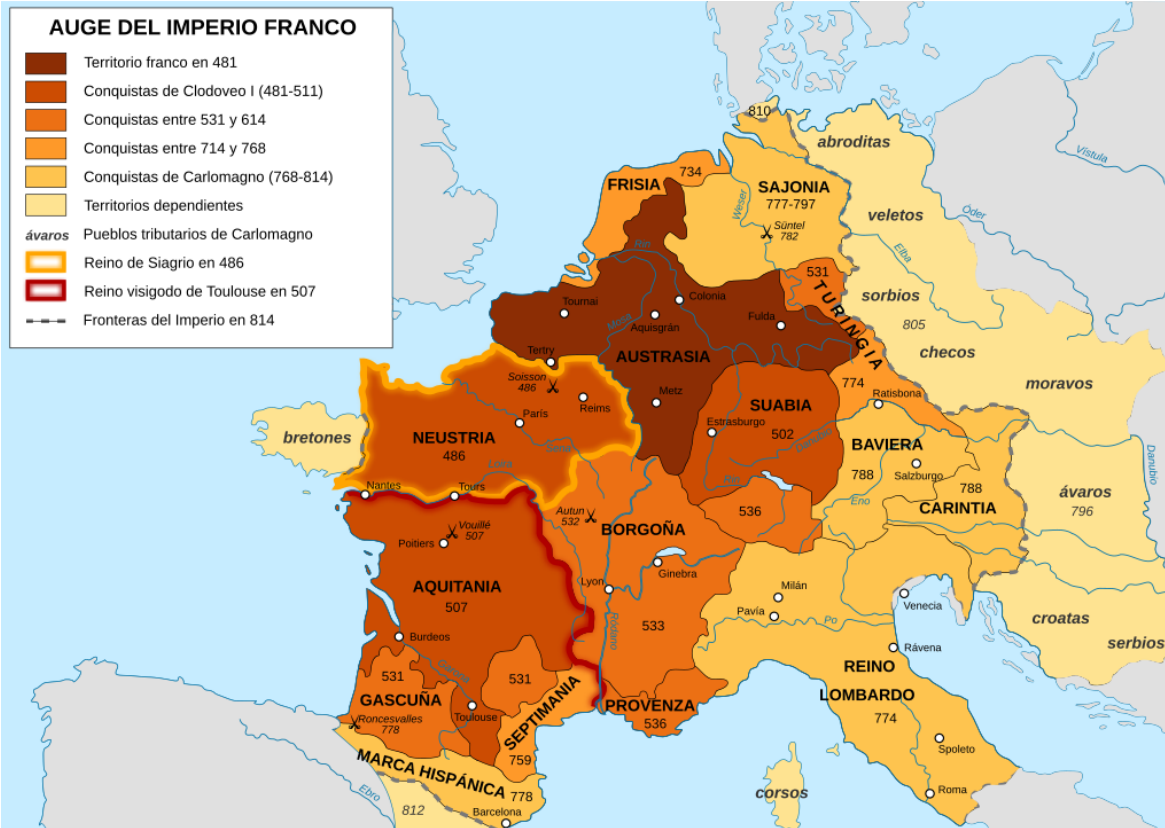

- 774. Conquesta del regne dels llombards.
- 772-784. Conquesta de Saxònia.
- 785. Presa de Girona
- 785-788. Incorporació com a vassalls de Baviera i Benevento.
- 791-796. Campanyes contra els àvars.
- 778. Derrota de Roncesvalls/Orreaga.
- 801. Un exèrcit encapçalat per Lluís el Pietós conquereix Barcelona.

25-12-800 CORONACIÓ DE CARLEMANY COM A EMPERADOR ROMÀ

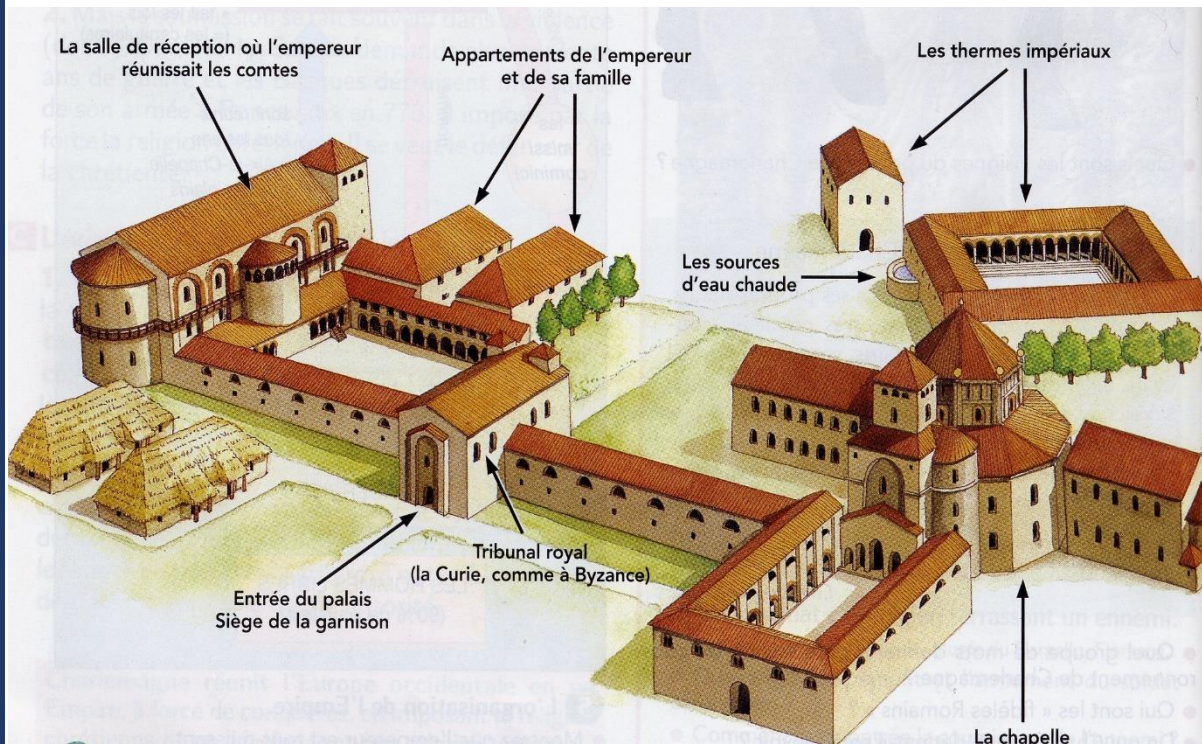

2.2. L'administració estatal

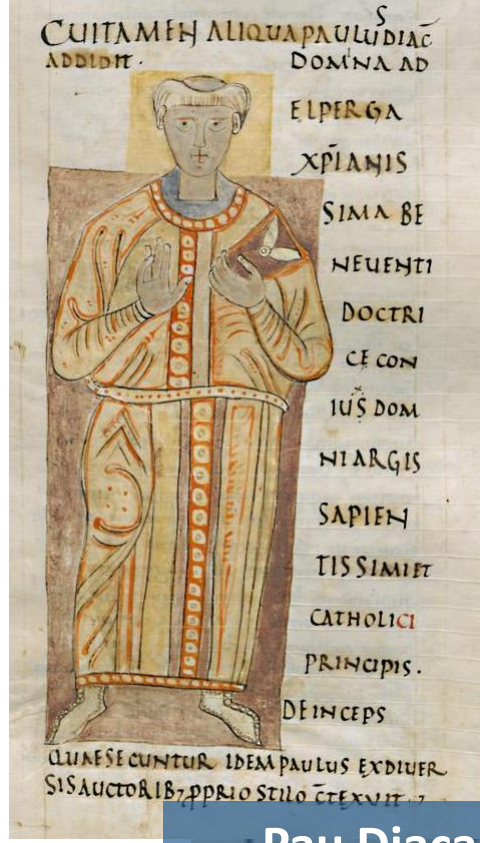
2.3. La *renovatio* carolíngia

789: *Admonitio Generalis*

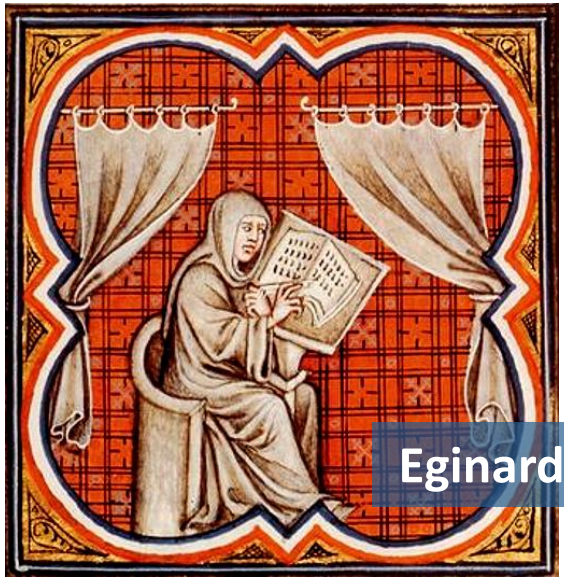
Alcuí de York

Teodulf d'Orleans

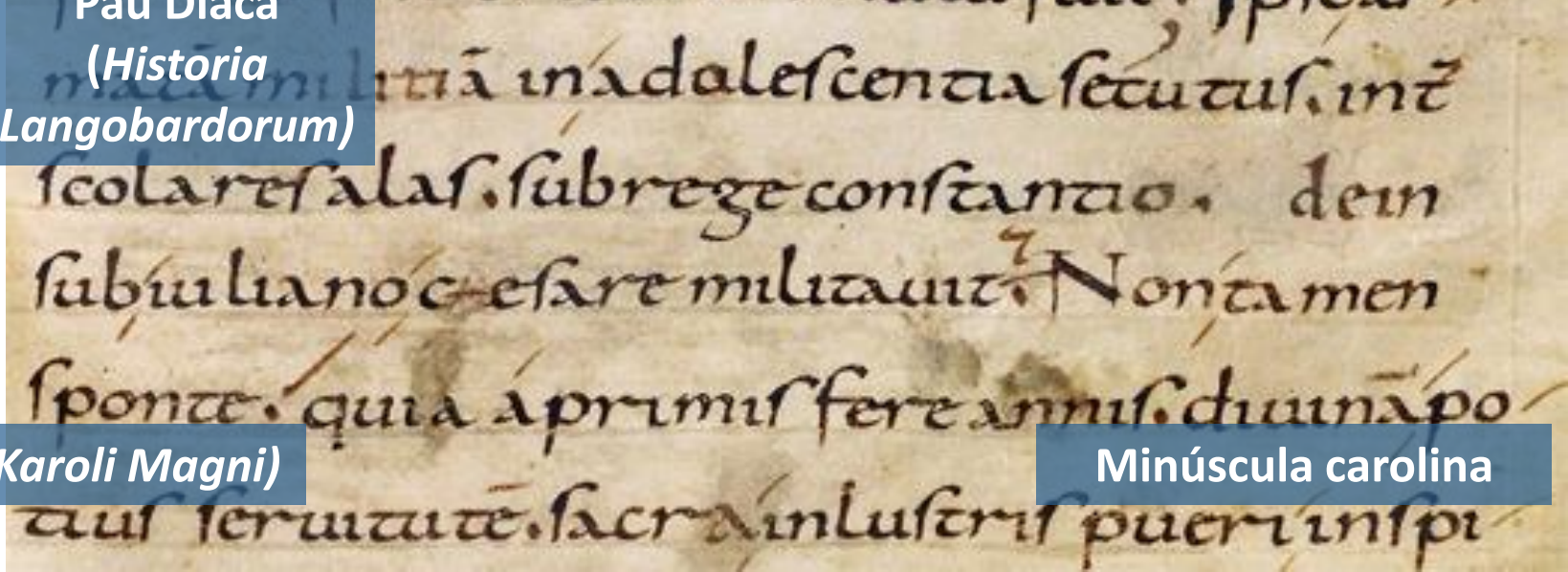

Joan Escot Eriúgena
(De divisione naturae)

Eginard (Vita Karoli Magni)

Pau Diaca
(Historia Langobardorum)

Minúscula carolina

2.4. La divisió de l'imperi

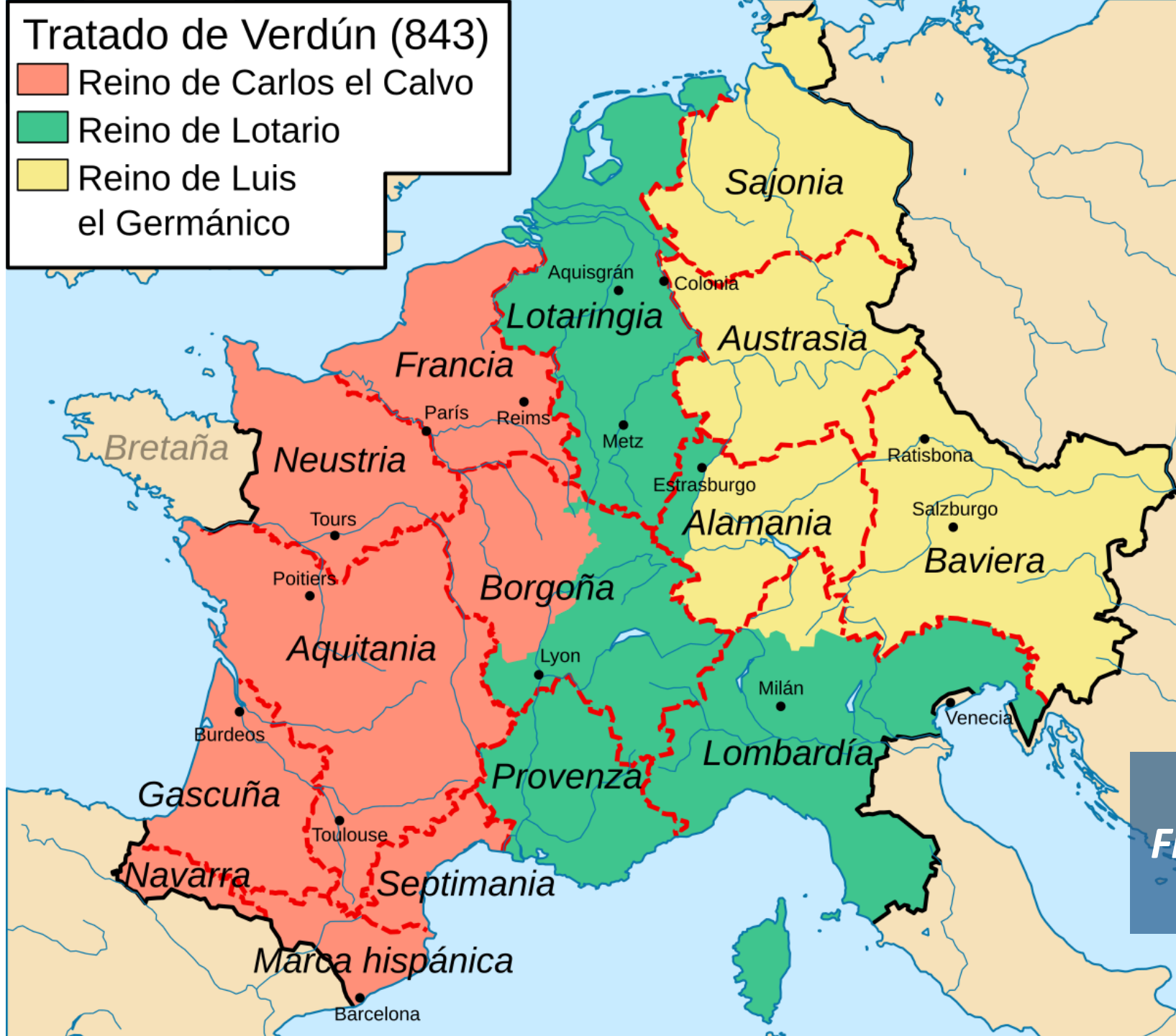
LLUÍS EL PIETÓS

Tratado de Verdún (843)

Reino de Carlos el Calvo

Reino de Lotario

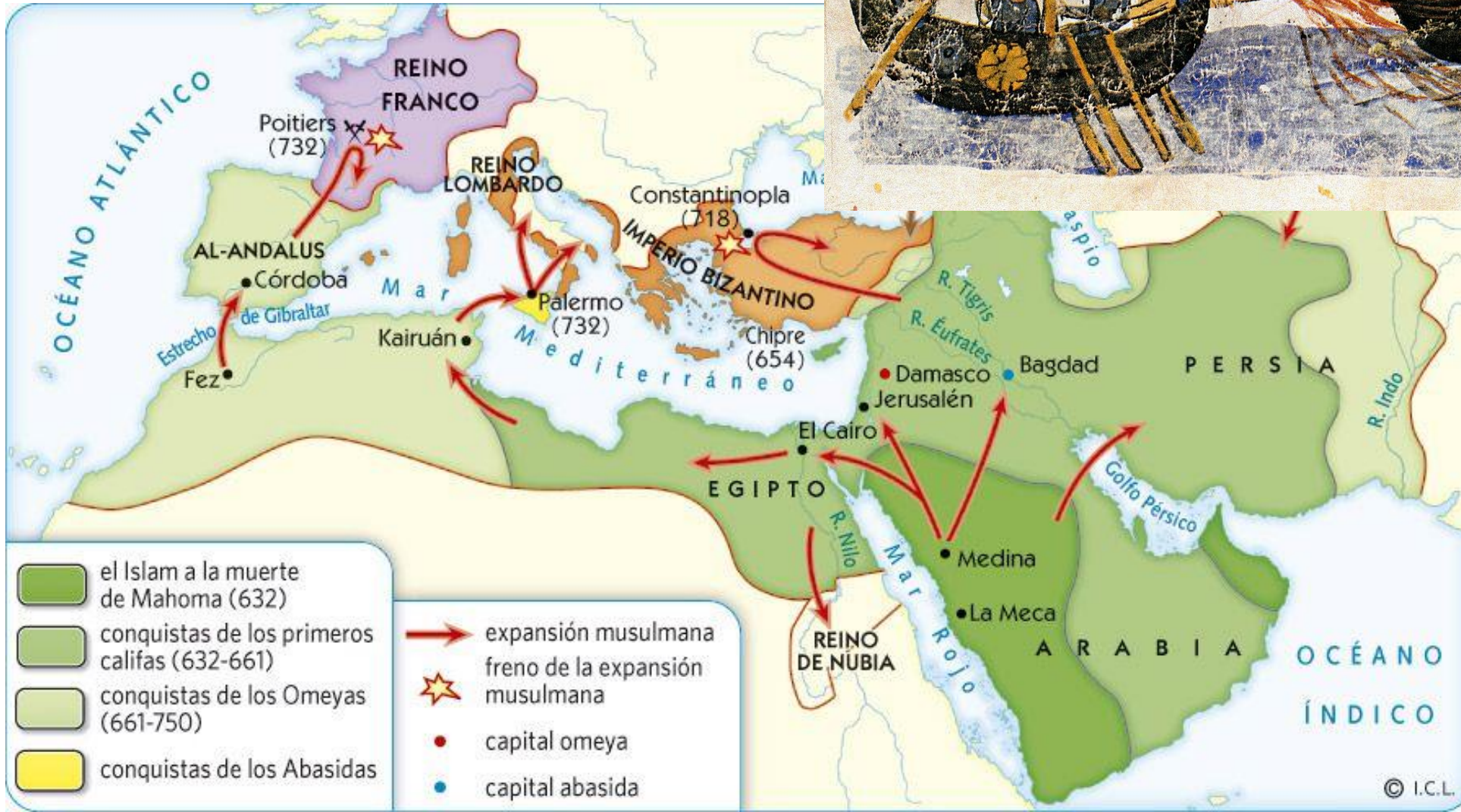
Reino de Luis el Germánico

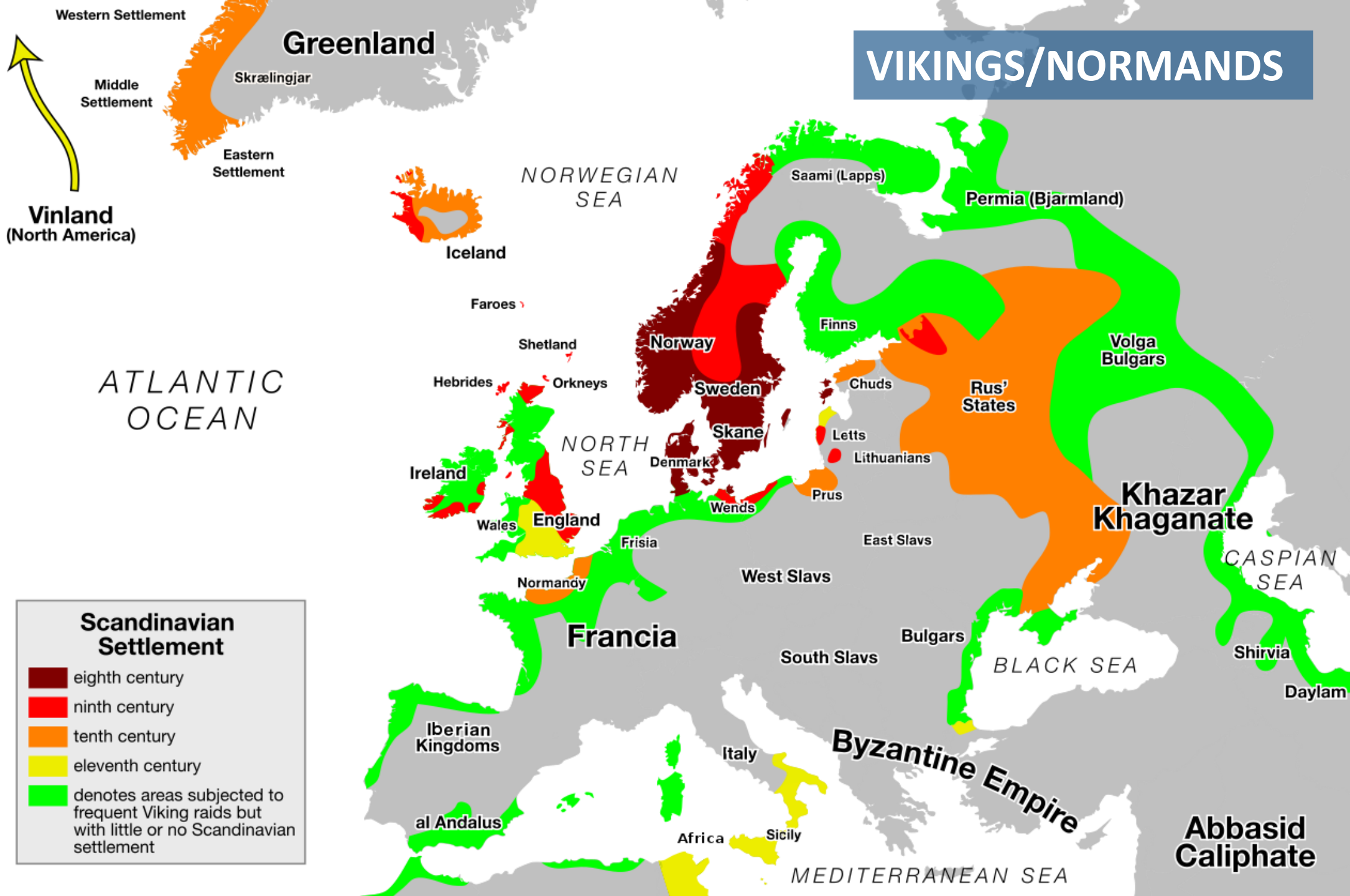
Francia Orientalis
Francia Occidentalis
Lotaríngia

2.5. LES SEGONES INVASIONS

MUSULMANS

VIKINGS/NORMANDS

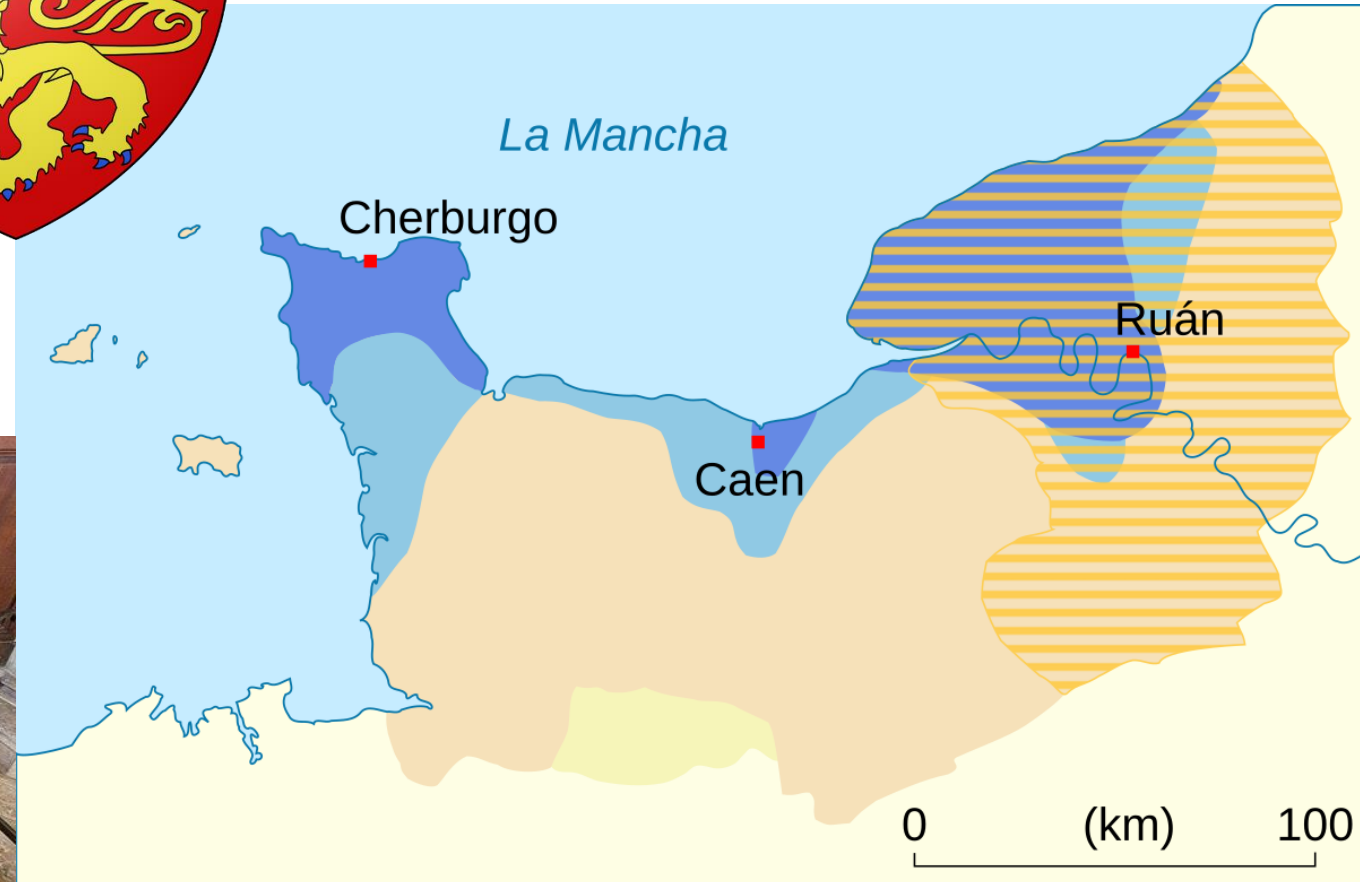
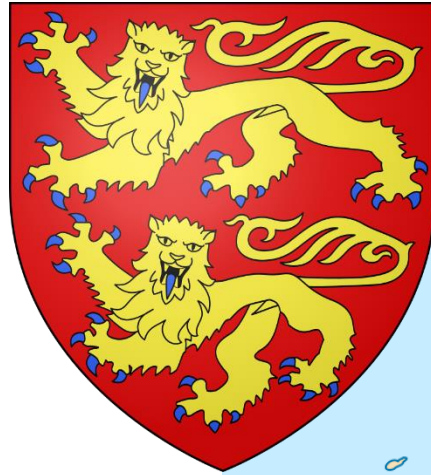
Scandinavian Settlement

- eighth century
- ninth century
- tenth century
- eleventh century
- denotes areas subjected to frequent Viking raids but with little or no Scandinavian settlement

DUCAT DE NORMANDIA (915)

Carles el Ximple

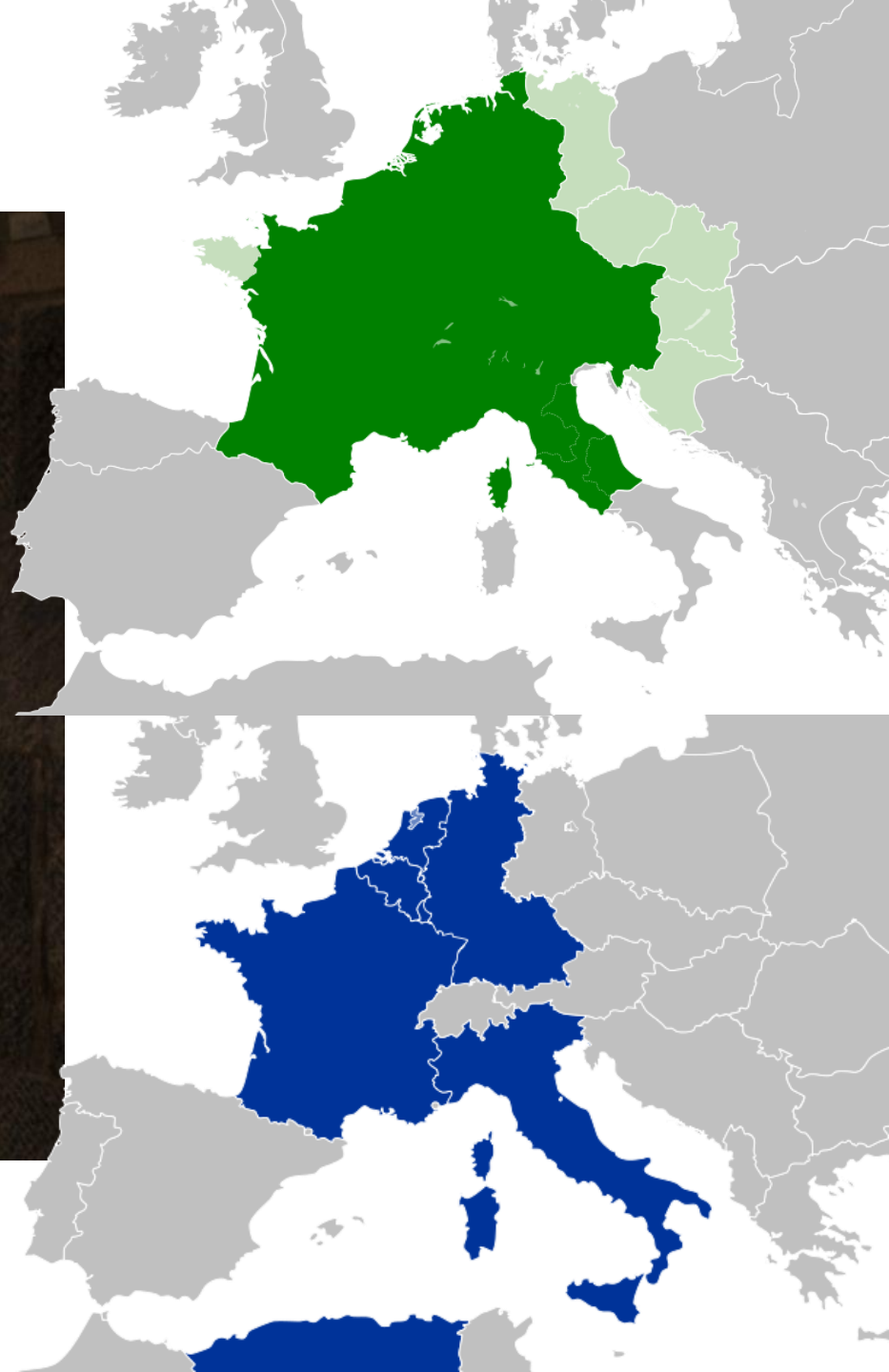
Rol·ló

- Región concedida a Rollón en 911
- Ducado de Normandía en 933
- Acquisiciones hacia 1050
- concentrados
- dispersos

MAGIARS

Esteve I

HISTÒRIA DELS ORÍGENS D'EUROPA

TEMA 3

Els inicis del món feudal (segles XI-XIII)

Curs acadèmic 2022-2023

Alexandre Mateu Picó

TEMA 2

Els inicis del món feudal (segles XI-XIII)

3.1. UN ENCADENAMENT DE CIRCUMSTÀNCIES CAP A LA FORMACIÓ D'EUROPA

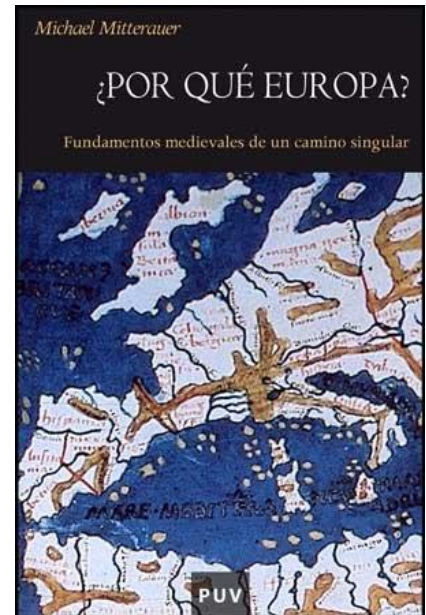
3.2. LA PRIVATITZACIÓ DEL PODER

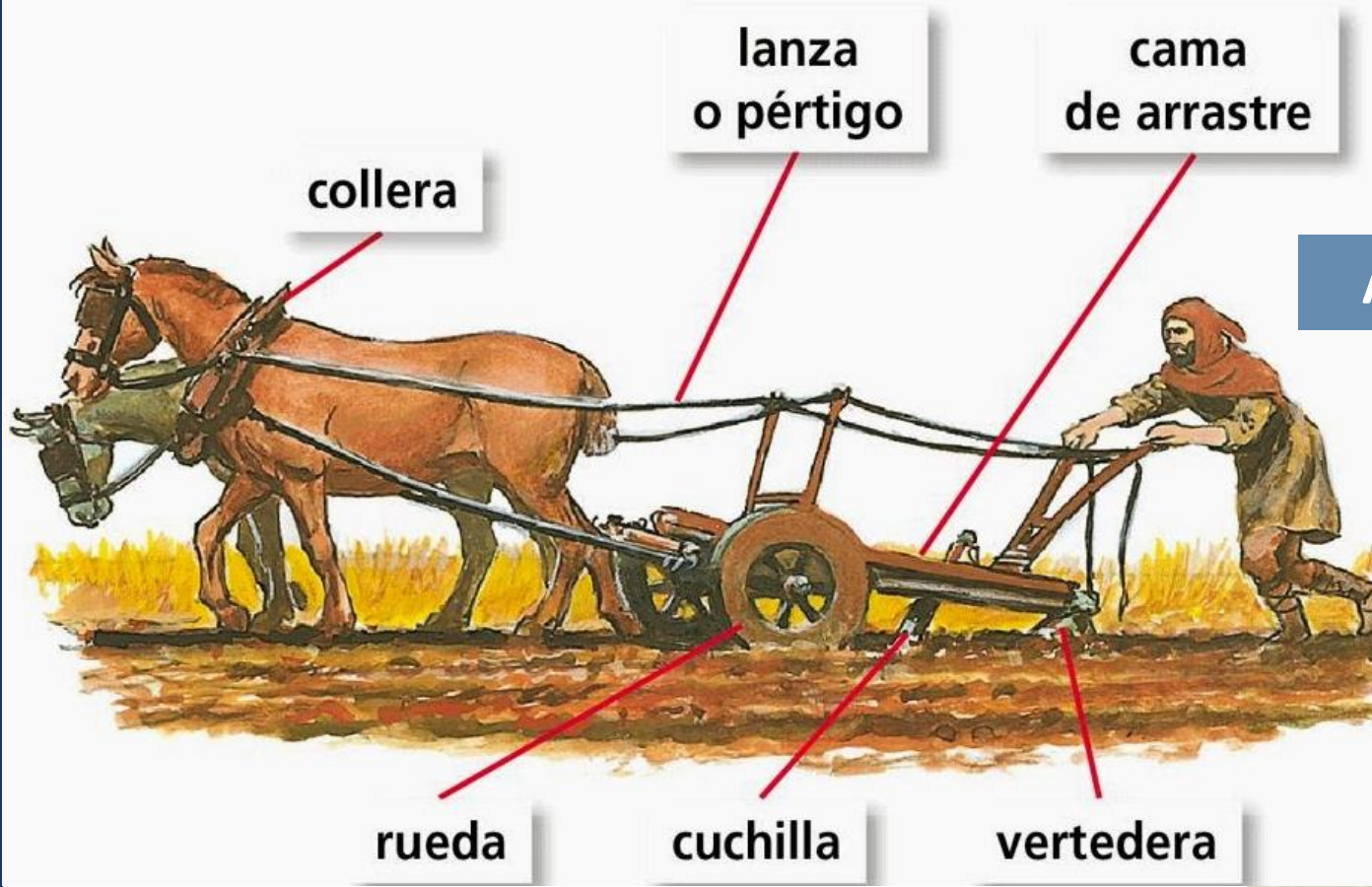
3.3. EL SENYORIU

3.1. UN ENCADENAMENT DE CIRCUMSTÀNCIES CAP A LA FORMACIÓ D'EUROPA

REVOLUCIÓ AGRÀRIA

1. Cerealització
2. Ségol i civada
3. Rotació triennial
4. Ús de collera, arada pesant, entauladora de claus
5. Imbricació amb la ramaderia
6. Molí d'aigua
7. *Land reclamation* (crema i drenatge)

Arada pesant

Arada romana

Rompudes
i colonització interior

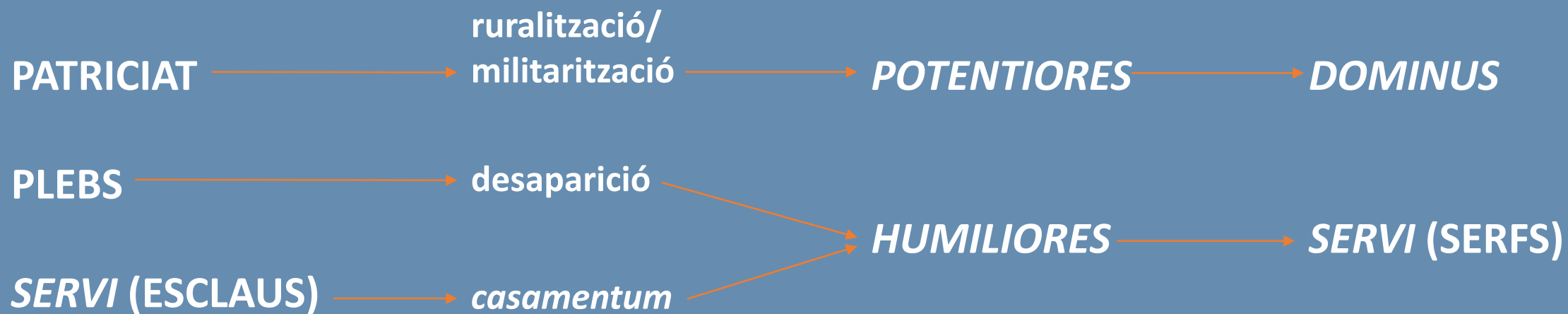
Drang nach osten *Italiener*

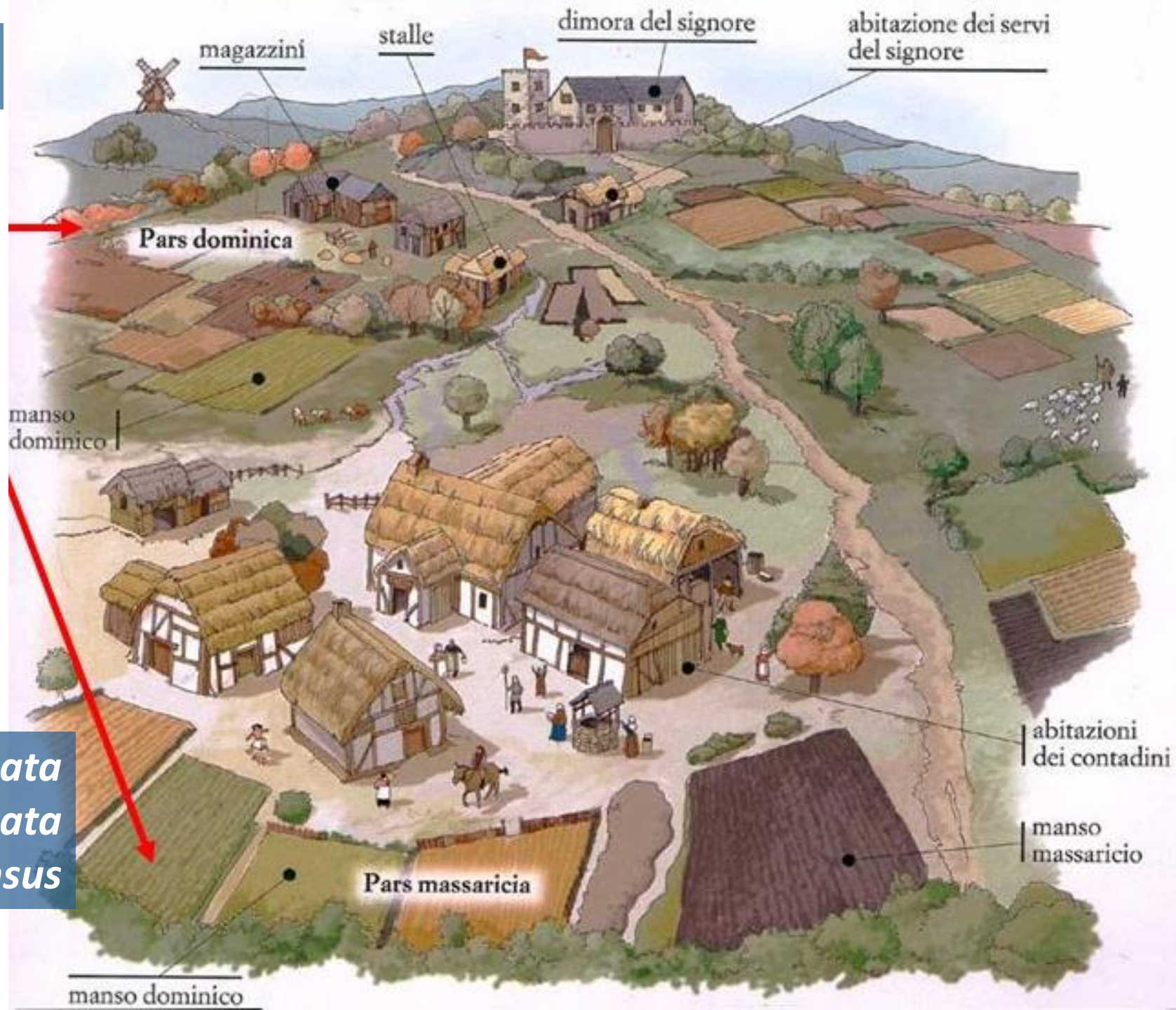
IMPERI

ANTIGUITAT
TARDANA

REGNE FRANC

EL GRAN DOMINI

Terra dominicata
Terra indominicata
Mansus

3.2. LA PRIVATITZACIÓ DEL PODER

Miles
Homenatge
Inmixtio manum
Osculum
Auxilium et consilium

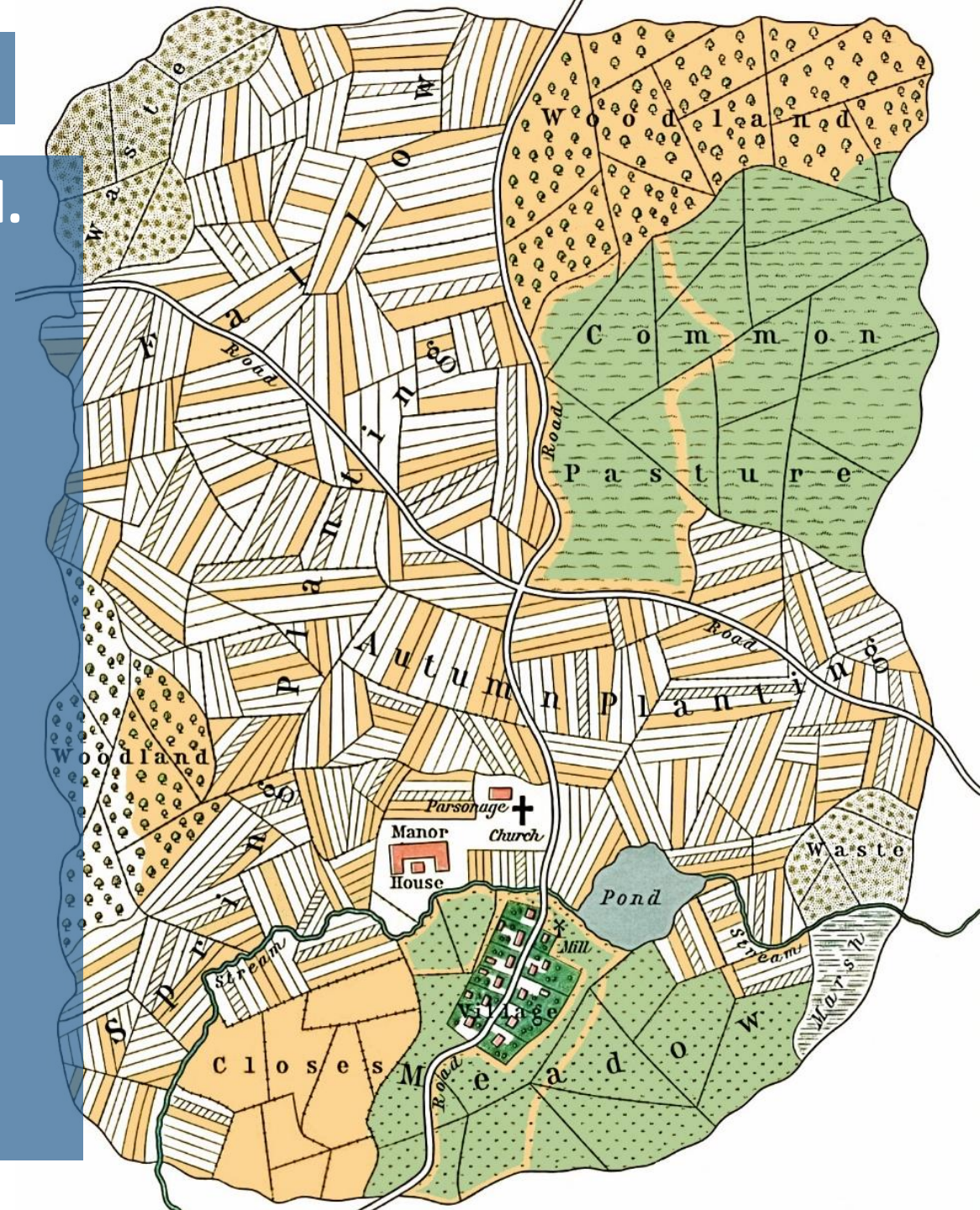
Adalberó de Laon:
ideologia trifuncional

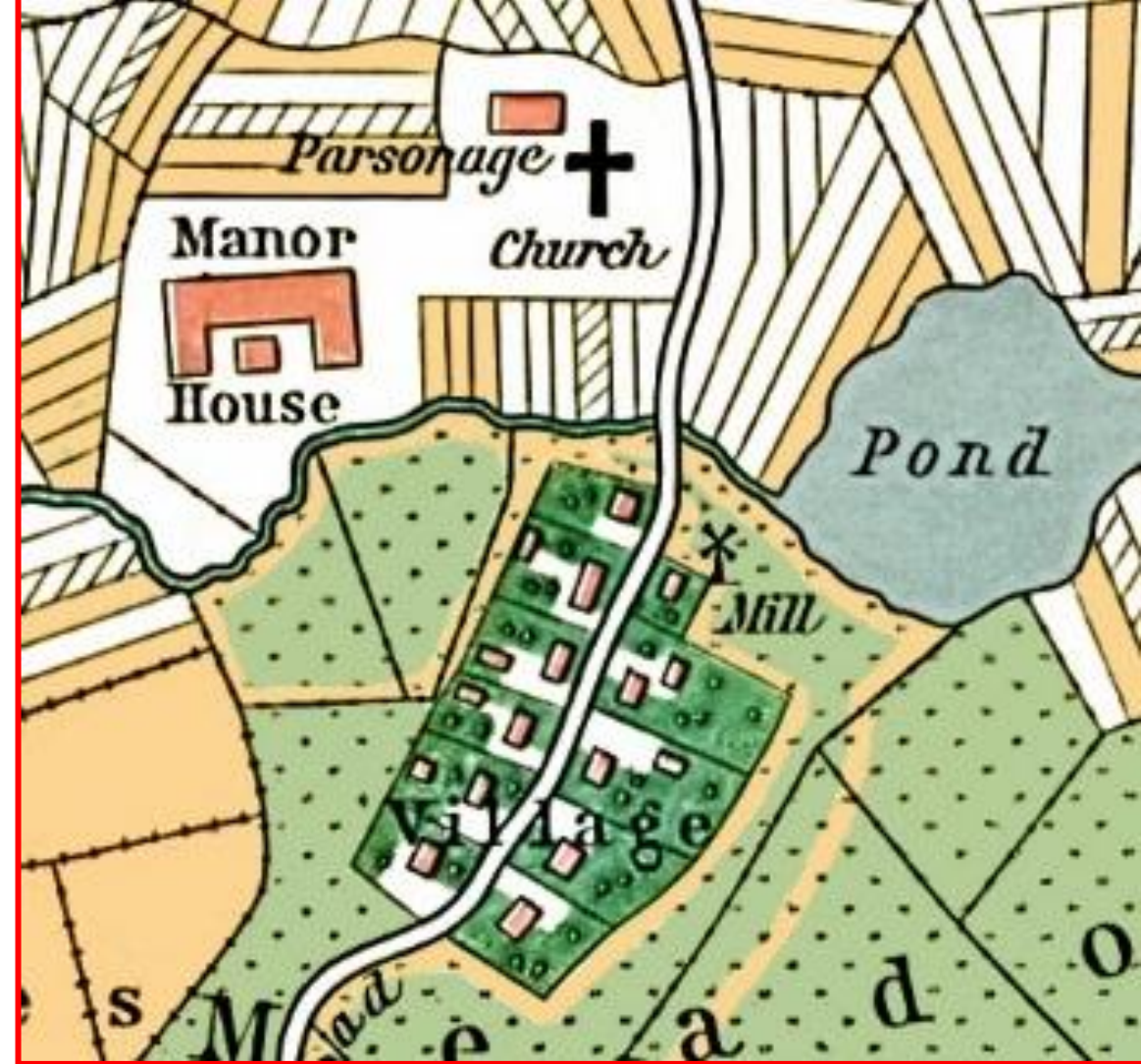
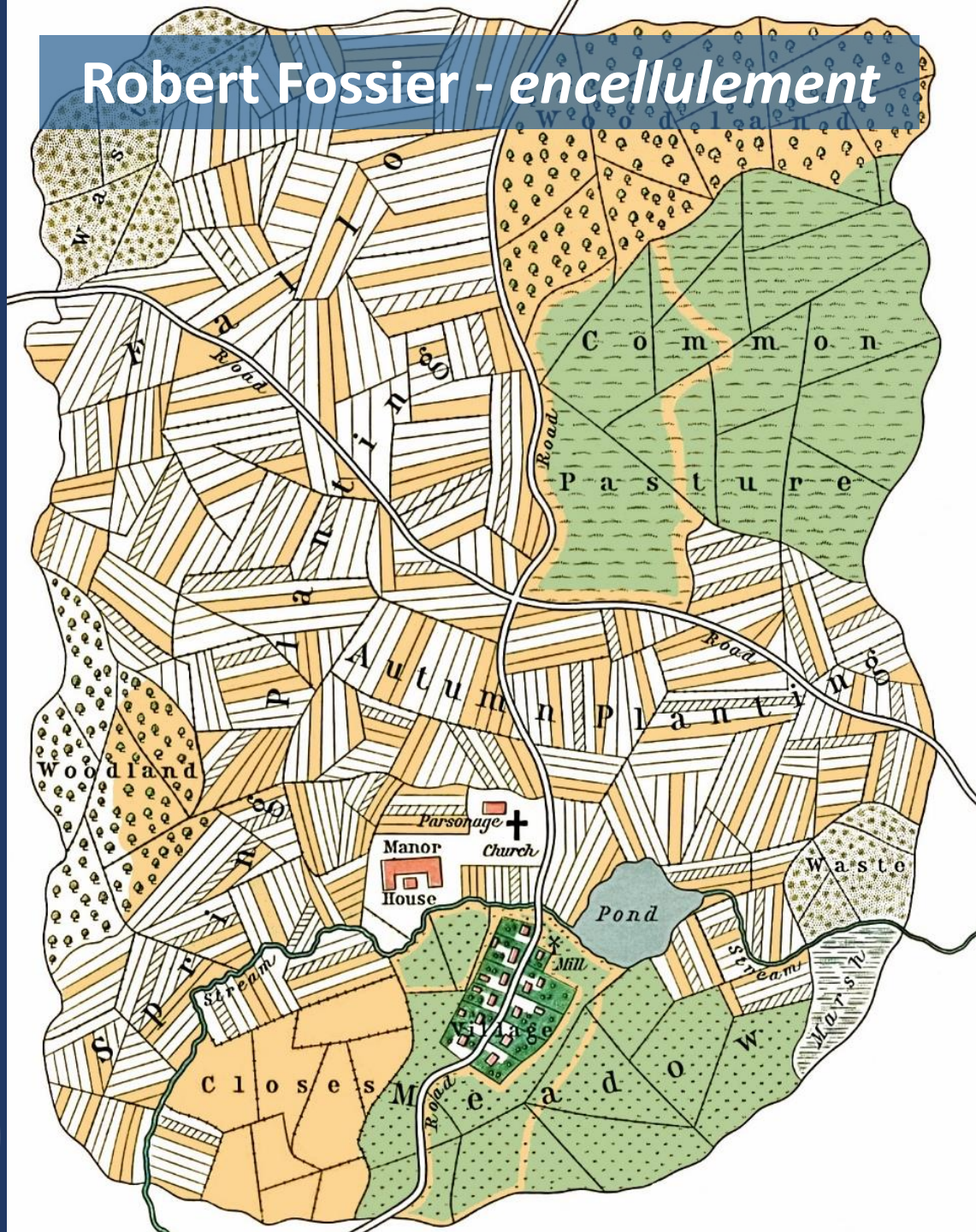
Laboratores
Oratores
Bellatores

3.3. EL SENYORIU

- Senyoriu territorial i senyoriu banal.
- Inexistència de propietat privada, però sí de drets repartits entre el *dominus* i el camperol.
- Reserva senyorial (*corvées*) + tinences camperoles (hereditàries i subjectes a cobrament de rendes).
- Cànon sobre monopolis feudals.
- Dret jurisdiccional.

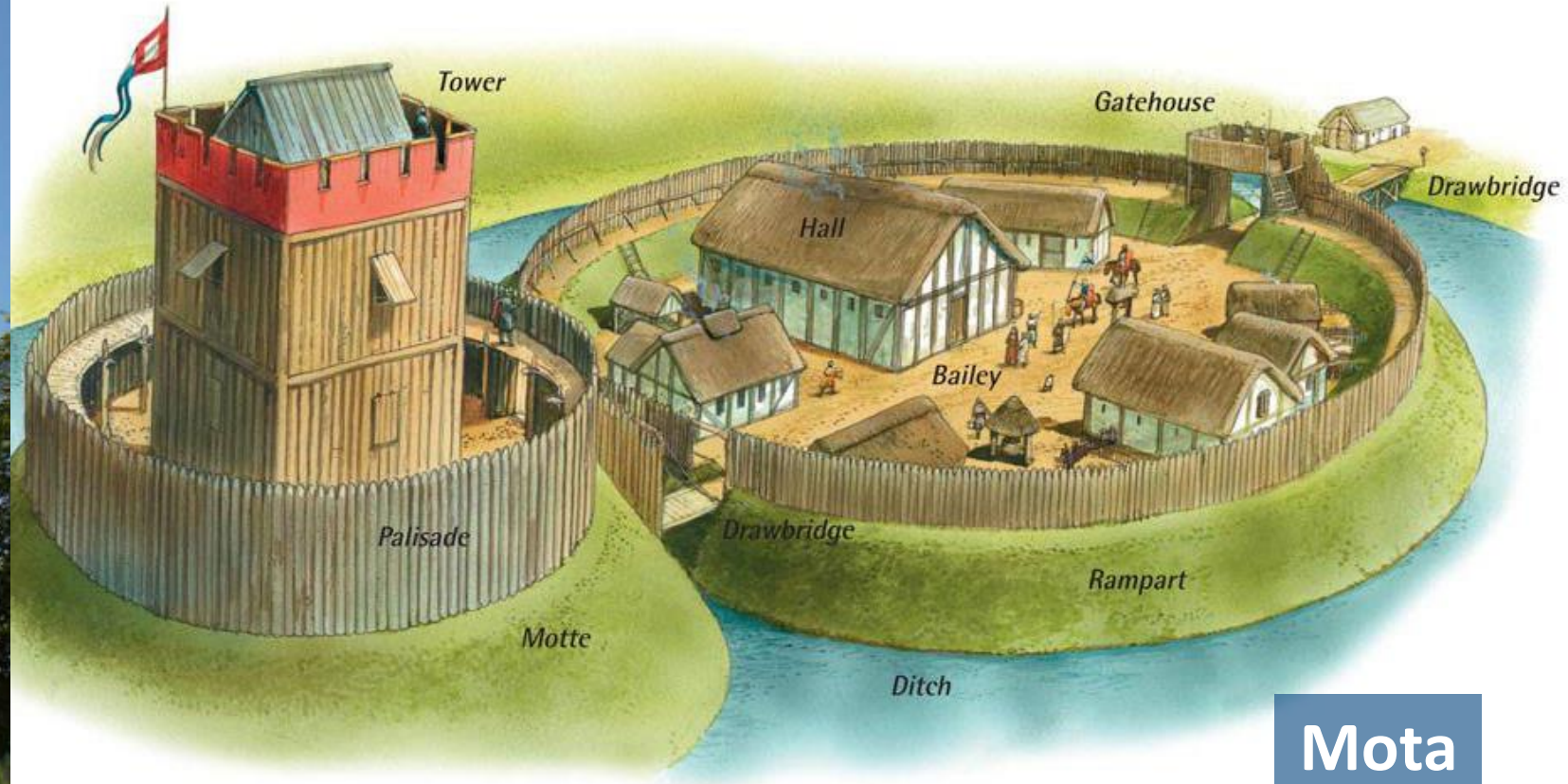
Robert Fossier - encellulement

Pierre Toubert - encastellament

Donjon

Mota

INURBAMENTO: LES POBLES

Aigüesmortes
(Occitània)

Rhuddlan (Gal·les)

HISTÒRIA DELS ORÍGENS D'EUROPA

TEMA 3

Desenvolupament urbà, manufacturer i mercantil

Curs acadèmic 2022-2023

Alexandre Mateu Picó

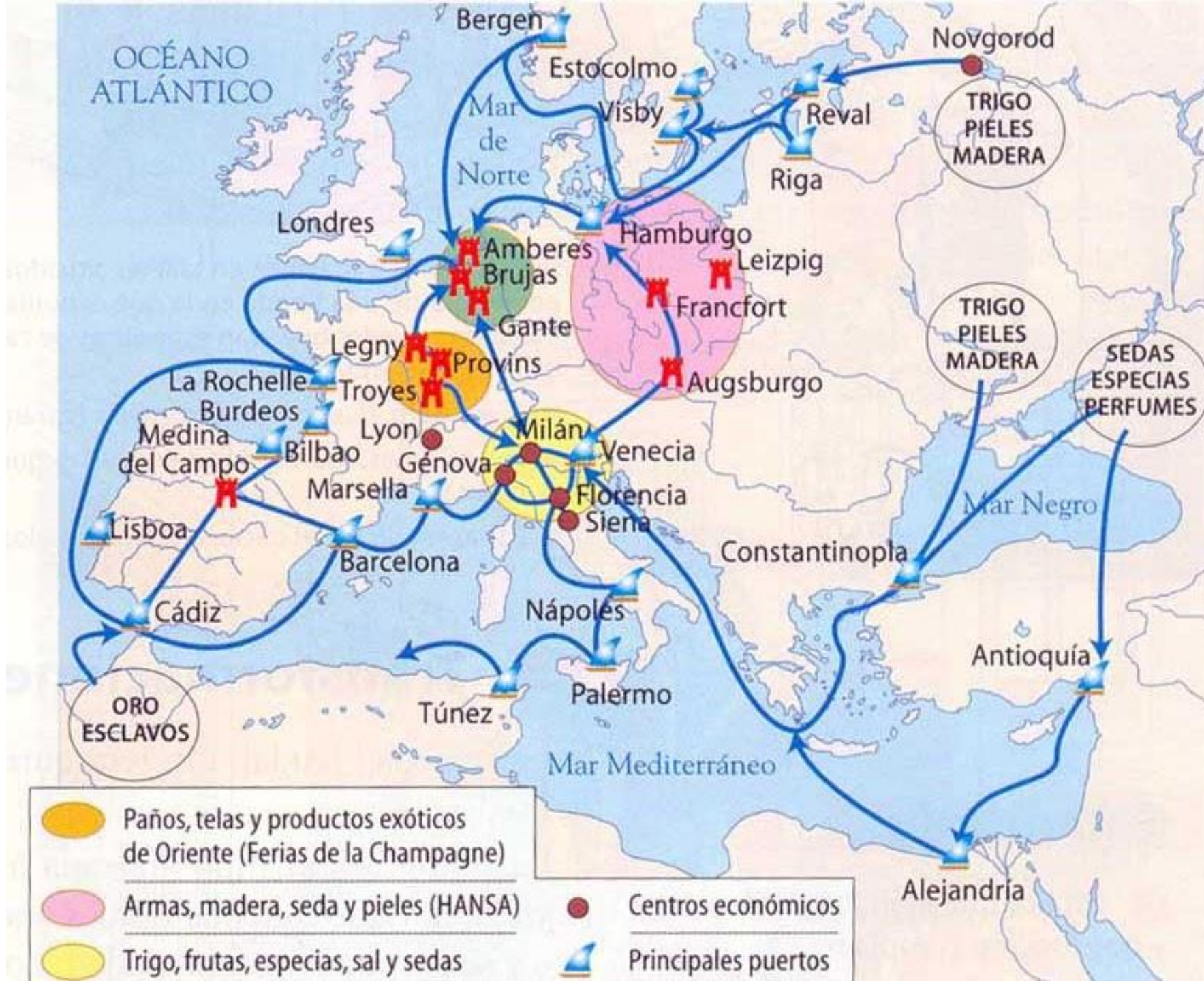

Miniatura del *Chevalier errant*
de Tomàs III de Saluzzo, s. XV.

UNIVERSITAT
ID VALÈNCIA

VIA FRANCIGENA

Gran Itinerario Cultural Europeo

Al·legoria i efectes del bon i del mal govern.
Ambrogio Lorenzetti. Palau Públic de Siena. 1338-1339.

El Crist és com el cos humà, que és un, encara que tinga molts membres: tots els membres, ni que siguen molts, formen un sol cos. Tots nosaltres, jueus i grecs, esclaus i lliures, hem sigut batejats en un sol Esperit per a formar un sol cos, i tots hem rebut com a beguda un sol Esperit.

Ara bé, el cos no consta d'un sol membre, sinó de molts. Si el peu diguera: «Com que no soc mà, no soc del cos», no per això deixaria de ser del cos. I si l'orella diguera: «Com que no soc ull, no soc del cos», no per això deixaria de ser del cos. Si tot el cos fora ull, com podria sentir-hi? Si tot el cos fora orella, com podria oïr? Però **Déu ha distribuït en el cos cada un dels membres de la manera que li ha semblat**. Si tot el cos es reduïra a un sol membre, on seria el cos? Així doncs, els membres són molts, però el cos és un de sol. L'ull no pot dir a la mà: «No em fas gens de falta», ni tampoc el cap als peus: «No em feu gens de falta.» Ben al contrari, **els membres del cos que semblen més febles són els més necessaris; els que ens semblen menyspreables, els cobrim amb més honor**; i els que tenim per menys decents, els tractem amb una decència que no necessiten els membres més decents. Déu ha disposat el cos de tal manera que ha donat més honor als membres que més en necessiten, perquè en el cos no hi haja divisions, sinó que tots els membres tinguen la mateixa sol·licitud els uns pels altres. Per això, quan un membre sofreix, tots els altres pateixen amb ell, i quan un membre és honorat, tots els altres s'alegren amb ell.

Doncs bé, **vosaltres formeu el cos de Crist, i cadascú n'és un membre.**

(1 Cor 12, 12-27)

Corpus Christi de València (des del 1355)

Llibre de fra Bernat Tarín
Juaneda (segle XVIII)

HISTÒRIA DELS ORÍGENS D'EUROPA

TEMA 5

El papa i l'emperador

Curs acadèmic 2022-2023

Alexandre Mateu Picó

FONTS DE PODER DE L'ESGLÉSIA MEDIEVAL

1. RELACIONS AMB L'ARISTOCRÀCIA
2. CAPACITAT D'ACUMULACIÓ MATERIAL
(DONACIONS, DELME I PRIMÍCIA)
3. PODER SIMBÒLIC

REACCIONS DE L'ESGLÉSIA A LA REVOLUCIÓ FEUDAL

1. MOVIMENT DE LA PAU DE DÉU
2. REFORMA GREGORIANA (1049-S. XIII)

REFORMA GREGORIANA (1049-S. XIII)

1054. Cisma d'Orient
1059. Decret d'elecció de papes
1075. *Dictatus Papae*
1123. Concili I del Laterà

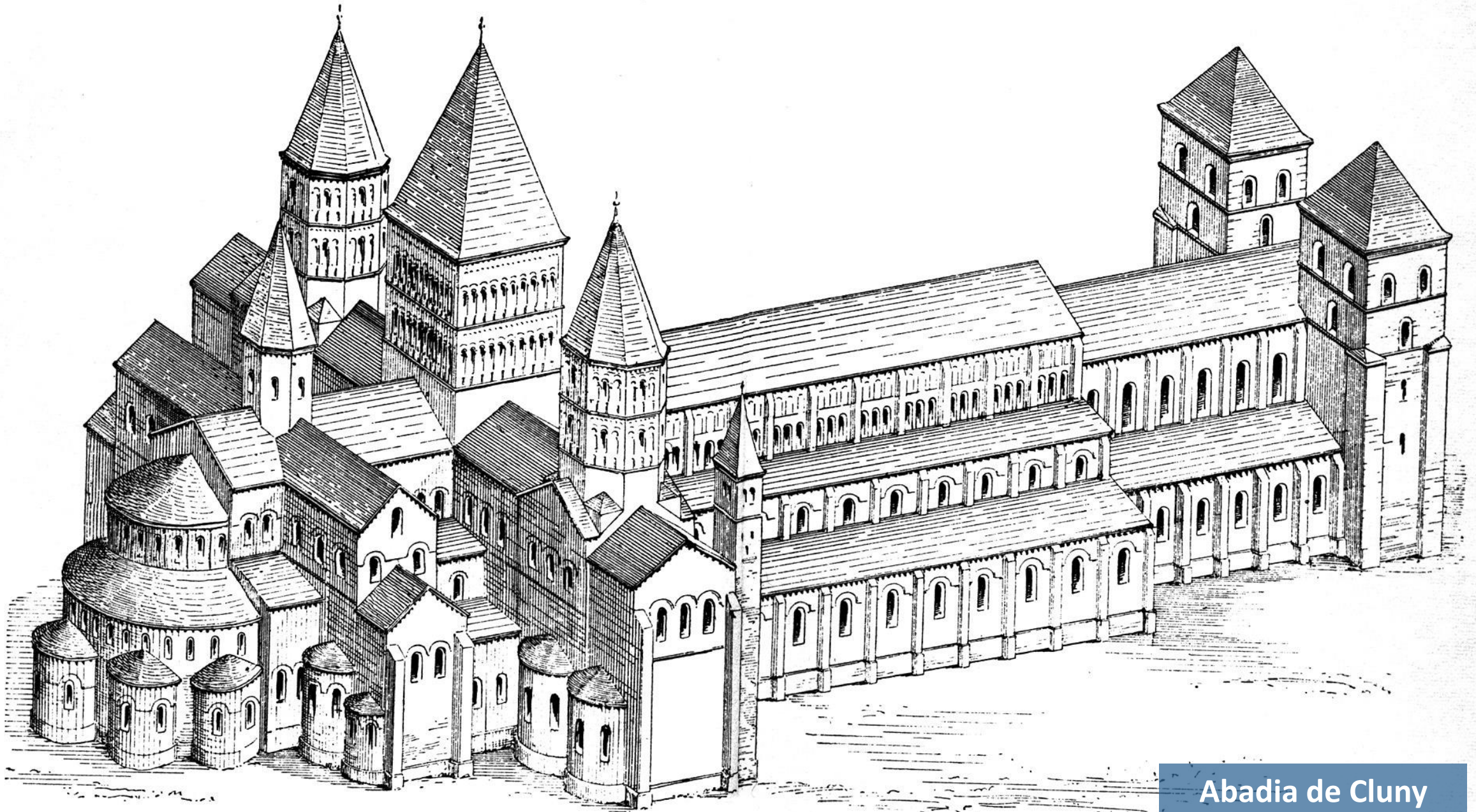
Gregori VII (1015-1085)
(Tomba a la catedral
de Salern)

- I. Que l'Església romana ha sigut fundada només pel Senyor.
- II. Que només el pontífex romà siga dit legítimament universal.
- III. Que només ell pot depositar o restablir bisbes.
- IV. Que en el concili el seu llegat està per damunt de tots els bisbes encara que ell siga de rang inferior, i que pot emetre contra ells sentència de deposició.
- V. Que el papa pot depositar absents.
- VI. Que amb els excomunicats pel papa no podem, entre altres coses, tenir comunió ni romandre en la mateixa casa.
- VII. Que només al papa li és lícit, segons necessitat del temps, dictar noves lleis, formar noves comunitats, convertir una fundació en abadia i, recíprocament, dividir un bisbat ric i reunir bisbats pobres.
- VIII. Que només ell pot portar les insígnies imperials.**
- IX. Que tots els prínceps han de besar els peus només del papa.
- X. Que a les esglésies només es diga el nom del papa.
- XI. Que aquest nom és únic al món.
- XII. Que li és lícit depositar emperadors.**
- XIII. Que li és lícit traslladar els bisbes d'una seu a l'altra, si l'obliga a això la necessitat.
- XIV. Que pot ordenar un clergue de qualsevol església on vulga.
- XV. Que un ordenat per ell pot presidir una altra església, però no servir, i que l'ordenat per ell no pot rebre grau superior d'un altre bisbe.
- XVI. Que cap sínode no es diga general si no ha sigut per ordre del papa.
- XVII. Que cap capitular ni cap llibre no siga considerat canònic sense la seua autoritzada permissió.
- XVIII. Que la seua sentència no siga rebutjada per ningú i que només ell pugua rebutjar la de tots.
- XIX. Que no siga jutjat per ningú.**
- XX. Que ningú gose condemnar una apel·lació a la seu apostòlica.
- XXI. Que les causes majors de qualsevol església siguen referides a la seu apostòlica.
- XXII. Que l'Església romana no ha errat i no errarà mai, segons testimoni de les Escriptures.**
- XXIII. Que el pontífex romà, una vegada ordenat canònicament, és santificat indubtablement pels mèrits del benaurat Pere, segons testimoni del sant Ennodius, bisbe de Pavia, avalat pels molts sants pares segons figura als decrets del beat papa Símmac.
- XXIV. Que per ordre i permís seu és lícit als subordinats formular acusacions.
- XXV. Que sense intervenció de cap sínode pot depositar i reposar bisbes.
- XXVI. Que ningú siga anomenat catòlic si no està en pau amb l'Església romana.
- XXVII. Que el papa pot eximir els súbdits de la fidelitat a prínceps inics.**

Dictatus papae.

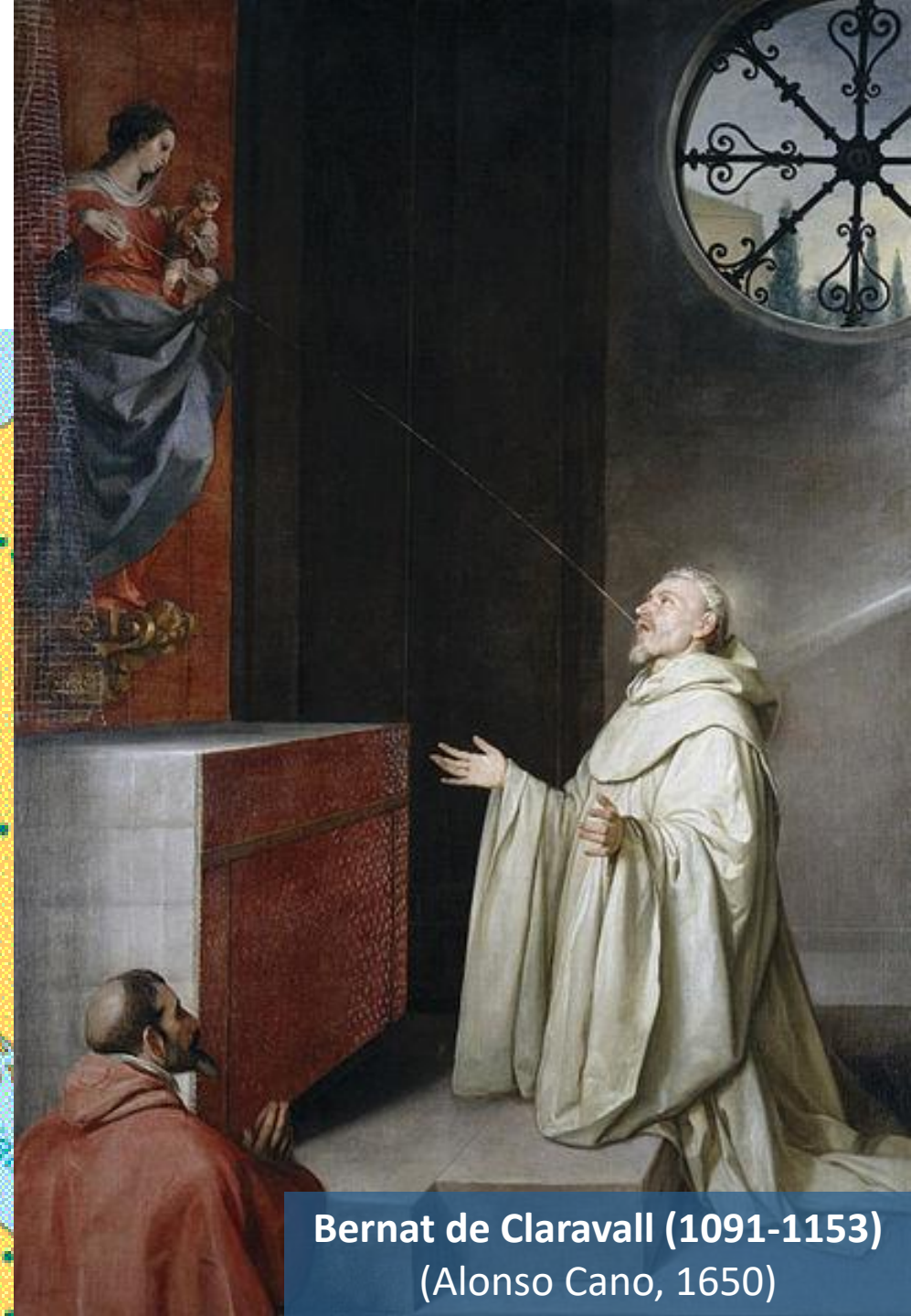
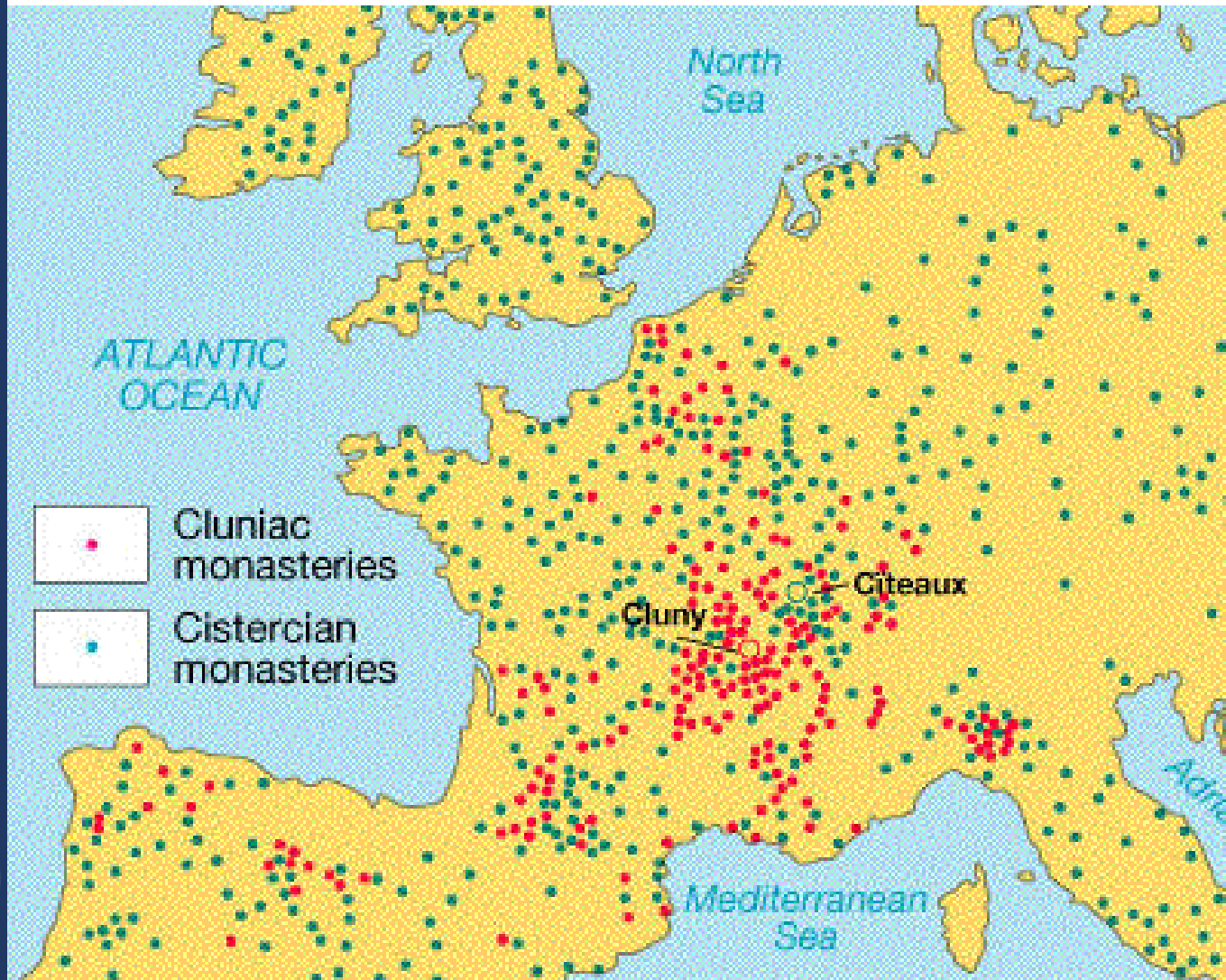
- i Romana ecclesia a solo dno sic fundata.
- ii Quod solus Romanus pontifex iure dicit uniuersal.
- iii Quod ille solus possit deponere epos ul reealare.
- iiii Quod legatus eius omib. epis p̄ sit mēculo etiā inferiori gradus.
et aduers. eos temeraria depositionis possit d. ire.
- v Quod absentes papa possit deponere.
- vi Quod cū excommunicatis ibillo m̄ certā nec in eadē domo debent manere.
- vii Quod illi soli licet p̄ temporis necessitate nouas leges condere.
nouas plebes congregare. decanonicas abbatias facere. et con
tra. diuite equitū diu dē. et inopes unire.
- viii Quod solus possit in imperialib. insignis.
- iiiiii Quod solus papa pedes om̄i princeps de osculenti.
- x Quod illius solus nom̄ in ecclis recitari.
- xi Quod hoc unice non immutulo.
- xii Quod illi licet inuiores deponere.
- xiii Quod illi licet de sede ad sedē necessitate cogente ep̄os transmutare.
- xiiii Quod de om̄i ecclesia quocumq. uoluerit donat ualeat ordinar.
- xv Quod ab illo ordinatus alius ecclie p̄ce potest. sed in mutare. et q̄
ab aliquo ep̄o n̄ debet superiore gra dū accipere.
- xvi Quod nulla synodus absq. p̄cepto eius debet generalis uocari.
- xvii Quod nullū capitulū nullusq. liber canonicus habeat absq. illius
auctoritate.
- xviii Quod sententia illius a nullo debeat retrahere. et ipse omnium
solus retrahere possit.
- xiiiiii Quod a nemine ipse in diuere debeat.
- xx Quod nullus audeat eundē n̄m̄ ap̄lica sedē appellare.
- xxi Quod maiores cause causū ainq. ecclie ad eā referri debeant.
- xxii Quod Romana ecclesia nunqua errauit nec impetui scriptura
uolente errabit.
- xxiiii Quod Romanus pontifex si canonicus fuerit ordinat meritis h̄i petri in
dubitant officū sol. restitute suo timore p̄cipiens ep̄o et mul
tis suis patrib. fauētib. sic in dicitur b̄at̄i symonis pp̄ carci.
- xxiiiiii Quod illius p̄cepto et licentia subiecti licet secularē.
- xxv Quod absq. synodali cōsentu possit ep̄os deponere. et reealare.
- xxvi Quod catholicus n̄ habeat q̄ n̄ cōcordat Romane ecclie.
- xxvii Quod ap̄iditate iniquos subiectos potest absoluerē.

REFORMES EN EL MONACAT BENEDICTÍ: CLUNY

Abadia de Cluny

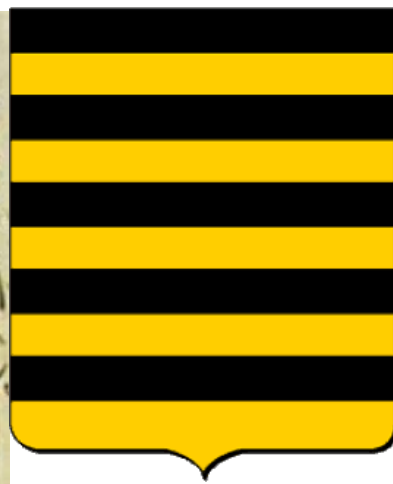
REFORMES EN EL MONACAT BENEDICTÍ: EL CISTER (CÎTEAUX)

Bernat de Claravall (1091-1153)
(Alonso Cano, 1650)

Otó I
(dinastia
saxona)

Esteve I

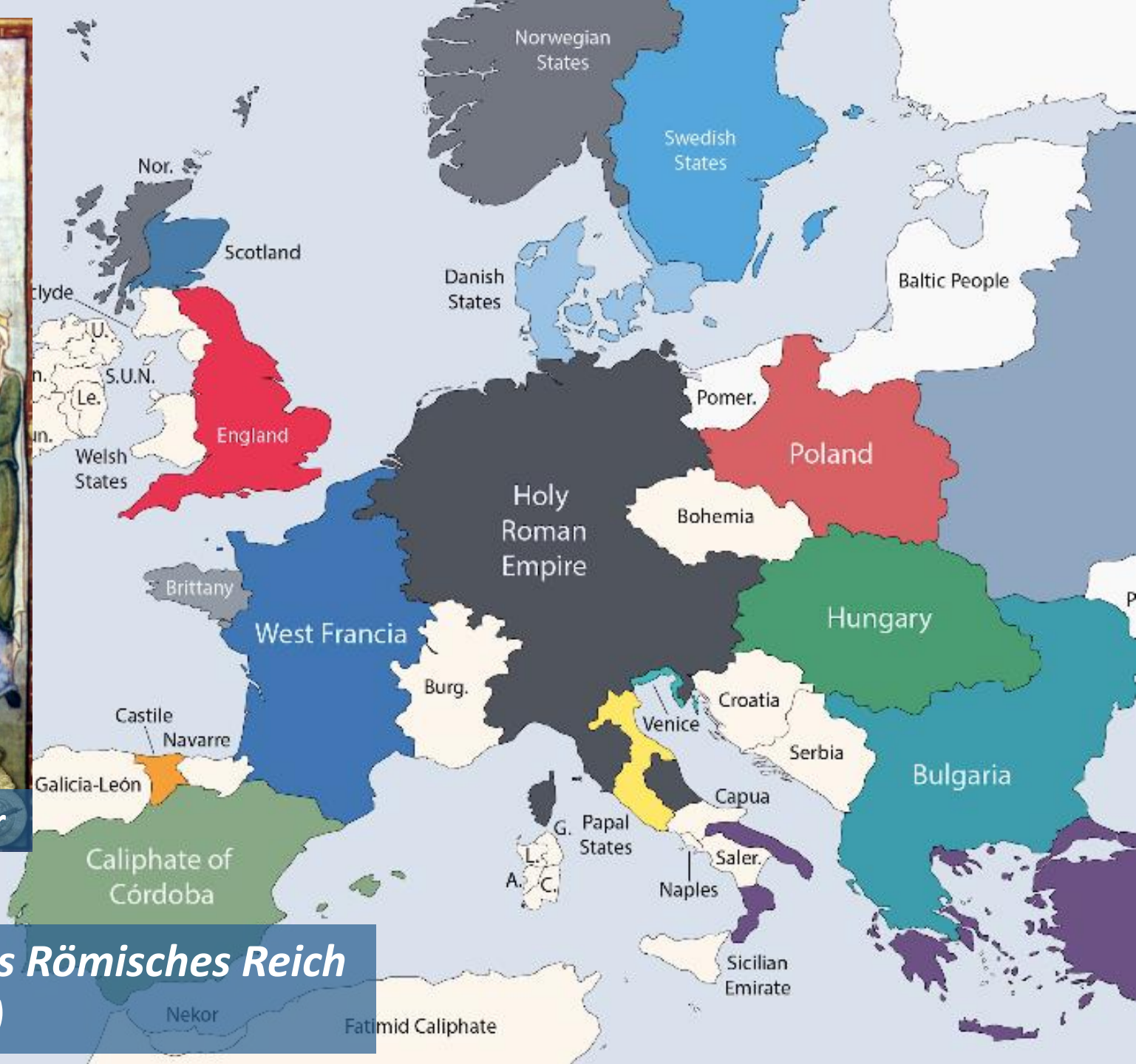

Batalla de Lechfeld (955)

962: Otó I és nomenat emperador

Sacre Imperi Romà / Heiliges Römisches Reich
(962-1806)

Dinastia dels ducs de Francònia (1024-1125)

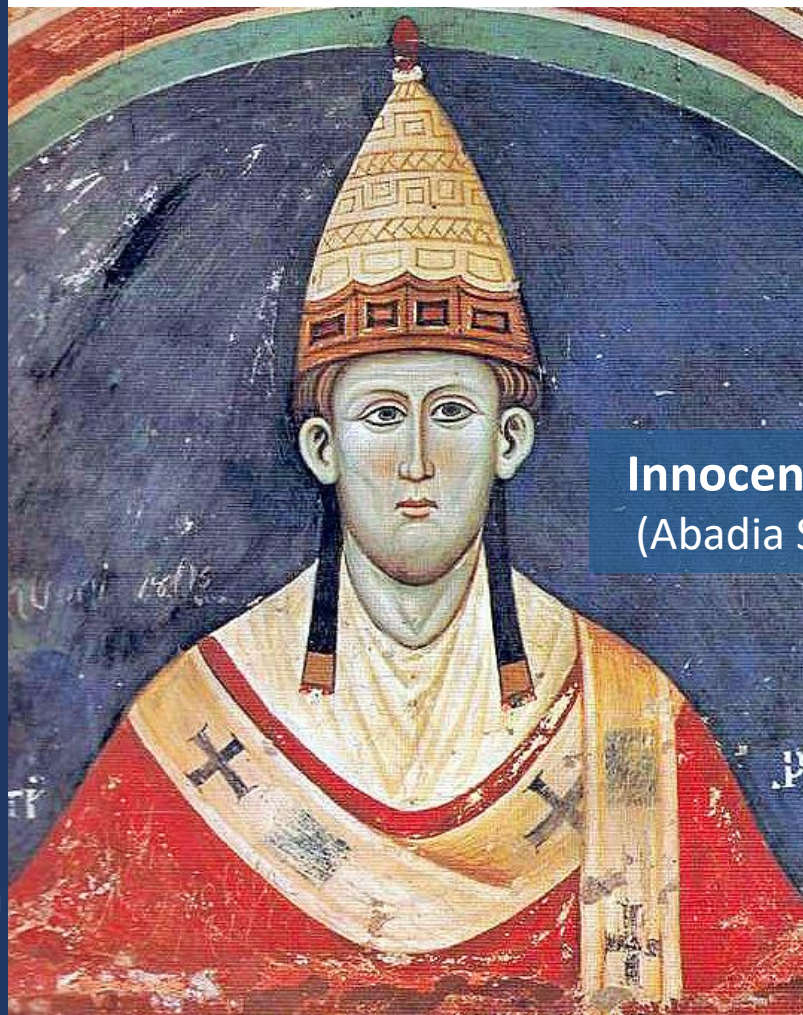
QUERELLA DE LES INVESTIDURES

- 1075. *Dictatus Papae*
- 1076. Concili de Worms
- 1077. Humiliació de Canossa
- 1081. Mort de Rodolf de Suàbia
- 1085. Mort de Gregori VII
- 1122. Concordat de Worms

Humiliació de Canossa

Dinastia dels ducs de
Suàbia / dinastia
Hohenstaufen (1137-1254)

Innocenci III (1198-1216)
(Abadia Sacro Speco, 1219)

Frederic I Barba-roja (1155-1190)
(*Historia Hierosolymitana*, Robert el Monjo, 1188)

1356: Butla d'Or

1. Arquebise de Colònia
2. Arquebisbe de Magúncia
3. Arquebisbe de Trèveris
4. Comte palatí del Rin
5. Duc de Saxònia
6. Marcgravi de Brandenburg
7. Rei de Bohèmia

HISTÒRIA DELS ORÍGENS D'EUROPA

TEMA 6

Els nous ordres polítics

Curs acadèmic 2022-2023

Alexandre Mateu Picó

TEMA 6

Els nous ordres polítics

6.1. El Regne d'Anglaterra

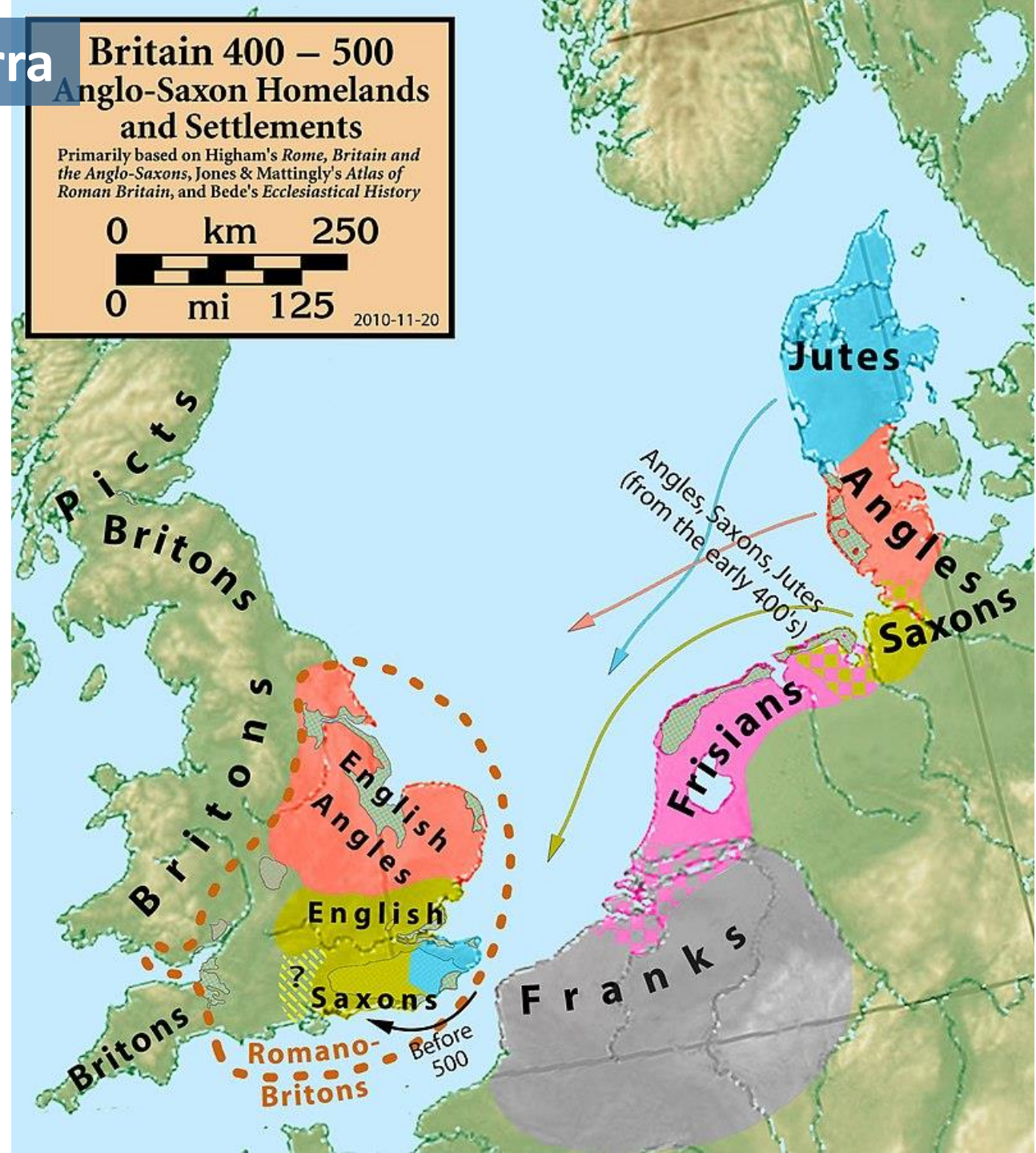
6.2. El Regne de França

6.1. El Regne d'Anglaterra

Britain 400 – 500
Anglo-Saxon Homelands and Settlements
Primarily based on Higham's *Rome, Britain and the Anglo-Saxons*, Jones & Mattingly's *Atlas of Roman Britain*, and Bede's *Ecclesiastical History*

0 km 250
0 mi 125

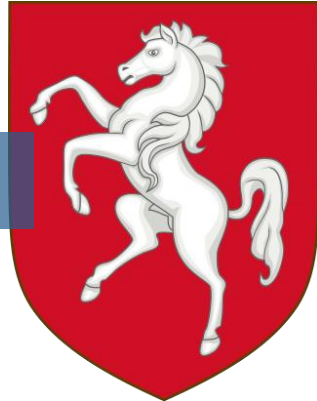
2010-11-20

L'HEPTARQUIA

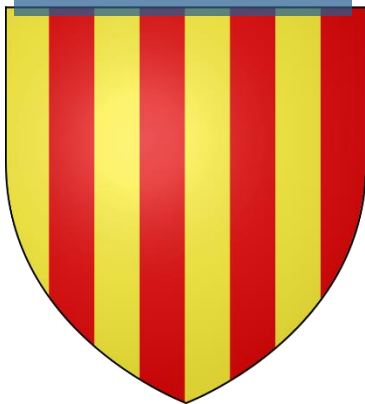
JUTS

Kent

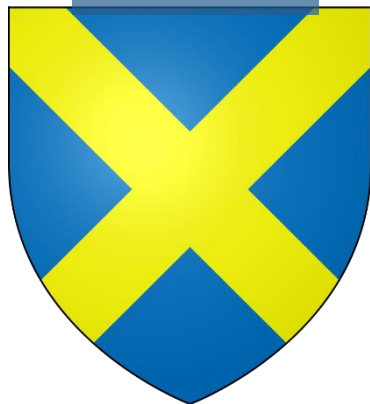

ANGLES

Northúmbria

Mèrcia

Eastànglia

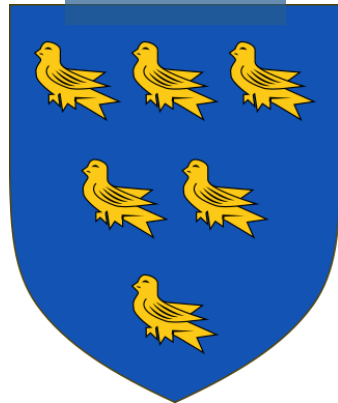

SAXONS

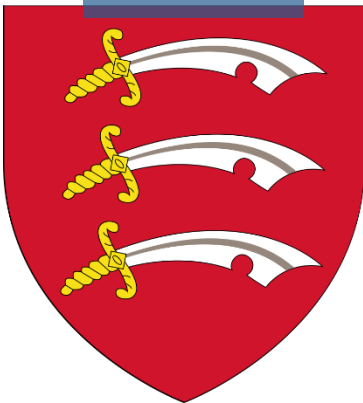
Wessex

Sussex

Essex

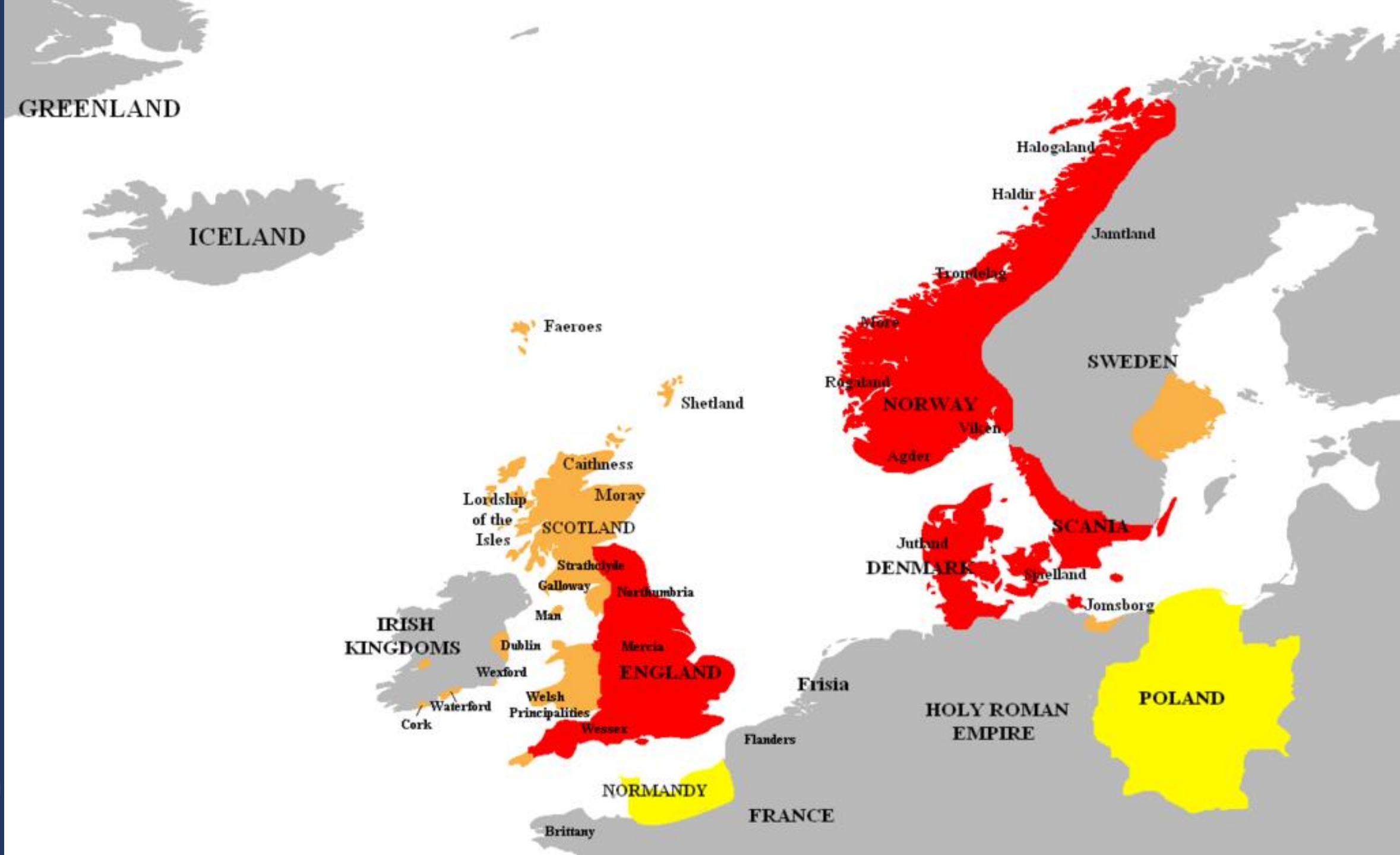

HEPTARCHY

The name applied to the seven kingdoms that existed in England from the 7th to the 9th century.

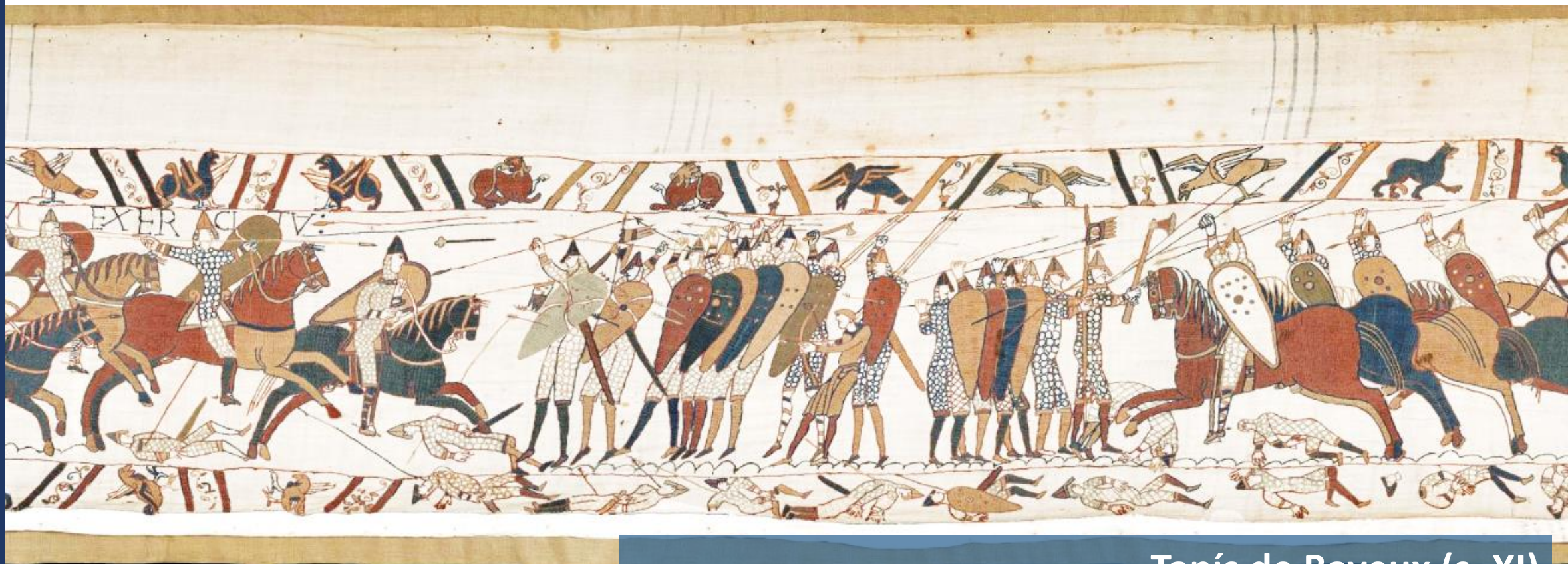

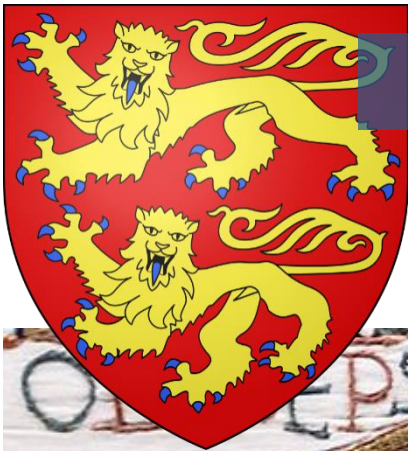
1066: batalla de Stamford Bridge. Harold Godwinson contra noruecs
Batalla de Hastings. Guillem el Conqueridor contra Harold Godwinson

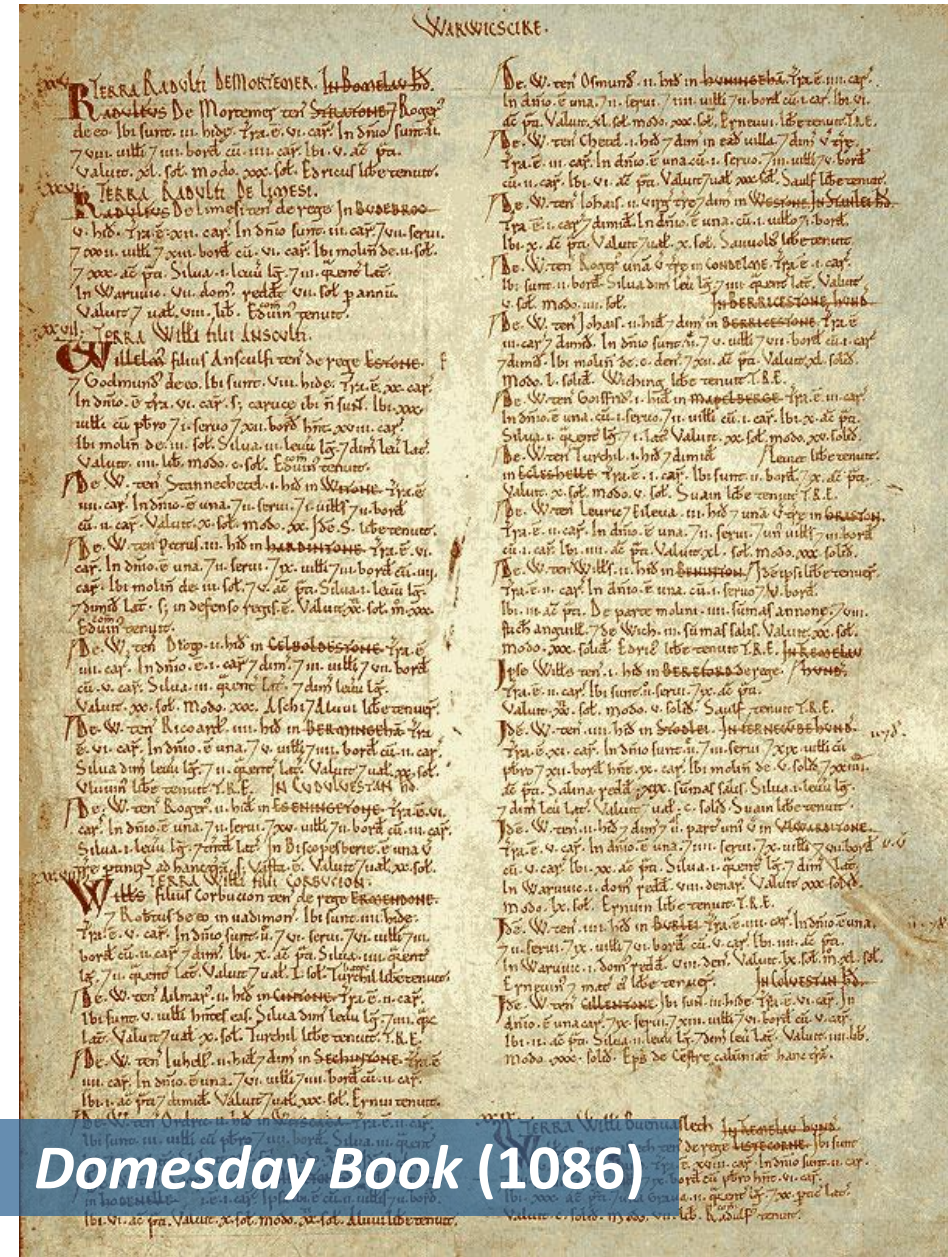

Tapís de Bayeux (s. XI)

<https://www.bayeuxmuseum.com/la-tapisserie-de-bayeux/decouvrir-la-tapisserie-de-bayeux/explorer-la-tapisserie-de-bayeux-en-ligne/>

Dinastia normanda (1066-1154)

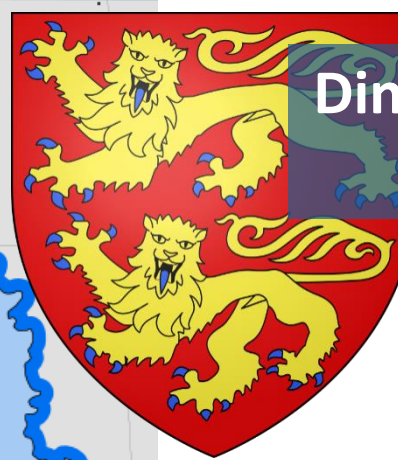
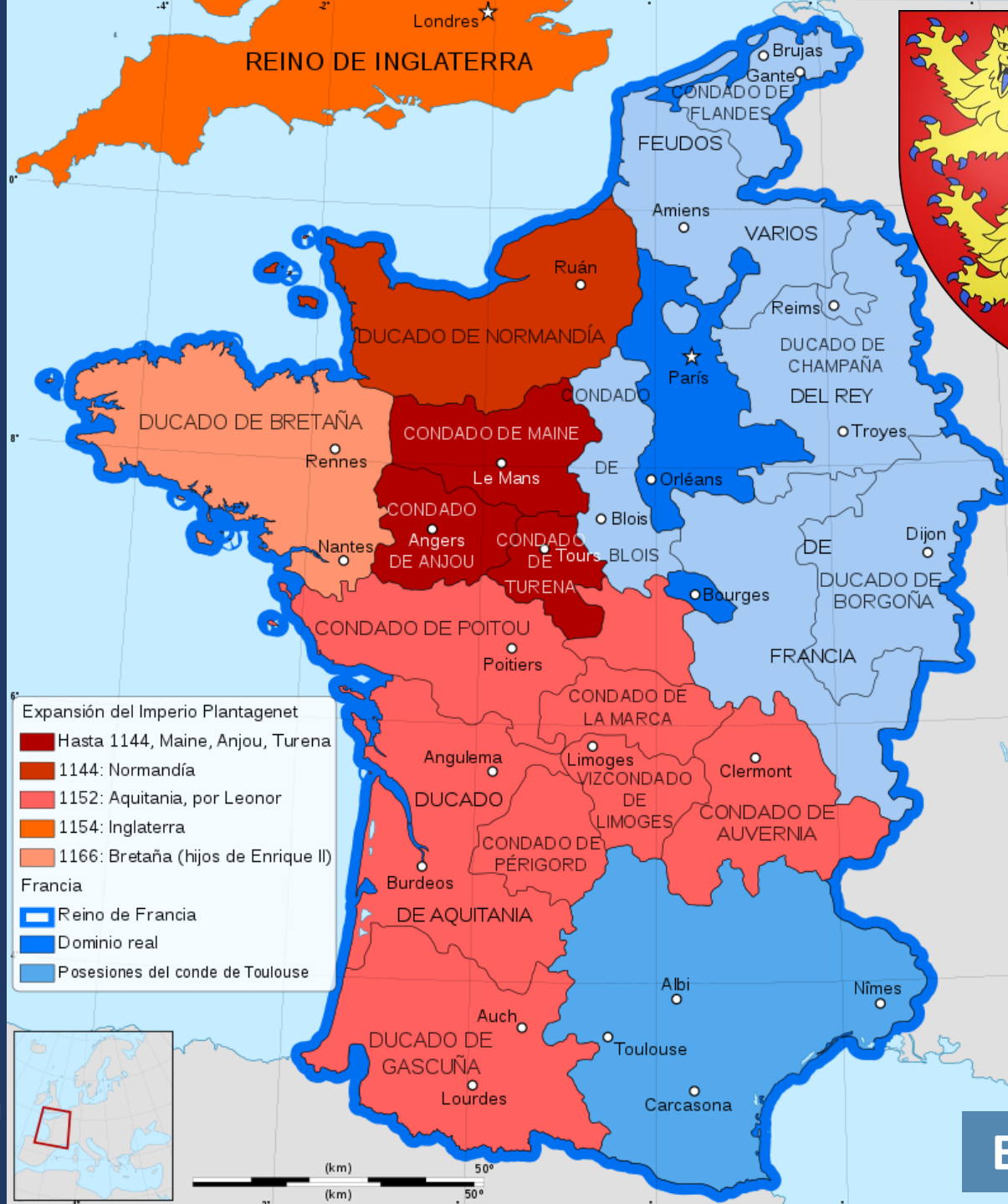

Domesday Book (1086)

Guillem el Conqueridor

Godofred V d'Anjou

Dinastia Plantagenet (1154-1485)

Enric II
(catedral
de Canterbury)

Elionor d'Aquitània (abadia de Fontevraud)

Engla (Administrative)

UNITARY AUTHORITY
DISTRICT AUTHORITY
COUNTY
Metropolitan District
London Borough
See also: County

Ricard Cor de Lleó (1189-1199)

- 1189-1192: TERCERA CROADA
- 1209: EXCOMUNIÓ DE JOAN SENSE TERRA
- 1214: BATALLA DE BOUVINES
- 1215: CARTA MAGNA
- 1215-1217: PRIMERA GUERRA DELS BARONS

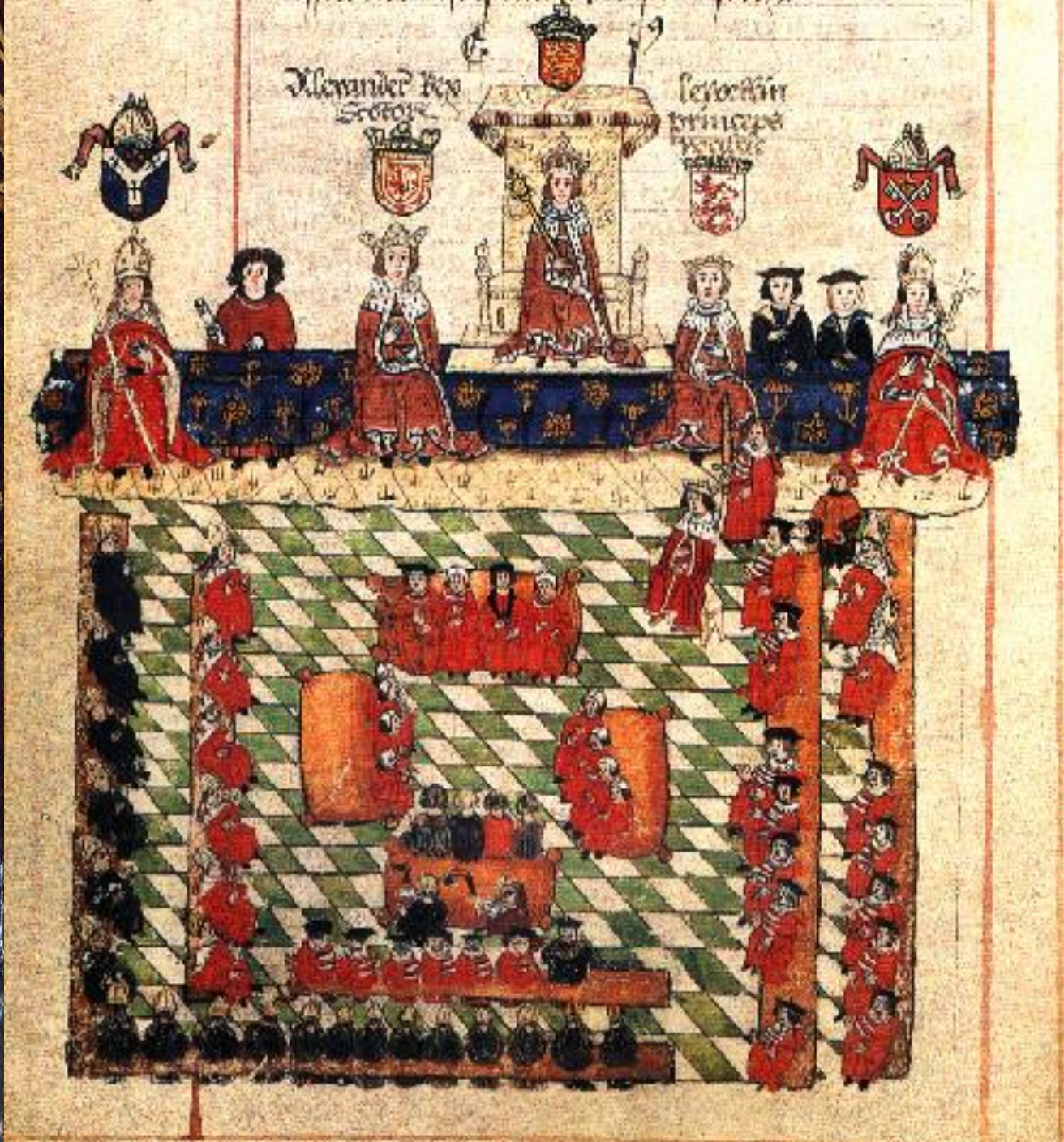
Joan sense Terra (1199-1216)
Tomba a la catedral de Worcester

Enric III (1216-1272)
Crònica de Mateu de París

Eduard I (1272-1307)

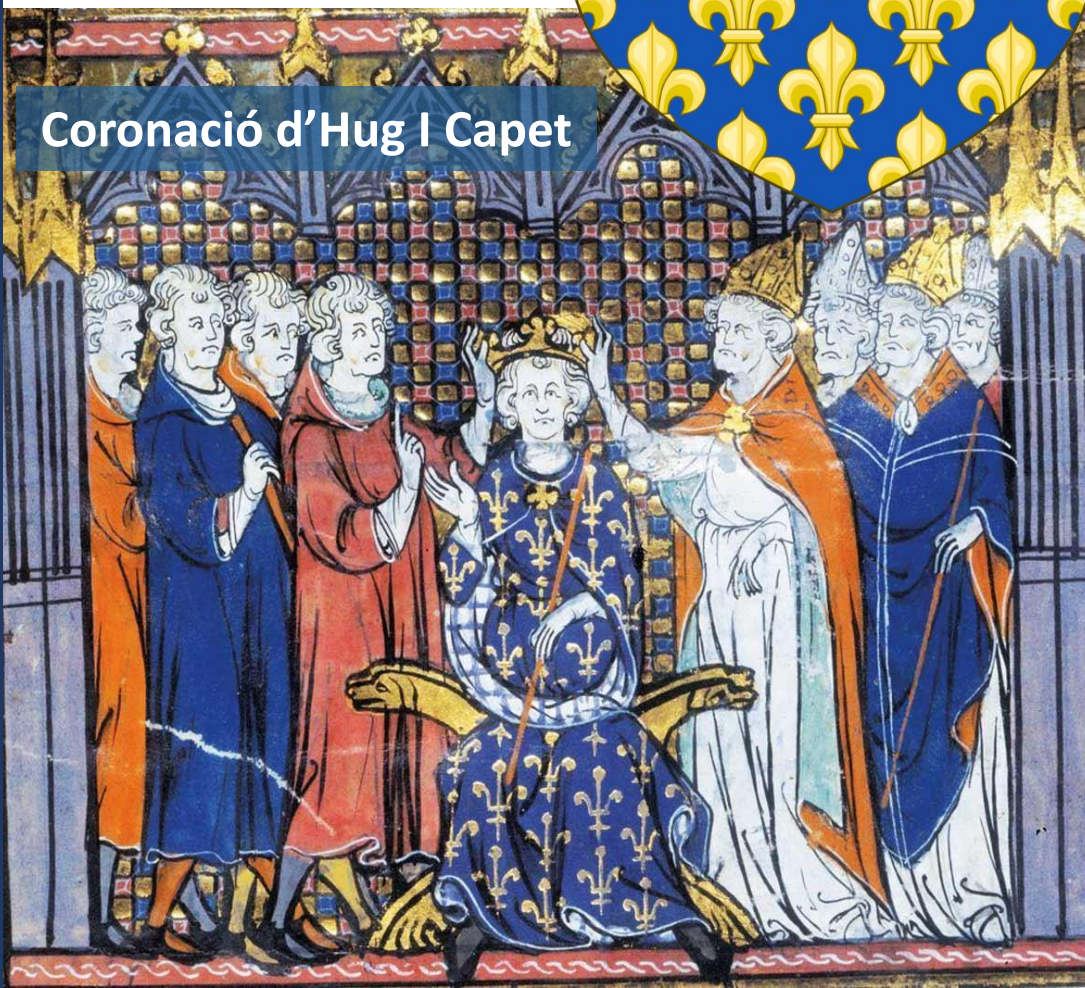

6.2. El Regne de França

Dinastia capeta (987-1328)

Coronació d'Hug I Capet

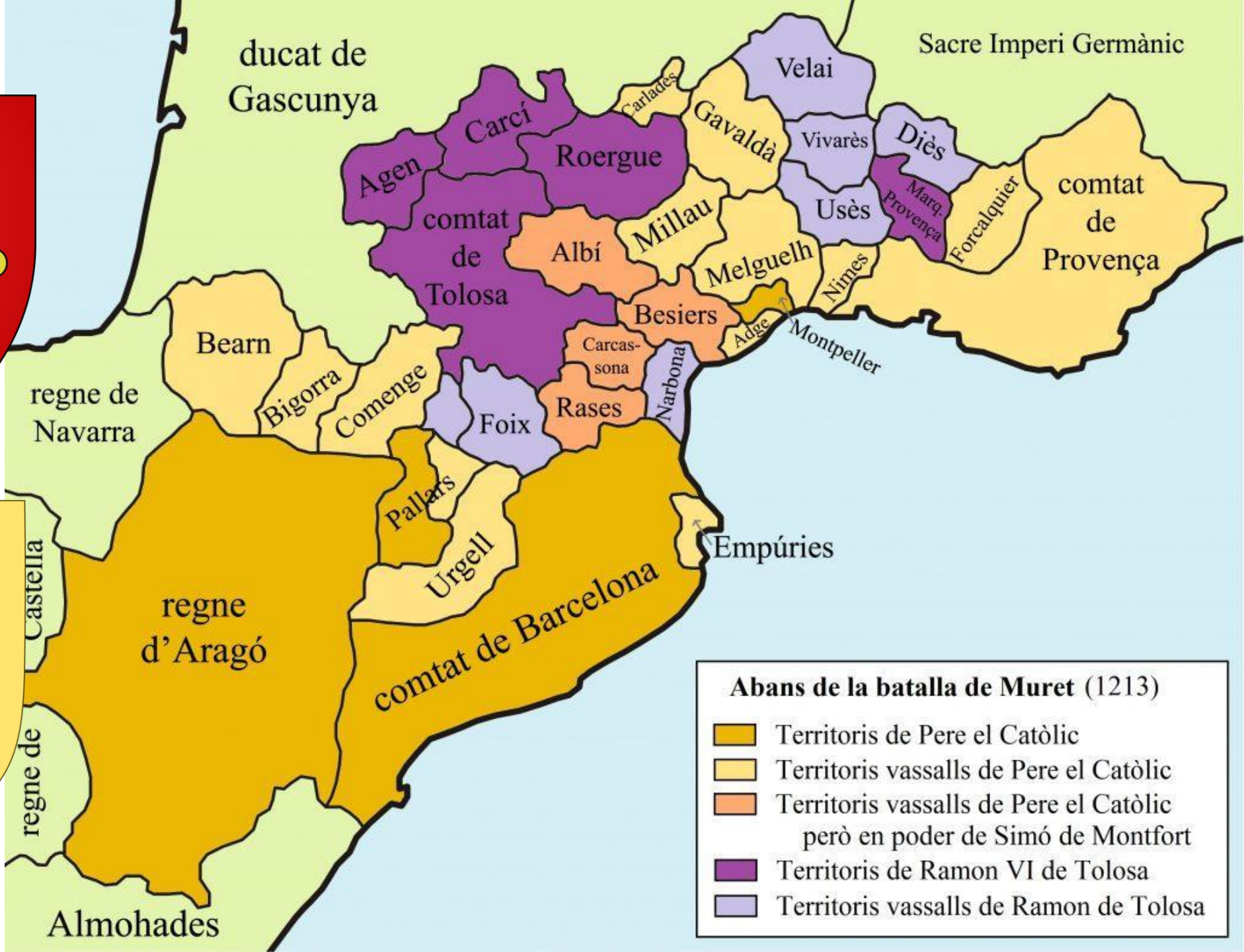
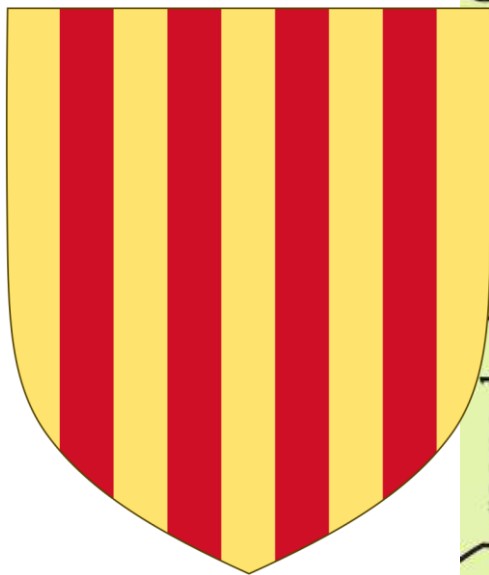
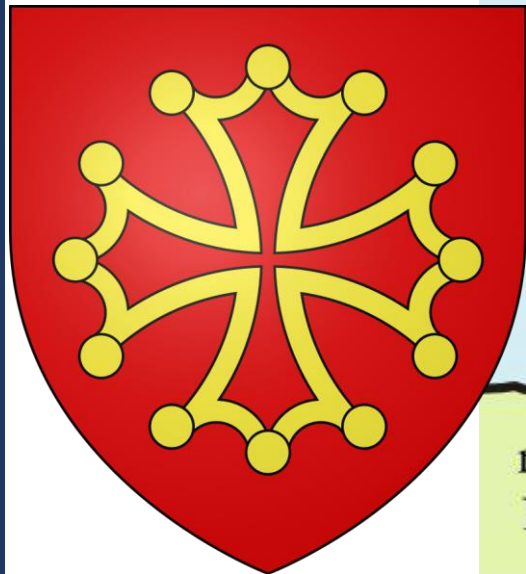
S. : Señorío
V. : Vizcondado
C. : Condado
R. : Reino

Felip II August (1180-1223)

Coronació de Felip II August

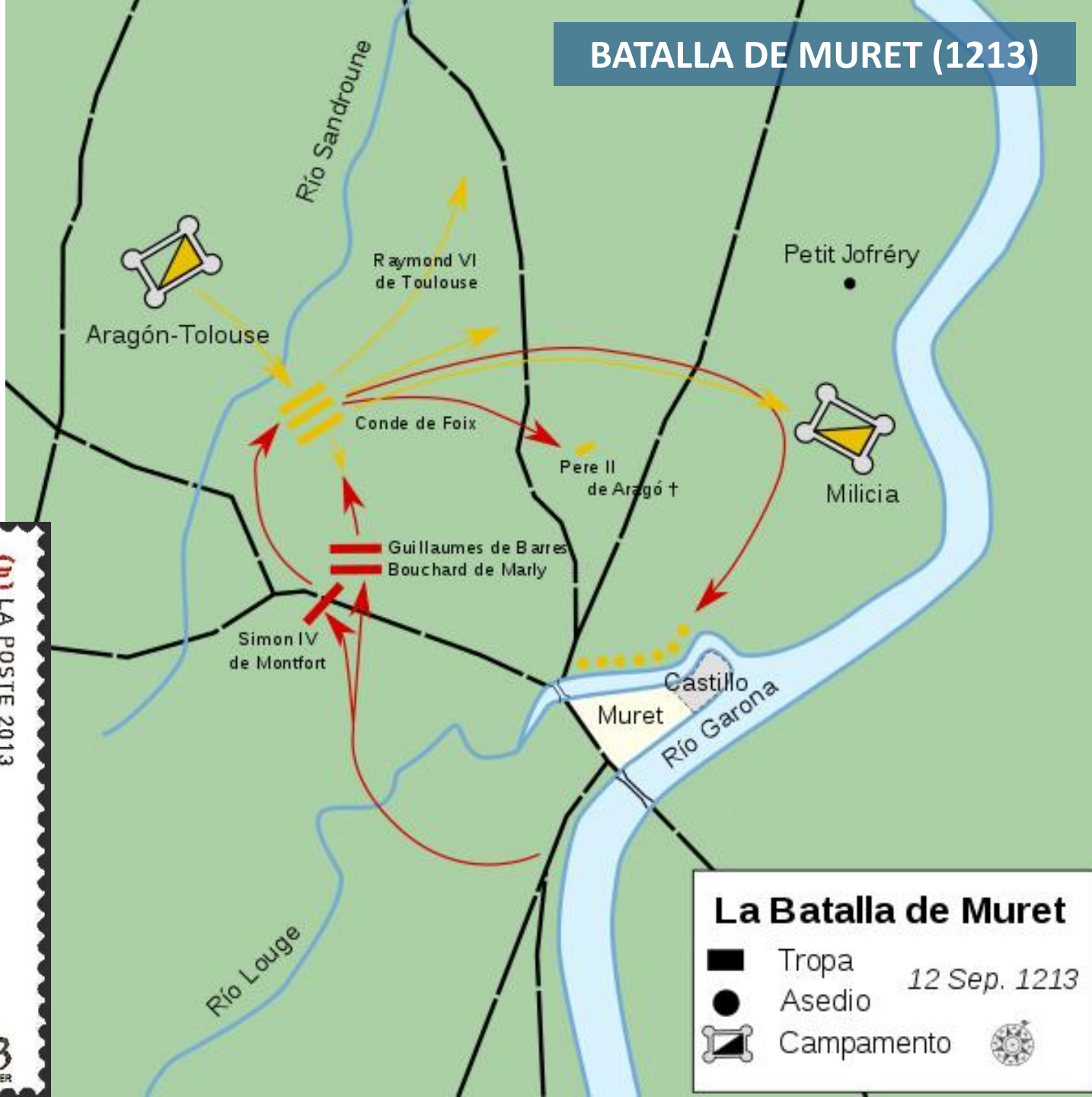
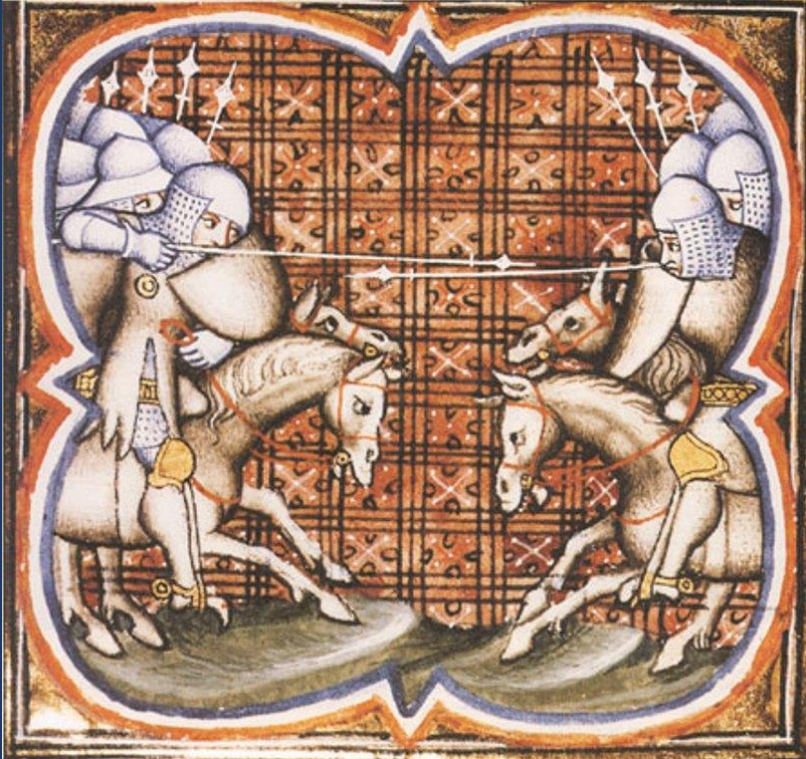
Grandes Chroniques de France,
il·lustrades per Jean Fouquet,
Tours, 1455-1460, París, BNF,
département des Manuscrits
Français 6465, f. 212v (primer
llibre de Felip August)

Abans de la batalla de Muret (1213)

	Territoris de Pere el Catòlic
	Territoris vassalls de Pere el Catòlic
	Territoris vassalls de Pere el Catòlic però en poder de Simó de Montfort
	Territoris de Ramon VI de Tolosa
	Territoris vassalls de Ramon de Tolosa

BATALLA DE MURET (1213)

0,45 €

LA POSTE 2013

Φ Bataille de Muret, 1213

La Batalla de Muret

- Tropa
- Asedio
- ◻ Campamento

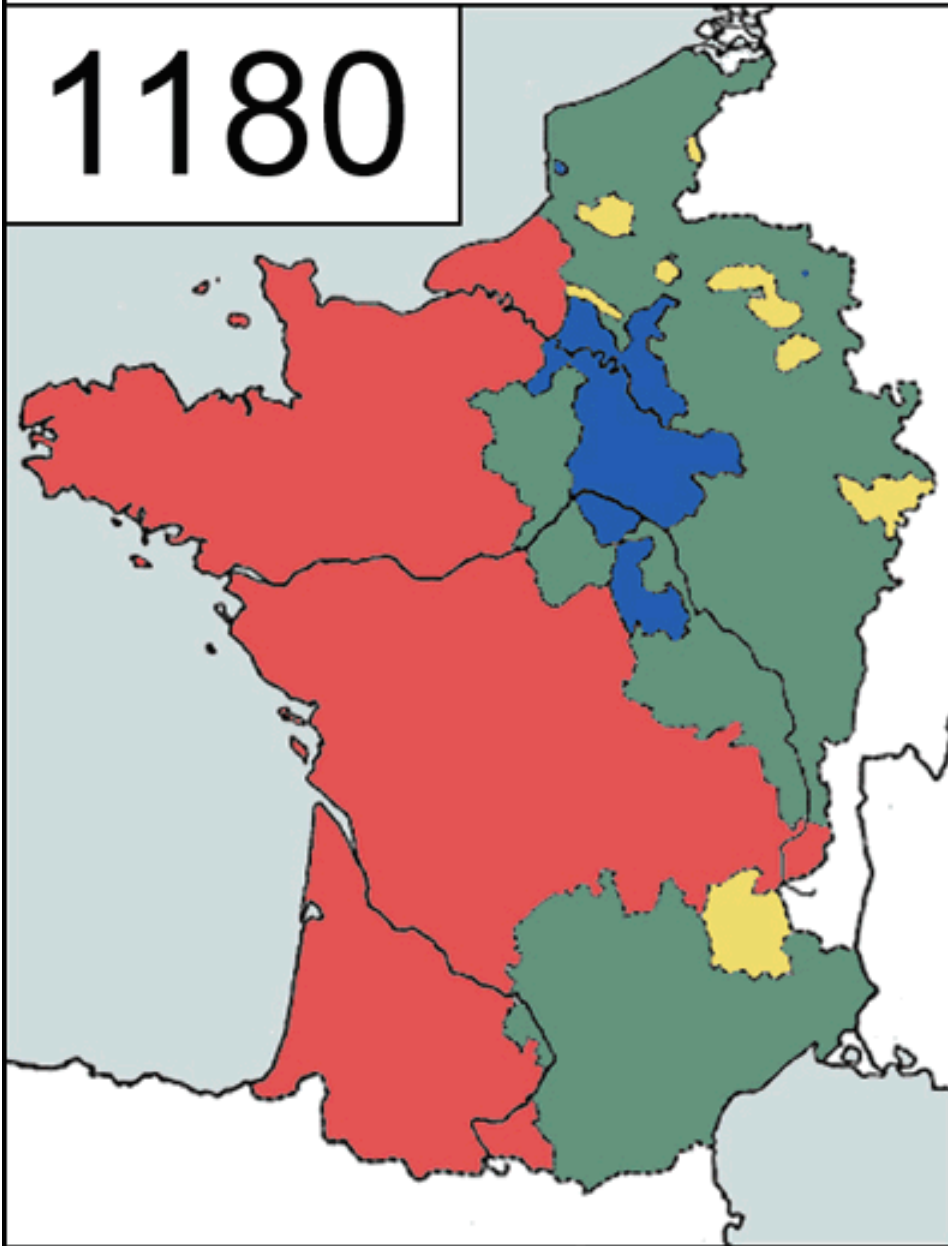
12 Sep. 1213

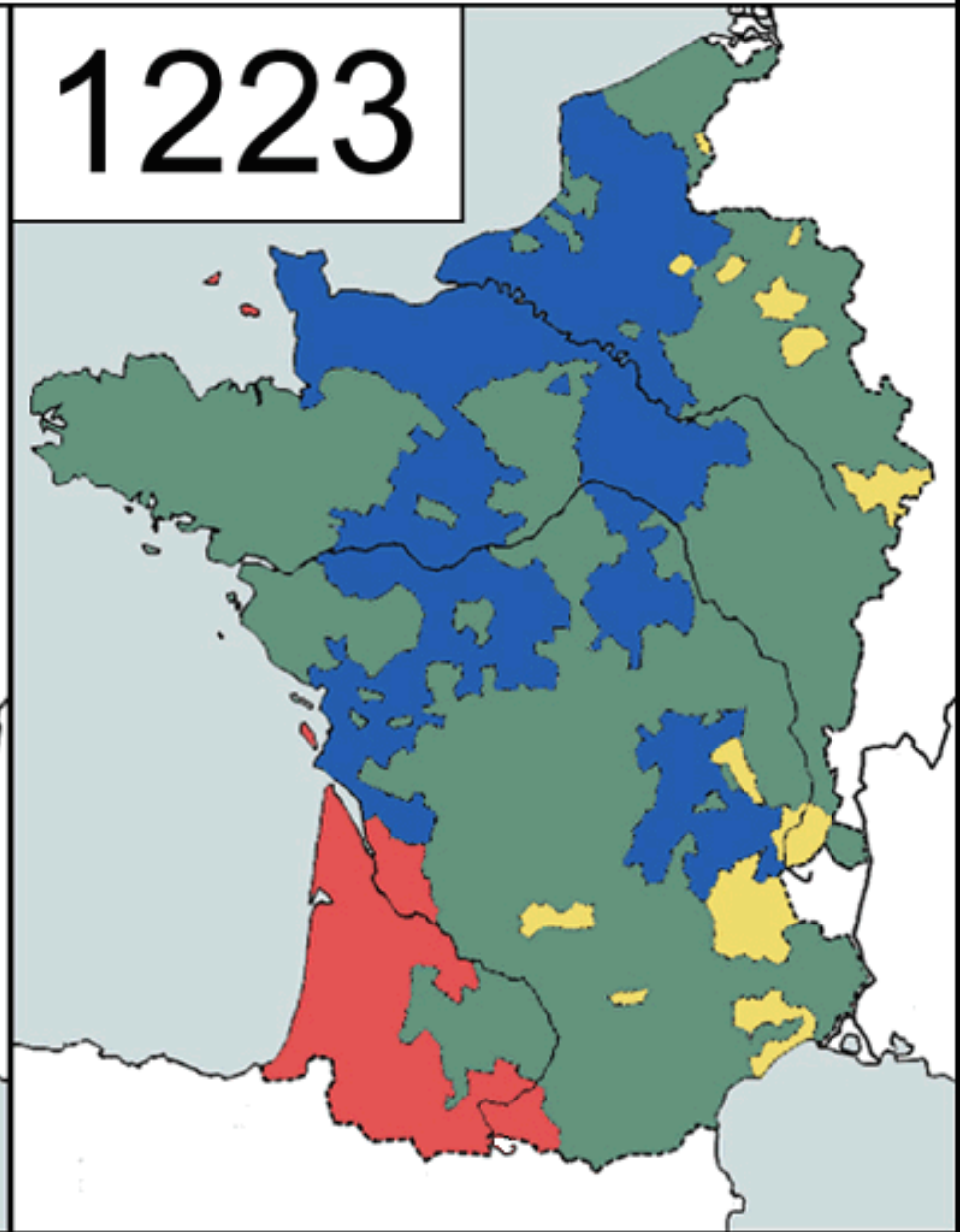
BATALLA DE BOUVINES (1213)

Les conquêtes territoriales de Philippe Auguste

1180

1223

■ Domaine royal ■ Fiefs mouvant de la couronne ■ Seigneuries ecclésiastiques ■ Fiefs du roi d'Angleterre

HISTÒRIA DELS ORÍGENS D'EUROPA

TEMA 7

El segle XIV: pesta, crisi i conflictivitat

Curs acadèmic 2022-2023

Alexandre Mateu Picó

PESTA, CRISI ECONÒMICA I CONFLICTIVITAT SOCIAL

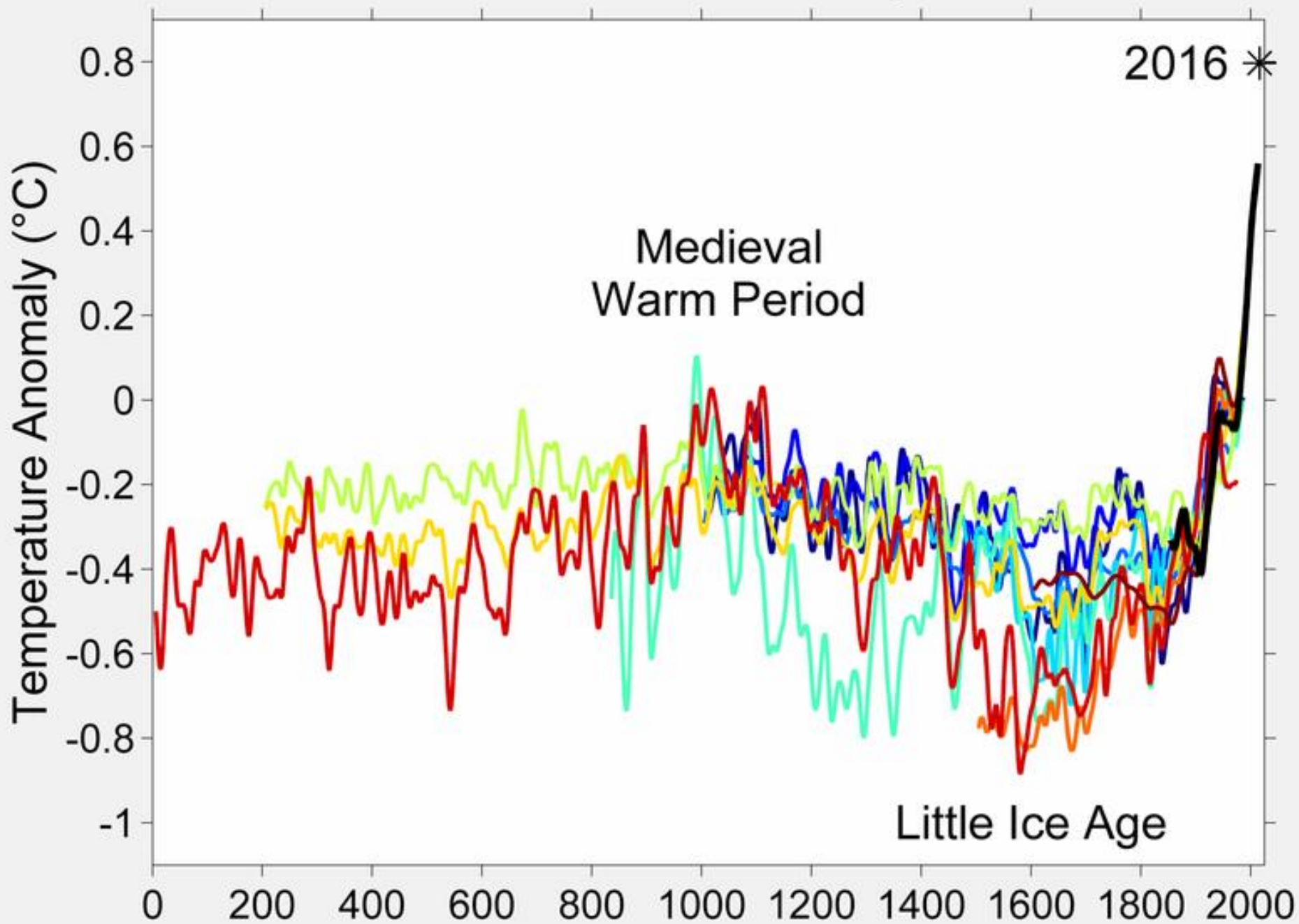

Una natura mal gestionada (William Chester Jordan)

Estany de Montady (Occitània)

Reconstructed Temperature

La pesta negra

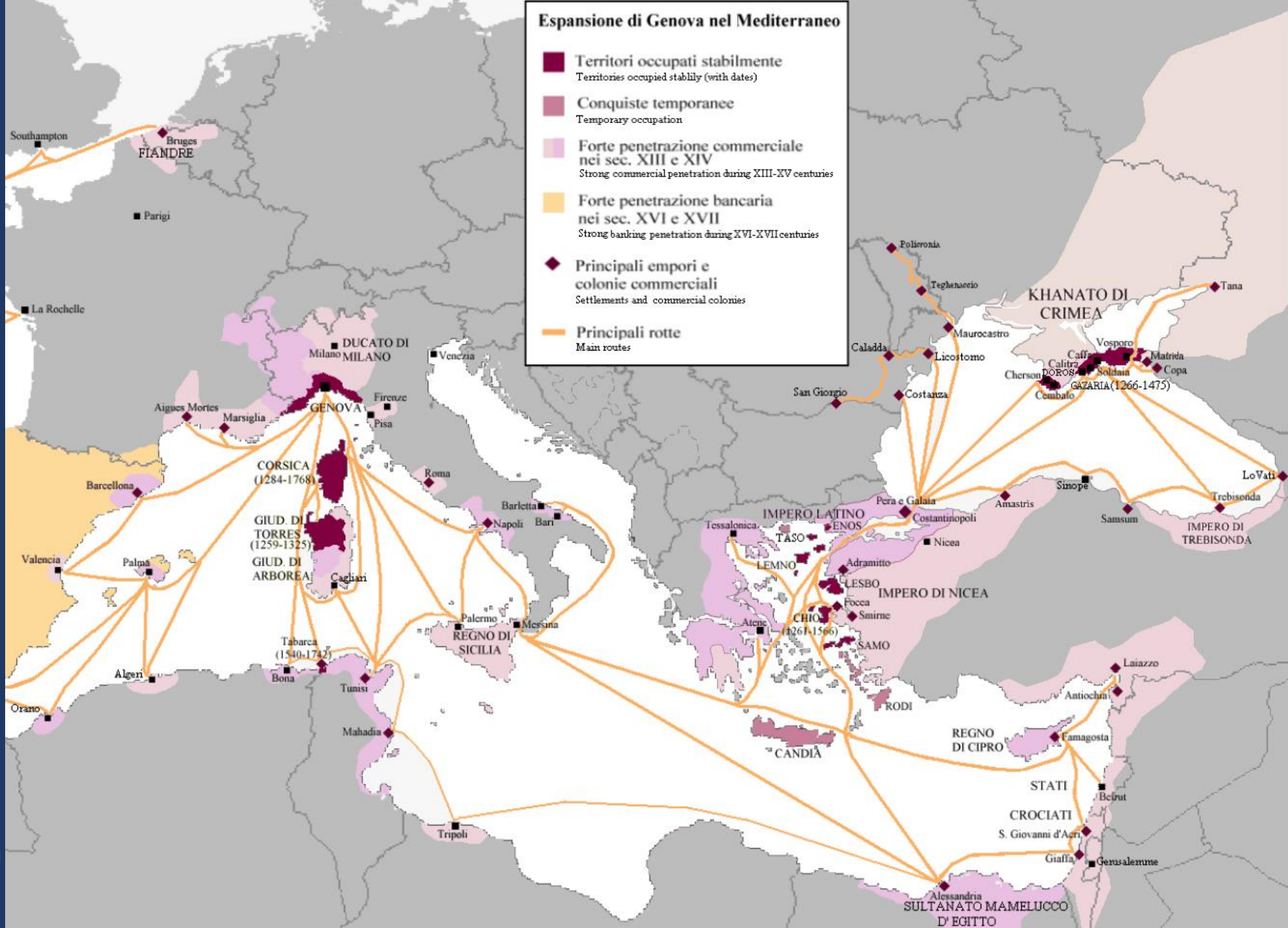
Yersinia Pestis (bacteri)

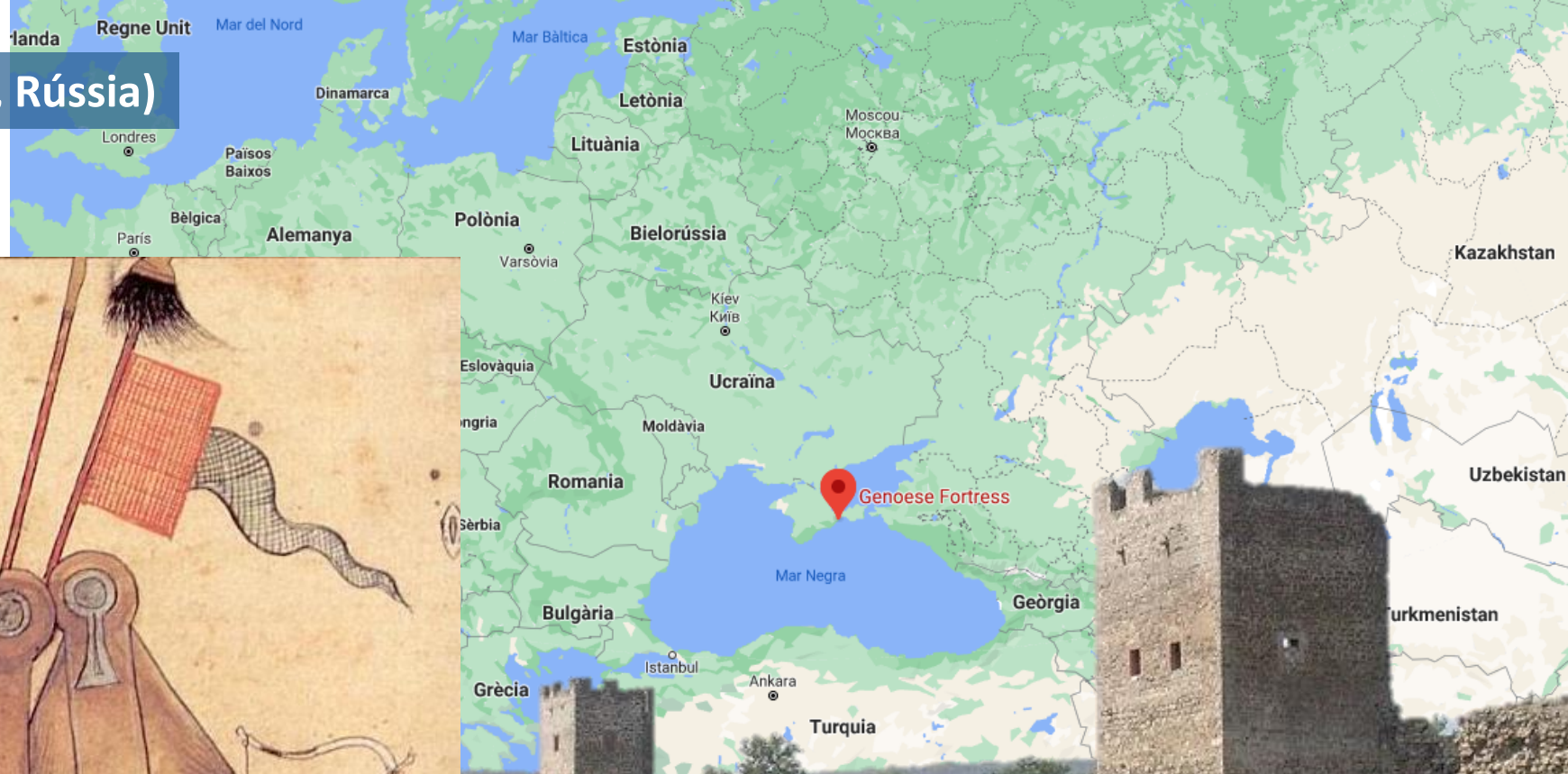
Pesta bubònica
Pesta pneumònica
Pesta septicèmica

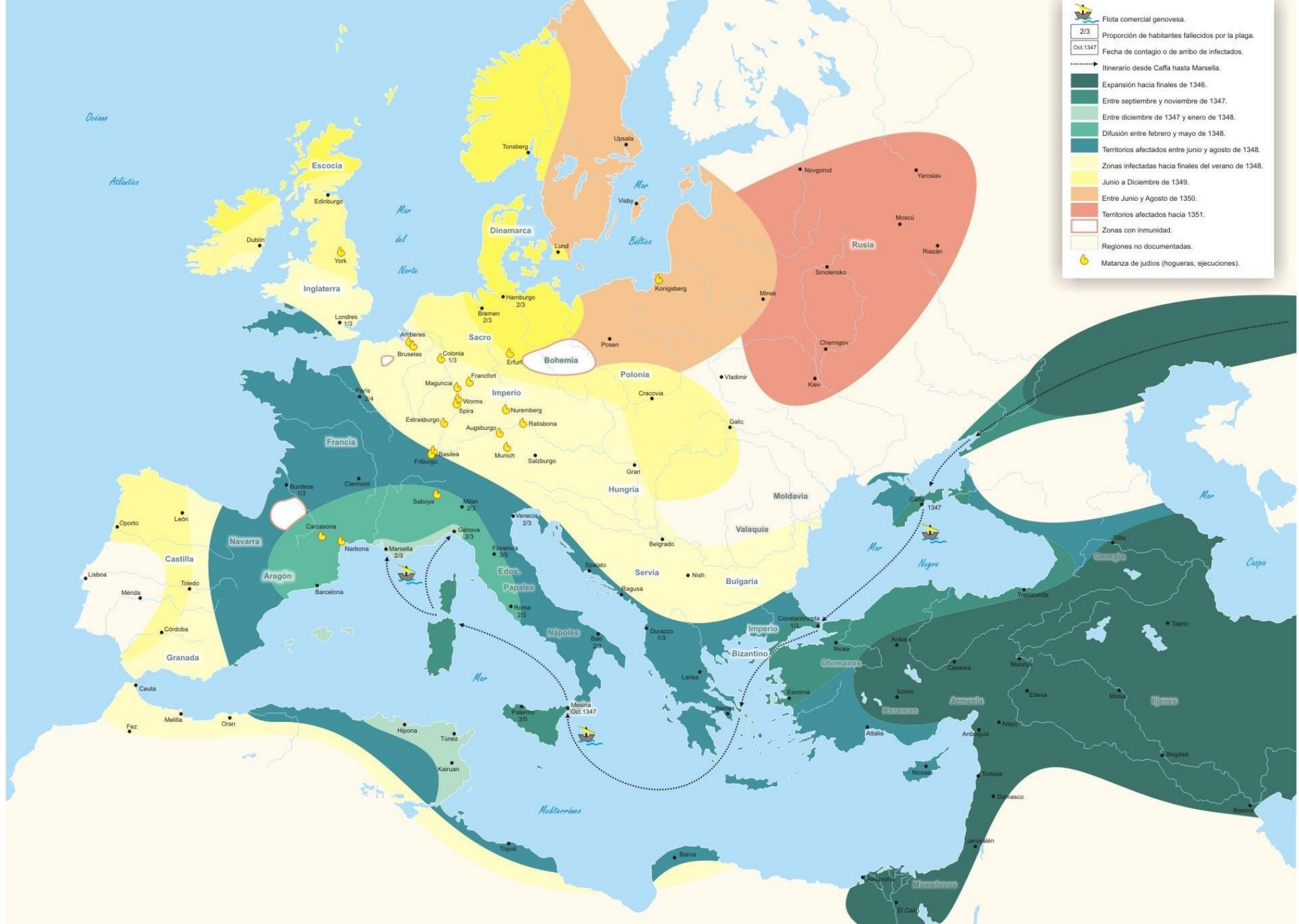
Espansione di Genova nel Mediterraneo

- Territori occupati stabilmente
Territories occupied stably (with dates)
- Conquiste temporanee
Temporary occupation
- Forte penetrazione commerciale nei sec. XIII e XIV
Strong commercial penetration during XIII-XV centuries
- Forte penetrazione bancaria nei sec. XVI e XVII
Strong banking penetration during XVI-XVII centuries
- ◆ Principali empori e colonie commerciali
Settlements and commercial colonies
- Principali rotte
Main routes

Caffa (Feodòssia, Crimea, Rússia)

antrophistoria

A cabit anno predicto q in die
assumptionis uirginis glori

reperunt compati
remittente condolare et deo gra

Processó de flagel-

Recurrències: 1360, 1374, 1400, 1412... 1720.

Dansa macabra. Convent de Sant Francesc de Morella.

“Morir frares no·s convé,
mas no sabem la hora”

La mort dispara a l'arbre de la vida.
Convent de Sant Francesc de Morella.

Reestructuració feudal i noves dinàmiques socials

25%-50% població → Ruïna de la baixa aristocràcia.

Reagrupació parcel·lària (latifundis) → Renovació aristocràcia d'origen ciutadà

Abandons (20%-50% de terres) → Increment de rendiments i ramaderia.

Augment del nivell de vida → Diversificació de l'economia.

Ruïna del camperolat més pobre → Pèrdua de terres / ÈXODE RURAL.

Augment de reserves senyorials → Segona servitud (est).

s. XV = fase expansiva. Especialització regional i integració comercial.

No hi ha crisi general del feudalisme. Sí que hi ha recomposició del sistema i precarització dels sectors més baixos → Crisi ideològica i conflictivitat social.

Revoltes urbanes (menestrals i mà menor contra el patriciat).

Camperolat (bandolerisme i revoltes camperoles – Jacquerie 1358).

HISTÒRIA DELS ORÍGENS D'EUROPA

TEMA 8

La formació dels estats europeus

Curs acadèmic 2022-2023

Alexandre Mateu Picó

LA FORMACIÓ DELS ESTATS EUROPEUS

Universitat de París/Sorbona (1150)

William Wallace (castell d'Edimburg)

Batalla dels Esperons d'Or/Courtrai (1302)
(miniatura s. XIV)

GUERRA DELS CENT ANYS (1337-1453)

Dinastia Valois: Felip IV (1314)

Batalla de Crécy (1346) (*Cròniques de Jean Froissart, 1470-1480*)

Batalla de Poitiers (1356)

(Cròniques de Jean Froissart, 1470-80)

1357. Gran Ordenança
1360. Tractat de Bretigny

Companyies lliures
Bertrand du Guesclin

1356-1365. Guerra de Castella (Pere el Cruel contra Pere el Cerimoniós)

Batalla de Montiel (1369) (Cròniques de Jean Froissart, 1470-1480)

1. Fogatges
2. Aides
3. Gabelles

Bertrand du Guesclin és nomenat conestable (1370)
(Jean Fourquet, *Grandes Chroniques de France*, 1455-1460)

Batalla de la Rochelle (1372)
(*Cròniques de Jean Froissart*, 1470-1480)

Batalla d'Agincourt (1415)

(Abrégé de la Chronique d'Enguerrand de Monstrelet, s. XV)

1422. Tractat de Troyes

Joana d'Arc
(Clément de Fauquembergue, 10/5/1429)

A medieval illustration of a battle scene. In the foreground, soldiers on horseback are engaged in combat, with many spears raised. In the background, a large stone castle with multiple towers sits on a hill. The scene is set in a landscape with green fields and a winding path.

Resultats de la guerra

1. Canvis polítics: França, nova potència; Anglaterra, Guerra de les Dues Roses (1455-1485).
2. Canvis militars: dels exèrcits vassallàtics a les companyies mercenàries i la formació dels primers exèrcits permanents.

1. Desenvolupament institucional (separació entre la funció domèstica i política).

2. Finançament (impostos: fogatge).

3. Reforçament de la justícia reial.

“Un dels regnes més ben concertats i governats de la nostra època és França. Trobem allí moltes institucions valuoses, de les quals depèn la seguretat i la llibertat d’acció del rei. La primera institució és el Parlament i la seua autoritat. Com que el legislador del Regne de França coneix l’ambició i la insolència dels poderosos, va considerar necessari subjectar-los amb un fre a la boca (...). Instituí així un jutge independent que reprimira els nobles i afavorira el dèbil, sense que el rei hi participara. No es pot imaginar una institució millor o més prudent, ni una de més efectiva a l’hora de refermar la seguretat del rei i del regne.”

Niccolò Machiavelli, *Il Principe*, c. XIX

4. Majestat reial i noció de corona (teoria dels dos cossos).

HISTÒRIA DELS ORÍGENS D'EUROPA

TEMA 9

El preludi del domini mundial: la conquesta de l'Atlàntic

Curs acadèmic 2022-2023

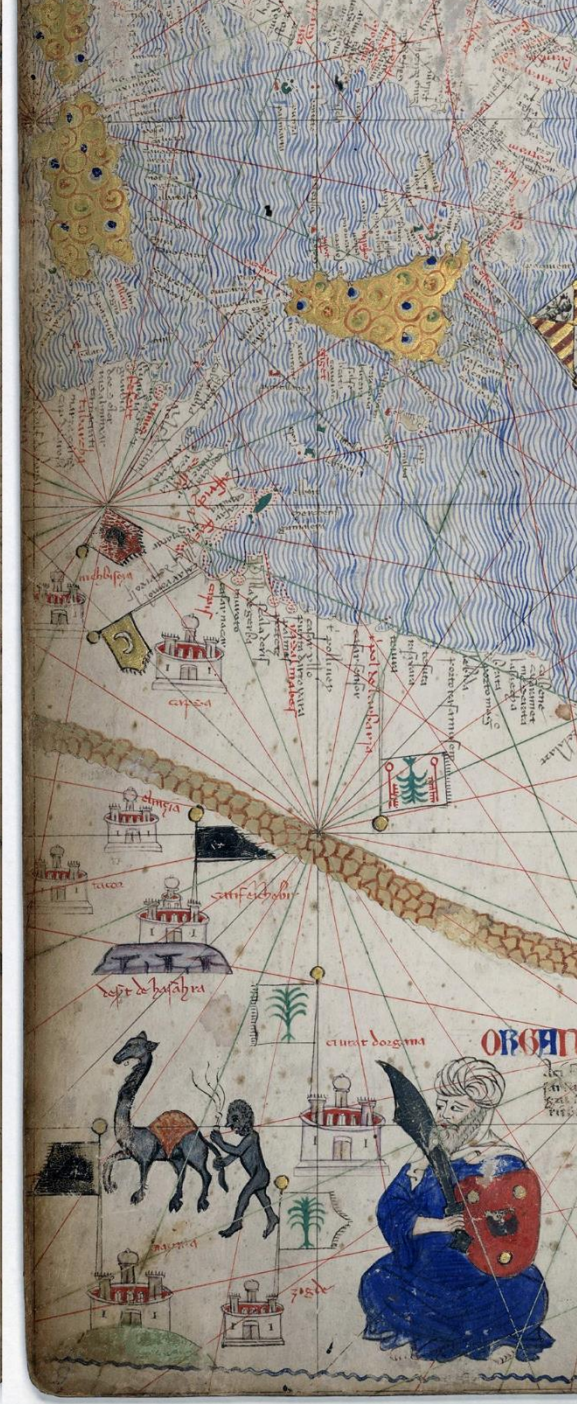
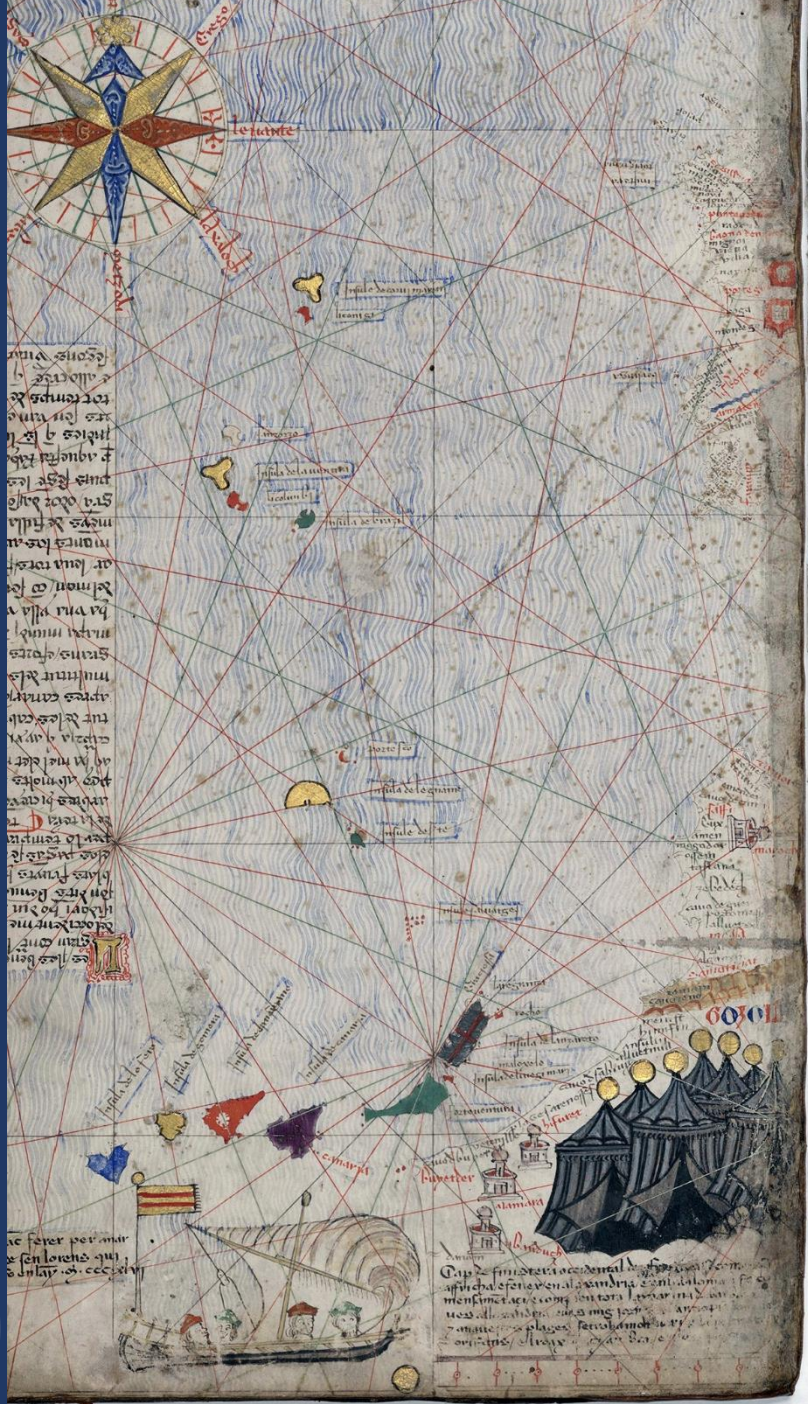
Alexandre Mateu Picó

EL PRELUDI DEL DOMINI MUNDIAL: LA CONQUESTA DE L'ATLÀNTIC

Carta portolana d'Abraham Cresques o Atles català (1375)

<https://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b55002481n/f7.item.r=.langEN.zoom>

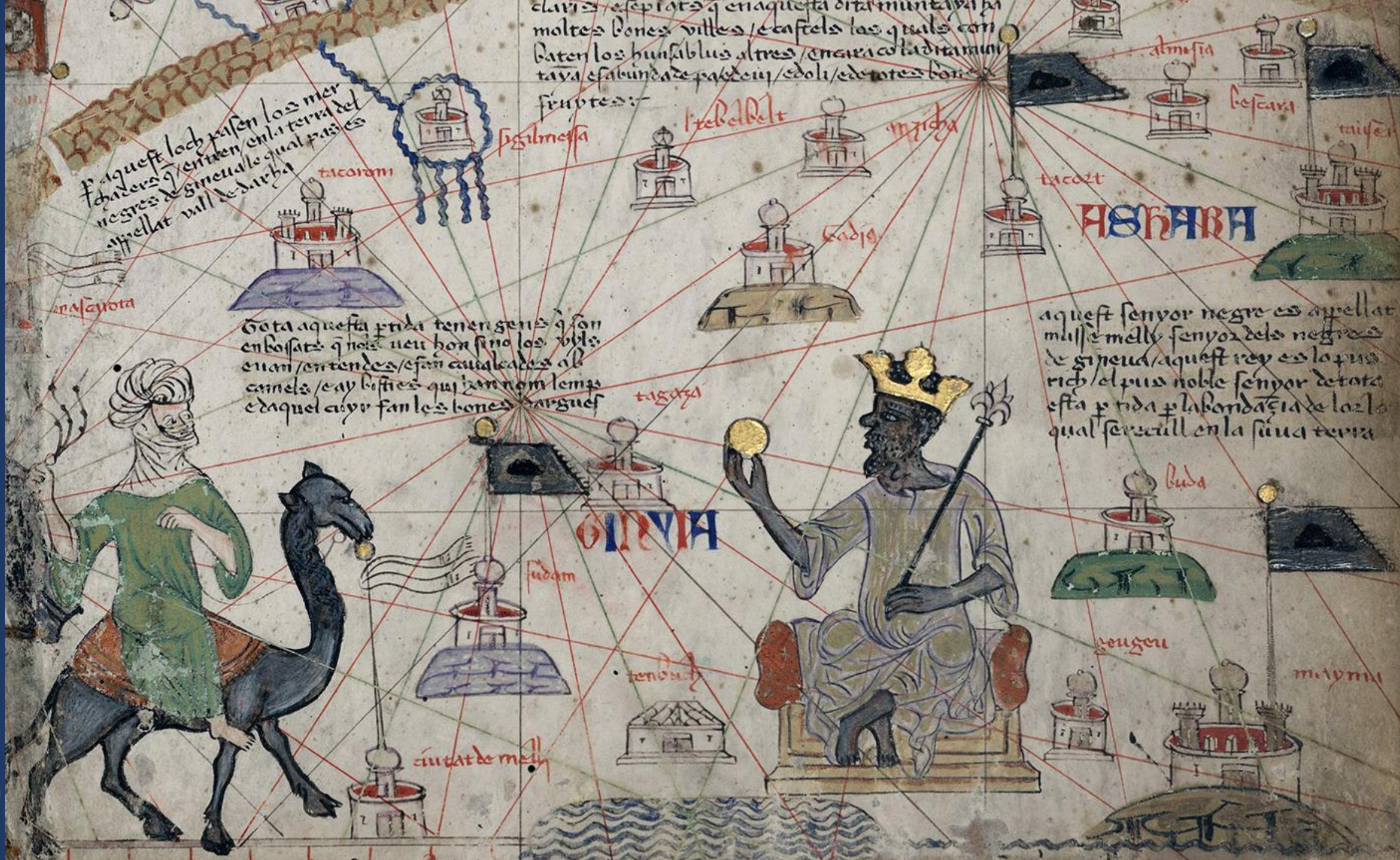

claris / e septats q enaquesta dita muntanya ha moltes bones villes / e castels los quals com baten los hunfablus altres / encara co la ditamuntanya es abundade paxdeuy / edoli / ede mtes bones fruytes:

p aquest loch passen los mercaders q entren en la terra del negres de sineua lo qual es apellat vall de darba

Gota aquesta pida tenen gens q son enbostats q nois ueu hon sino los vobles enan / entendes / e fan caualcades ab camels / e ay besties qui izen nom lemas e daquel any fan les bones cargues

aquest senyor negre es apellat muss e melly senyor dels negres de sineua / aquest rey es lo pus rich / el pus noble senyor de tota esta pida p labondacia de la qual qual fercaull en la siua terra

ma / avota

tacarami

sigalmessa

trebellet

mycha

tacozt

Gadisa

tagaza

judam

tenduch

ciutat de melly

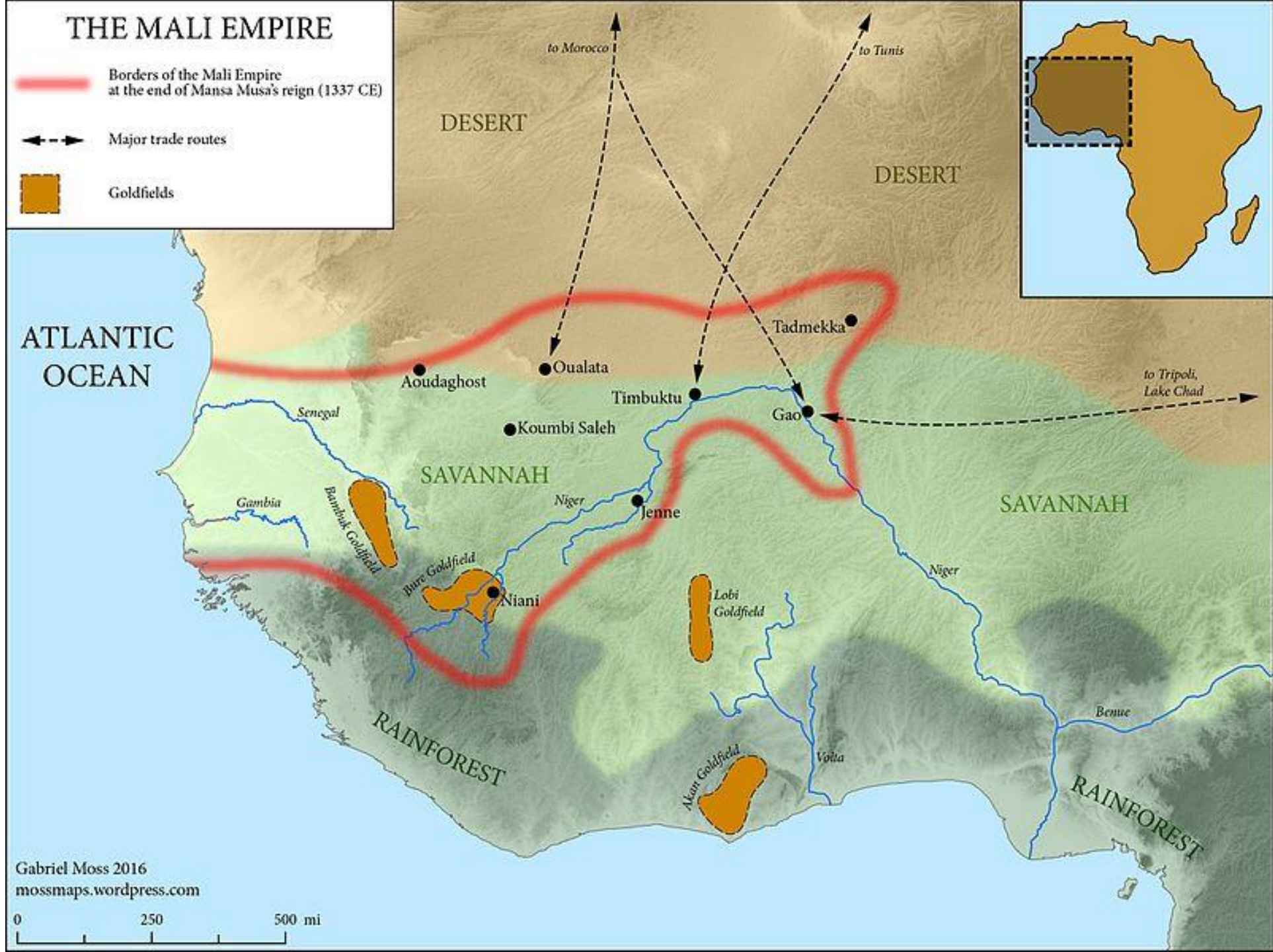
Buda

Zengou

mayma

THE MALI EMPIRE

- Borders of the Mali Empire at the end of Mansa Musa's reign (1337 CE)
- Major trade routes
- Goldfields

Gabriel Moss 2016
mossmaps.wordpress.com

0 250 500 mi

FREEMAN-PEDIA

TRANS-SAHARAN
TRADE

© 1200-1450

Florí de Florència (1340)

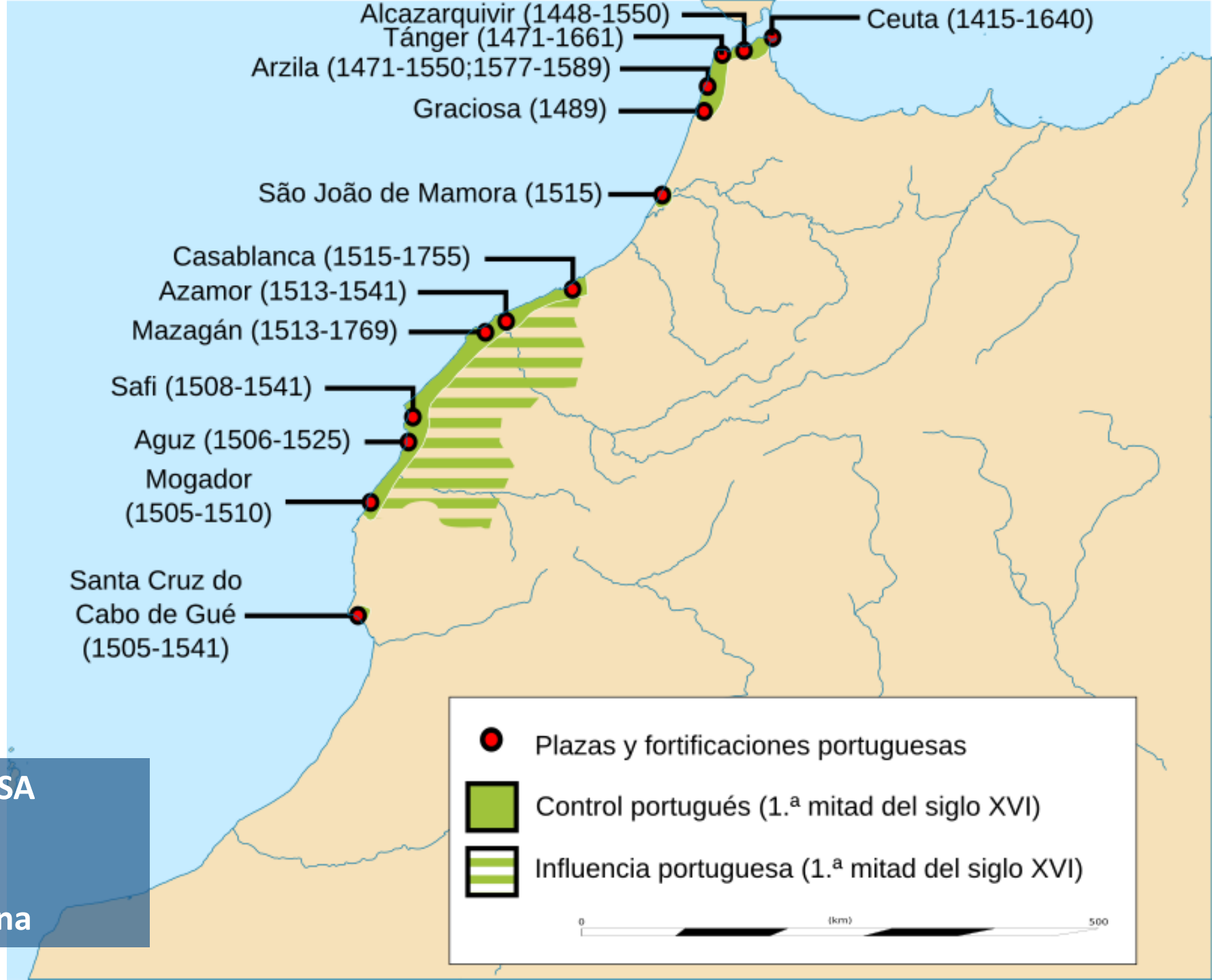
Ducat de Venècia (1400-1413)

EXPANSIÓ PORTUGUESA

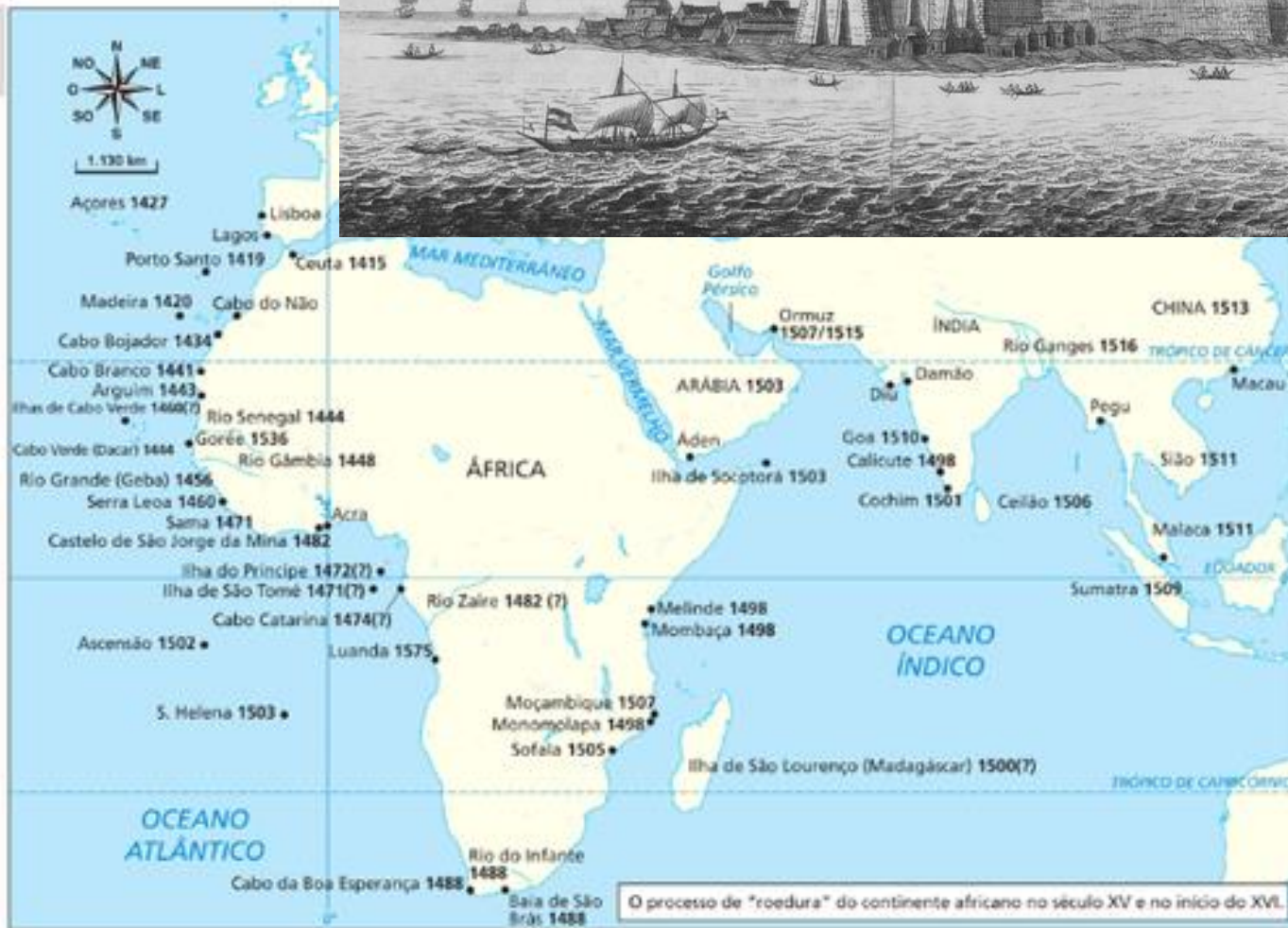
1415. Ceuta

1479. Pau d'Alcaçovas

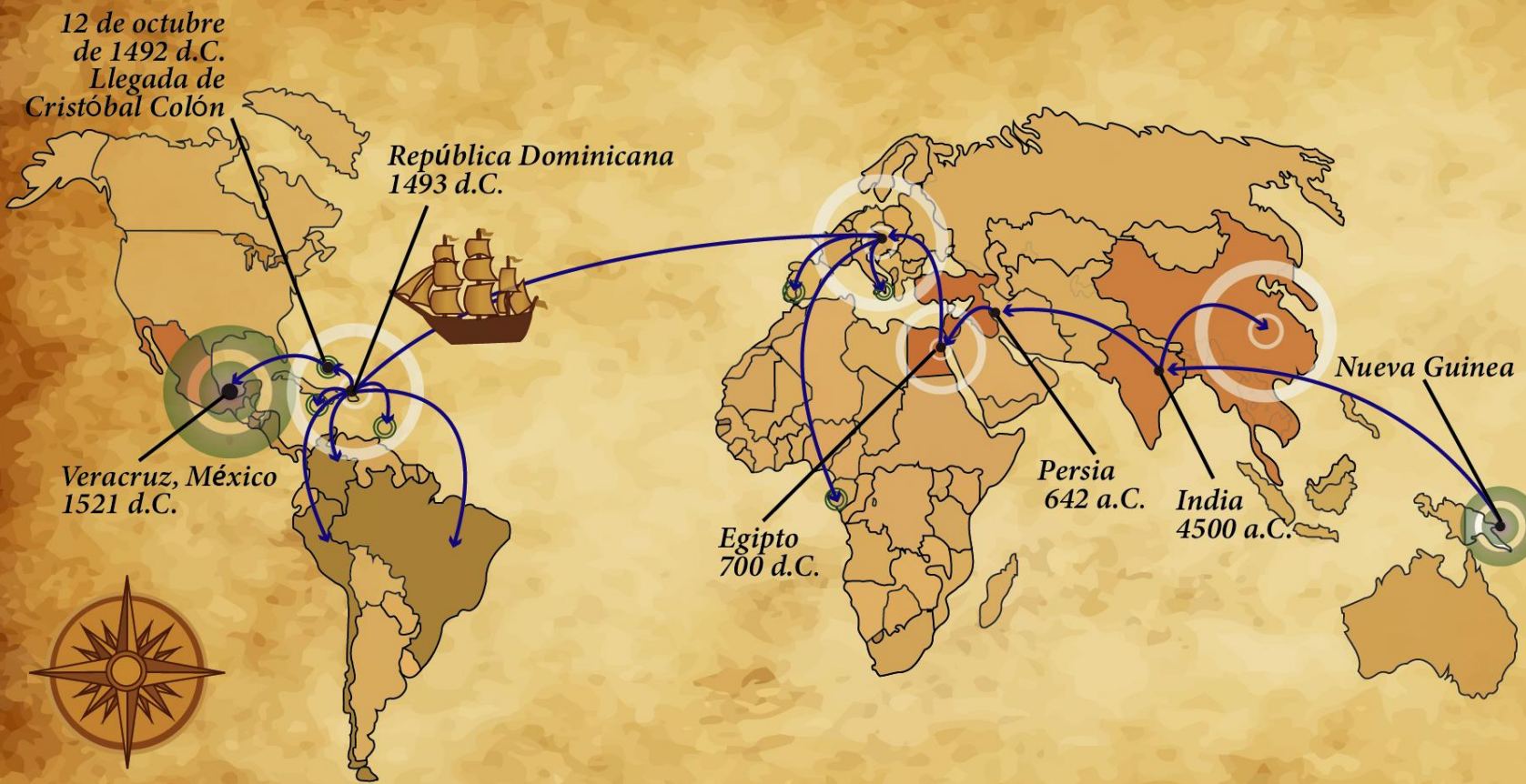
1482. São Jorge da Mina

AS CONQ

Historia del Cultivo de la Caña de Azúcar

- 4500** El cultivo fue trasladado a la India y China.
- 642** Los persas invadieron la India y adoptaron el cultivo.
- 500 - 600** Los árabes conquistaron Persia (hoy Irán) y trasladaron el cultivo a África.
- 1095 - 1291** Las cruzadas contribuyeron a la distribución del cultivo de la caña.
- 1400** Venecia monopolizó el comercio del azúcar mascabado y construyó la primera refinería.
- 1492** Cristóbal Colón llegó a Guanahani, (ahora las Bahamas).
- 1493** Cristóbal Colón introdujo el cultivo en República Dominicana en el segundo de sus cuatro viajes a América.
- 1519 - 1521** Hernán Cortés cultivó por primera vez la caña de azúcar en San Andrés Tuxtla, Veracruz, fue el primer productor en México.
- 1560 - 1630** Los portugueses implantaron en Brasil la producción de la caña de azúcar.
- 1963 - 1980** En México se nacionalizaron los ingenios por endeudamiento.
- 2005** Se promulgó la Ley de Desarrollo Sustentable de la Caña de Azúcar.
- 2008** Entró en vigor la apertura comercial de edulcorantes del Tratado de Libre Comercio (TLCAN).

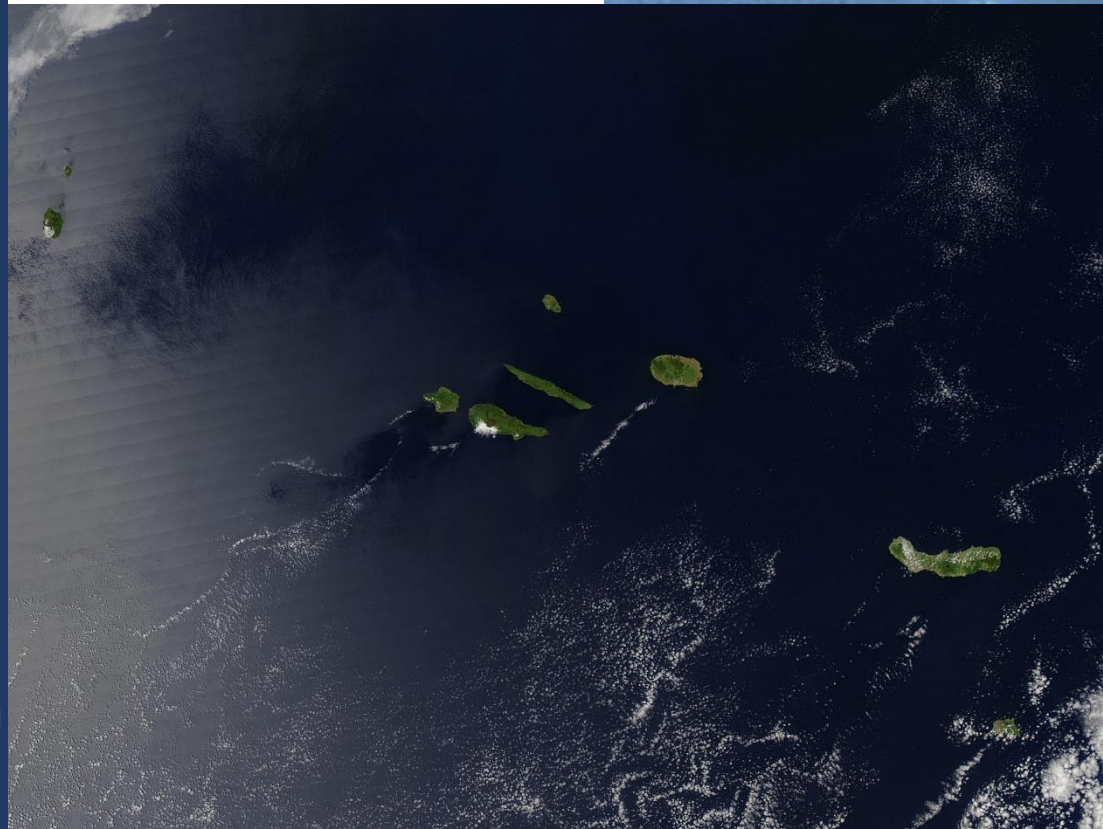
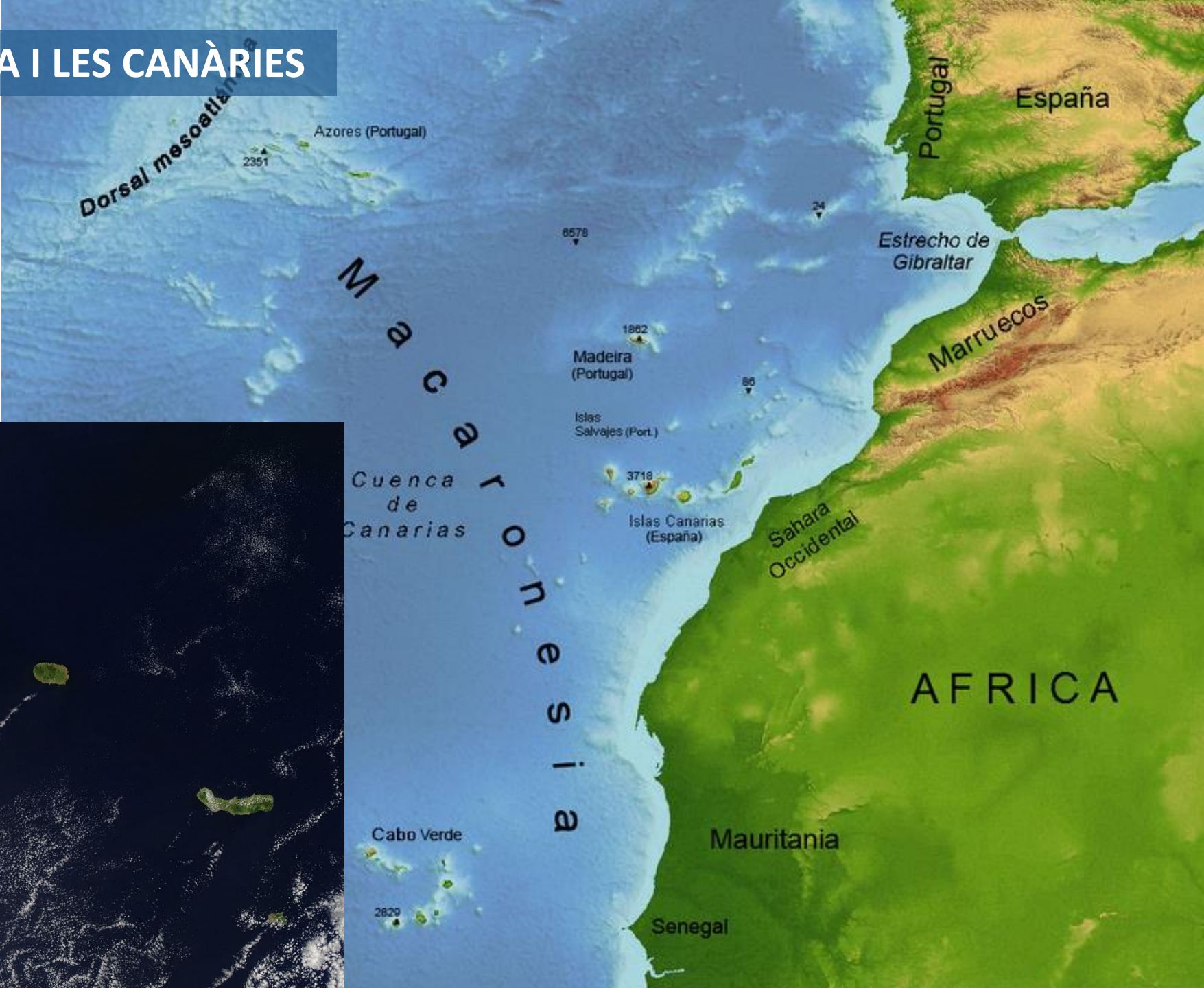

INGENI SUCRER D'OLIVA

CANYAMEL /
SACCHARUM
OFFICINARUM

LES AÇORES, MADEIRA I LES CANÀRIES

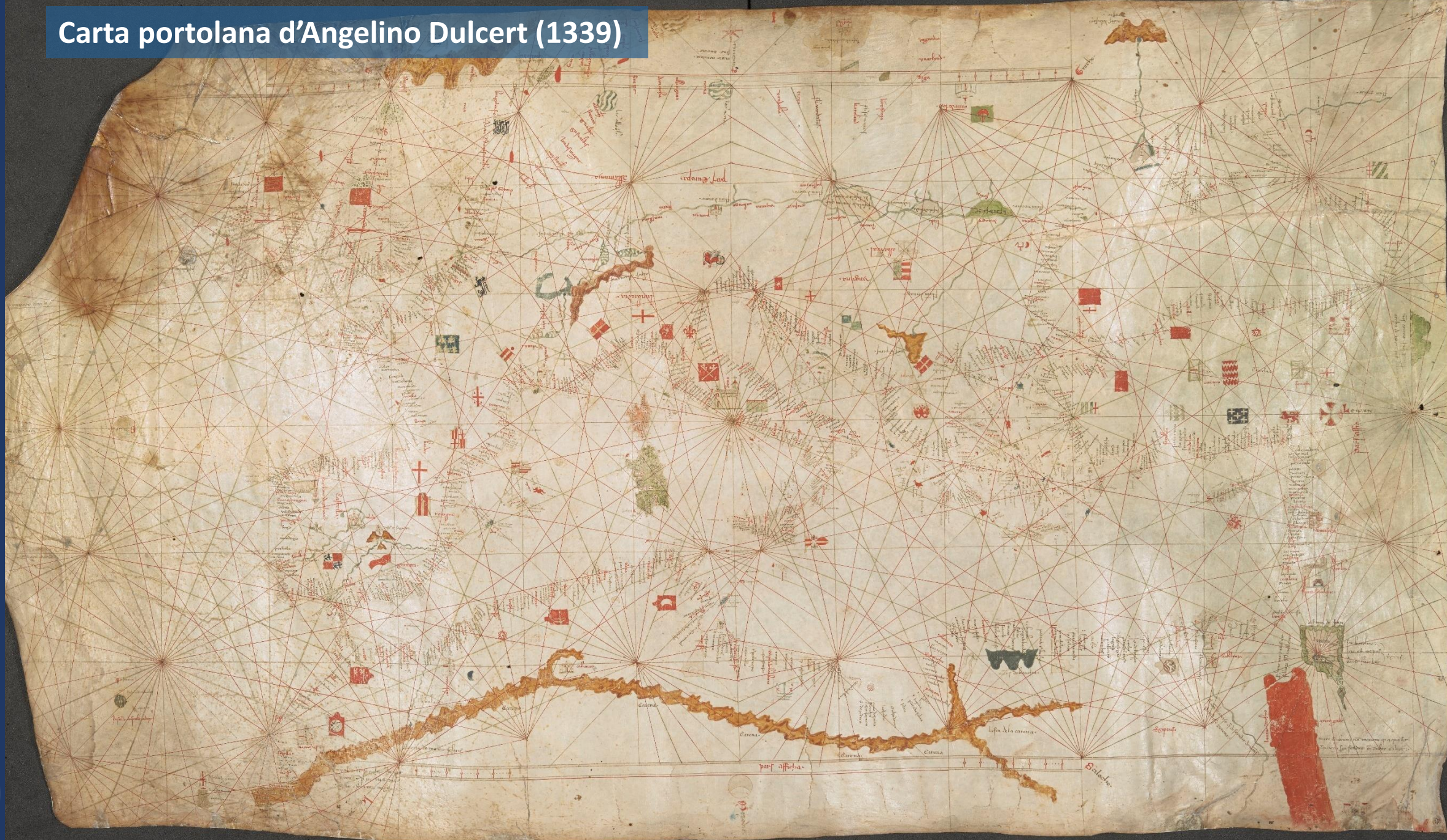

VNIVERSITAT
ID VALÈNCIA

LEVADAS

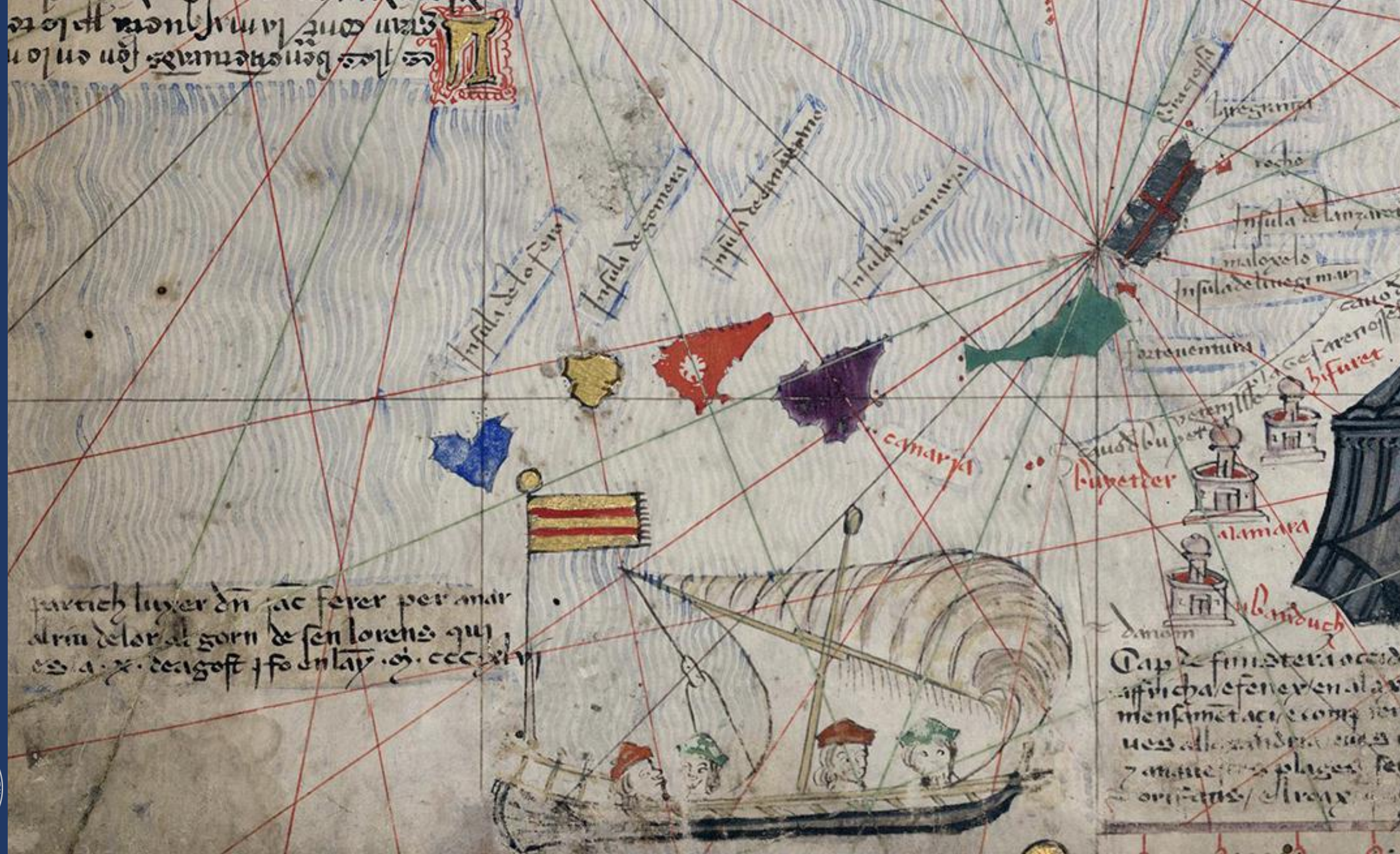

Carta portolana d'Angelino Dulcert (1339)

1312: LANZAROTTO MALOCELLO
1341: EXPEDICIÓ ITALOPORTUGESA
1342: EXPEDICIÓ DE JAUME III
1346: JAUME FERRER
1351 I POSTERIORES: EXPEDICIONS DE LA CORONA ARAGÓ
1402: JEAN DE BÉTHENCOURT
1415-1416: EXPEDICIONS PORTUGUESES
1445-1475: EXPEDICIONS PRIVADES DE SENYORS CASTELLANS
1478-1496: EXPEDICIONS DE LA CORONA DE CASTELLA
1484: ARRIBADA DE LES PLANTACIONS DE SUCRE

**EXPANSIÓ MODERNA COM A CONTINUÏTAT MODIFICADA DE LA
MEDIEVAL**

INSTITUCIONS: COMPANYIES COMERCIALS I MILITARS

PRÀCTIQUES: PRODUCCIÓ SUCRERA, MÀ D'OBRA ESCLAVA

**L'EXPANSIÓ MODERNA I CONTEMPORÀNIA ARRANCA AMB EL
FEUDALISME, SISTEMA QUE DU A UNA EXPANSIÓ ININTERROMPUDA:
ORIGEN DE LA GRAN DIVERGÈNCIA (EUROPA CONQUERIRÀ EL MÓN)**